

Industriemonitor

Jaargang 7 – juli 2003

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2002–2003	= 2002 tot en met 2003
2002/2003	= het gemiddelde over de jaren 2002 tot en met 2003
2002/'03	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2002 en eindigend in 2003
1991/'92–2002/'03	= boekjaar enz. 1992/'93 tot en met 2002/'03

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Faciliteir Bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers, Utrecht

Inlichtingen

Tel. 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
Fax (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen, 2003.
Bronvermelding is verplicht.
Vereenvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Prijzen zijn excl. administratie- en
verzendkosten.
Prijs: € 94,80 per jaar (11 nummers)
Losse nummers € 12,80
Kengetal: K-2
ISSN 1384 – 6965
CBS-productnummer: 0516003070

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

Hoofdartikel

E-commerce in de industrie 5

Industrie totaal

Nederland en de industrie 11

Industrie per branche

Voedings- en genotmiddelenindustrie 15

Textiel-, kleding- en lederindustrie 21

Papier- en grafische industrie 27

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofindustrie 33

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie 39

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie 47

Gepubliceerde artikelen

52

Gepubliceerde producttabellen

53

Informatieservice

54

Alfabetische begrippenlijst

55

Andere CBS-publicaties

58

E-commerce in de industrie¹

Vincent Fructuoso van der Veen en Kees van den Berg²

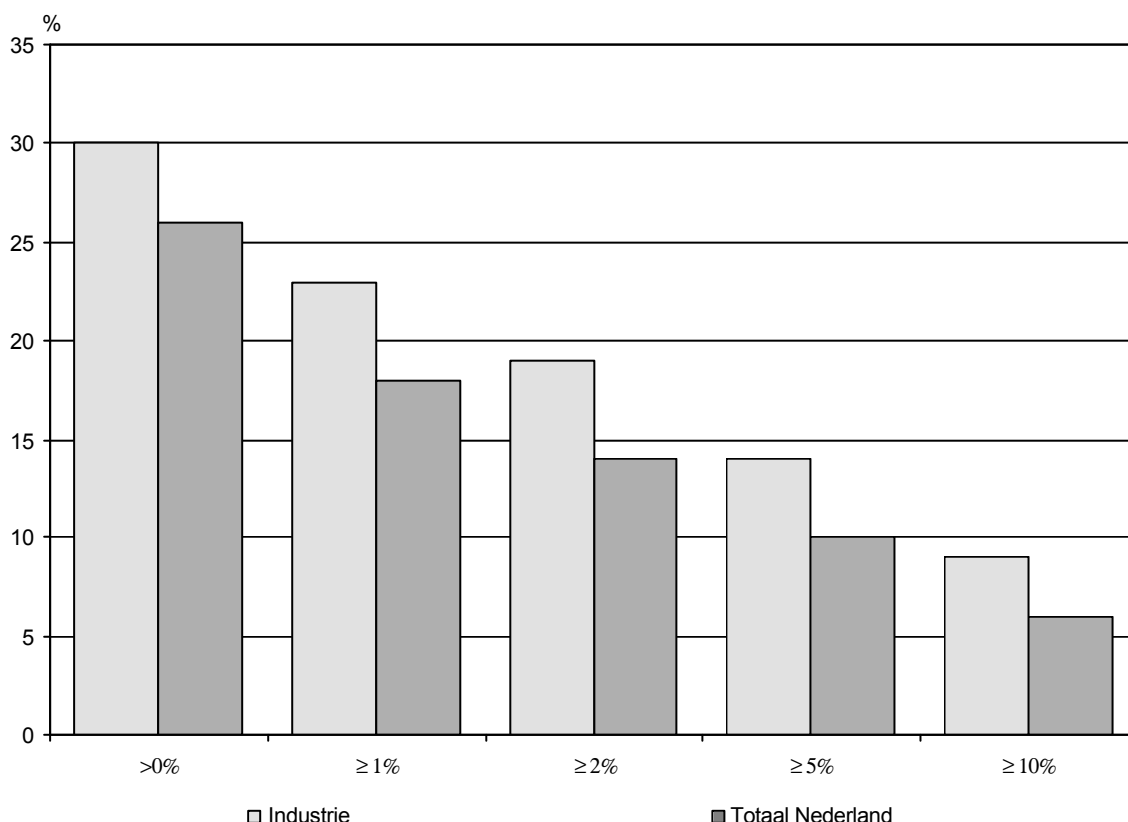
Het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) door industriële bedrijven ligt in vergelijking met andere bedrijfstakken op een hoog peil. Dit geldt bijvoorbeeld voor het aantal bedrijven met externe datacommunicatie waaronder internet, maar ook voor de omvang van de orderontvangst op deze netwerken (e-commerce). PR-overwegingen zijn voor de meeste bedrijven het belangrijkste motief om tot e-commerce over te gaan. E-commerce lijkt overigens niet door alle bedrijven als een 'must' te worden gezien: er zijn tal van bedrijven die niet tot e-commerce overgaan zonder dat ze hiervoor een specifiek knelpunt aanvoeren.

Internettoegang

In 2001 had 78 procent van alle bedrijven toegang tot internet. Verwacht wordt dat dit in 2003 stijgt naar 83 procent. Binnen de industrie is de internettoegang hoger: 82 procent van de industriële bedrij-

ven had in 2001 toegang tot internet en volgens verwachting stijgt dit naar 85 procent in 2003. Vooral bij bedrijven binnen de bedrijfstakken 'Papierindustrie' en 'Aardolie- en chemische industrie' is de toegang tot internet hoog.

Grafiek 1. Aandeel omzet e-commerce¹⁾ in de totale omzet van bedrijven²⁾, 2001

1) Bedrijven met vijf of meer werknemers.

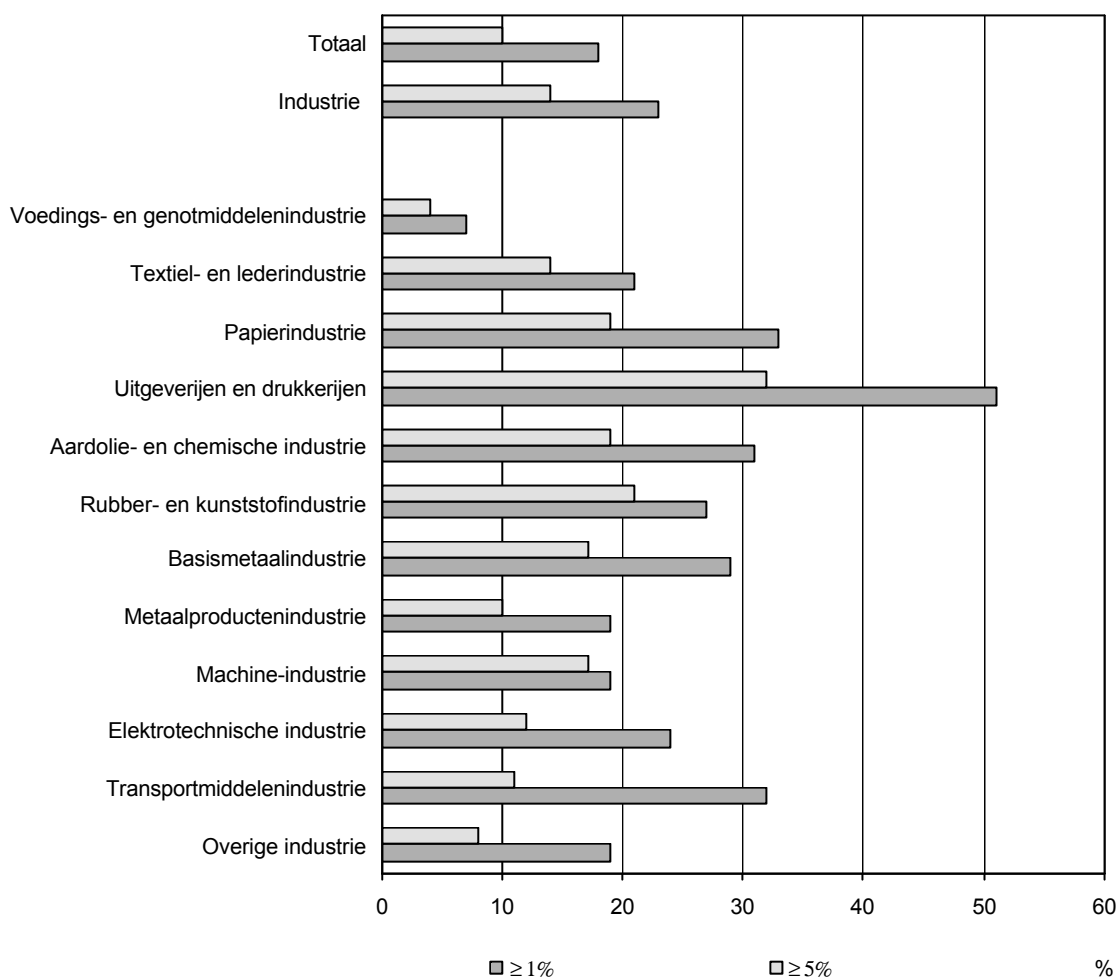
2) Omzet gerealiseerd met orders die zijn ontvangen via internet of andere elektronische netwerken.

E-commerce

In 2001 werd door één op de tien bedrijven in Nederland via e-commerce een omzet gerealiseerd met een aandeel van 5 procent of meer in de totale omzet van het bedrijf (zie grafiek 1). Binnen de industrie lag dit aandeel - met één op de zeven bedrijven - hoger. Alleen bedrijven binnen de bedrijfstak 'Vervoer en communicatie' realiseerden

een groter deel van hun omzet via e-commerce. Binnen de industrie zijn het vooral de "Uitgeverijen en drukkerijen" die op deze manier een aanzienlijk deel van hun omzet realiseren: één op de drie bedrijven in deze bedrijfstak realiseert 5 procent of meer van de totale omzet door middel van e-commerce (zie grafiek 2 op pagina 6).

Grafiek 2. Aandeel omzet e-commerce¹⁾ in de totale omzet per industriebranche²⁾, 2001

1) Bedrijven met vijf of meer werknemers.

2) Omzet gerealiseerd met orders die zijn ontvangen via internet of andere elektronische netwerken.

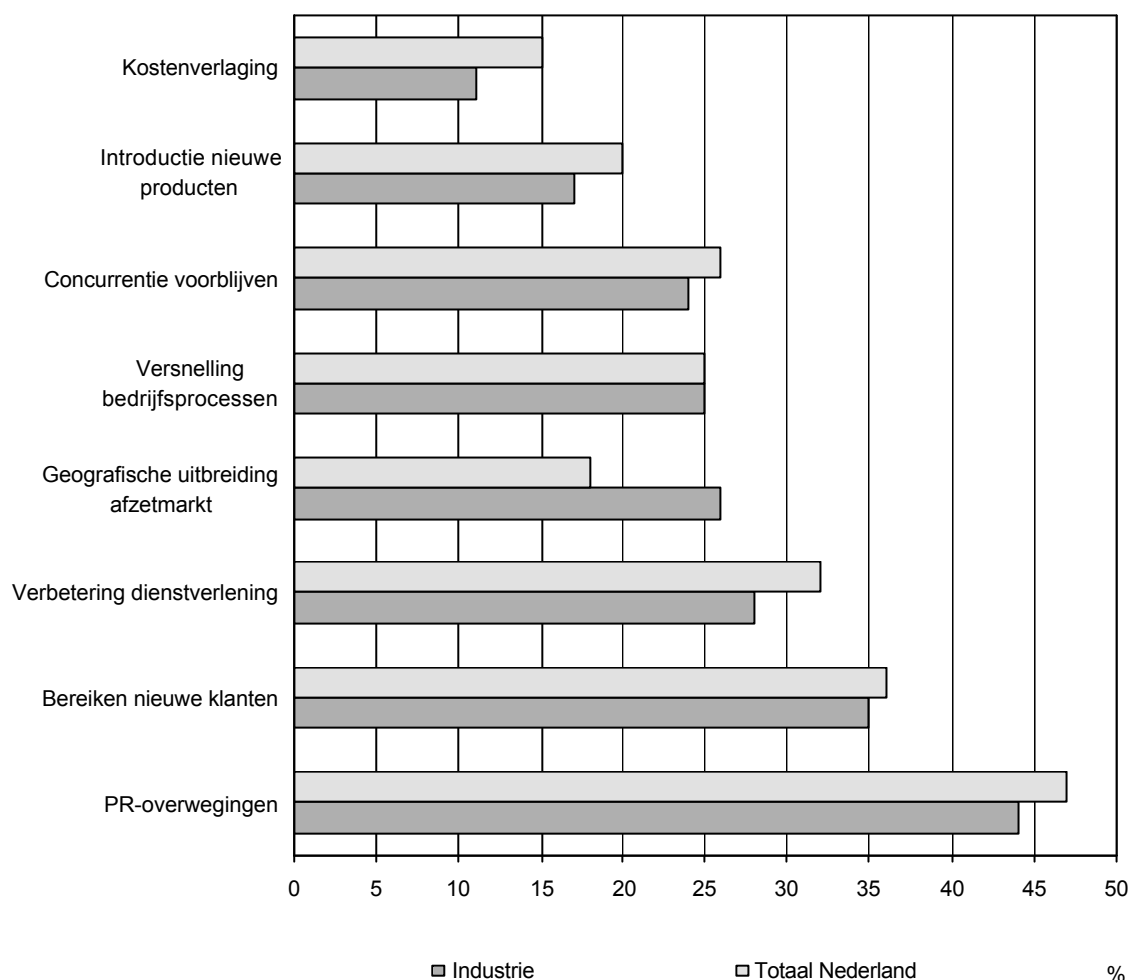
Het zijn vooral de grotere bedrijven - bedrijven met meer dan 100 werknemers - die een aanzienlijk deel van hun omzet via *e-commerce* genereren. Dit is binnen de industrie nog meer het geval dan binnen andere bedrijfstakken: één op de vier industriële bedrijven met meer dan 100 werknemers behaalde in 2001 een omzet met *e-commerce* ter waarde van 5 procent of meer van hun totale omzet.

Als bedrijven binnen de industrie aan *e-commerce* doen, is het aandeel *daarvan* in de totale bedrijfsomzet gemiddeld groter dan in andere bedrijfstakken. Circa 30 procent van de industriële bedrijven ontvangt orders via internet of andere elektronische netwerken. Bij de helft van deze bedrijven betreft dit 5 procent of meer van de totale omzet. Landelijk gezien ontvangt één op de vier bedrijven elektronisch orders. Hiervan heeft circa 40 procent een omzet ter waarde van 5 procent of meer van de totale omzet.

Motieven voor e-commerce

'PR-overweging', 'Bereiken nieuwe klanten' en 'Verbetering dienstverlening' zijn voor de Nederlandse bedrijven de belangrijkste motieven om tot *e-commerce* over te gaan. De industrie wijkt hier niet van af. Het motief 'PR-overweging' wordt vooral genoemd door bedrijven binnen de bedrijfsgroep 'Transportmiddelenindustrie'; 'Bereiken nieuwe klanten' door bedrijven binnen de bedrijfsgroep 'Machine-industrie' en 'Verbetering dienstverlening' door bedrijven binnen de bedrijfsgroep 'Uitgeverijen en drukkerijen'. Het overgaan tot *e-commerce* lijkt hiermee in eerste instantie een strategische - meer op de middellange termijn gerichte - keuze. Een specifiek op de korte termijn te behalen voordeel, zoals 'Kostenverlaging', wordt door de bedrijven niet vaak als belangrijk motief genoemd (zie grafiek 3 op pagina 7).

Grafiek 3. Belangrijke motieven van bedrijven¹⁾ voor elektronische verkoop (e-commerce)²⁾, 2001

1) Bedrijven met vijf of meer werknemers.

2) Orders die zijn ontvangen via internet of andere elektronische netwerken.

Knelpunten voor e-commerce³

Aan bedrijven die geen gebruik maken van elektronische verkoop (e-commerce) maar wel gebruik maken van internet (of andere elektronische netwerken), is gevraagd of hier specifieke knelpunten voor bestaan. Het valt op dat een deel van deze bedrijven geen uitgesproken knelpunten ziet. Het meest genoemde bezwaar, te weten 'Producten ongeschikt', wordt door slechts een kwart als belangrijk knelpunt genoemd. Binnen de industrie ligt dat aandeel iets hoger, namelijk drie op de tien. Het lijkt erop dat een deel van de bedrijven die tot op heden niet aan e-commerce doet hiervoor geen specifieke reden heeft. Dit kan er op duiden dat

(nog) geen dwingende behoefte wordt gevoeld om tot e-commerce over te gaan.

De drie meest genoemde knelpunten zijn 'Producten zijn ongeschikt', 'Huidige kanalen voldoen' en 'Logistiek complex'. Ook door de bedrijven binnen de industrie worden deze knelpunten het meest genoemd. Bedrijven binnen de bedrijfsgroepen 'Metaalproductenindustrie' en 'Machine-industrie' geven voornamelijk aan dat de producten ongeschikt zijn voor elektronische verkoop. Binnen de bedrijfsgroep 'Machine-industrie' is ook de logistieke complexiteit van elektronische verkoop een veelgenoemd knelpunt. Dat huidige verkoopkanalen voldoen, wordt vooral door bedrijven binnen de bedrijfsgroep 'Aardolie- en Chemische industrie' beaamd (zie tabel 3 op pagina 9).

Tabel 1. Bedrijven¹⁾ naar aandeel omzet e-commerce²⁾ in de totale omzet, 2001

	Totaal bedrijven	Aandeel omzet e-commerce in de totale omzet							
		geen	> 0 %	≥ 1 %	≥ 2 %	≥ 5 %	≥ 10 %	≥ 25 %	≥ 50 %
	aantal	% van totaal aantal bedrijven							
Industrie w.v.	16 233	70	30	23	19	14	9	5	1
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2 504	84	16	7	6	4	4	3	1
Textiel- en lederindustrie	737	67	33	21	15	14	5	4	0
Papierindustrie	275	51	49	33	28	19	8	5	4
Uitgeverijen en drukkerijen	2 073	43	57	51	47	32	21	12	1
Aardolie- en chemische industrie	523	59	41	31	26	19	15	10	5
Rubber- en kunststofindustrie	675	64	36	27	21	21	15	4	1
Basismetaleindustrie	157	60	40	29	24	17	11	7	1
Metaalproductenindustrie	2 955	71	29	19	15	10	7	3	0
Machine-industrie	1 940	77	23	19	19	17	11	4	1
Elektrotechnische industrie	1 119	70	30	24	19	12	8	2	2
Transportmiddelenindustrie	771	65	35	32	22	11	6	2	2
Overige industrie	2 504	77	23	19	12	8	6	4	2
Landbouw, bosbouw en visserij	4 423	89	11	7	6	4	2	1	0
Delfstoffenwinning	120	86	14	6	4	4	4	0	0
Energie- en waterleidingbedrijven	94	81	19	14	13	9	6	0	0
Bouwnijverheid	13 118	89	11	6	5	3	1	0	0
Handel, horeca en reparatie	35 310	70	30	21	16	12	7	2	1
Vervoer en communicatie	6 704	59	41	31	21	16	10	3	1
Financiële en zakelijke dienstverlening	21 157	73	27	19	14	12	8	3	3
Overige dienstverlening	11 510	82	18	10	7	5	3	1	1
Totaal	108 669	74	26	18	14	10	6	3	1

¹⁾ Bedrijven met 5 of meer werknemers.²⁾ Omzet gerealiseerd met orders die zijn ontvangen via internet of andere elektronische netwerken.**Tabel 2. Belangrijke motieven van bedrijven¹⁾ voor elektronische verkoop (e-commerce)²⁾, 2001**

	PR-overwe- ging	Kosten- verlaging	Versnel- ling bedrijfs- processen	Introductie nieuwe producten	Concur- rentie voorblijven	Bereiken nieuwe klanten	Geografi- sche uitbreiding afzetmarkt	Verbete- ring dienst- verlening
% van bedrijven met elektronische verkoop								
Industrie w.v.	44	11	25	17	24	35	26	28
Voedings- en genotmiddelenindustrie	42	24	32	5	13	6	28	25
Textiel- en lederindustrie	19	7	19	9	3	20	8	17
Papierindustrie	47	14	27	15	32	29	16	25
Uitgeverijen en drukkerijen	48	10	41	13	33	43	26	56
Aardolie- en chemische industrie	41	12	30	17	21	20	15	28
Rubber- en kunststofindustrie	64	3	8	23	21	46	4	13
Basismetaleindustrie	26	7	23	3	9	12	6	16
Metaalproductenindustrie	44	7	21	22	18	40	40	20
Machine-industrie	34	25	25	25	22	52	32	18
Elektrotechnische industrie	44	14	12	26	33	30	18	18
Transportmiddelenindustrie	69	12	18	37	40	48	35	32
Overige industrie	36	4	12	8	24	28	22	13
Landbouw, bosbouw en visserij	22	9	17	20	23	18	9	9
Delfstoffenwinning	13	13	24	0	0	0	0	13
Energie- en waterleidingbedrijven	38	20	46	46	25	12	12	46
Bouwnijverheid	34	0	15	7	20	23	4	9
Handel, horeca en reparatie	49	18	24	20	31	37	21	31
Vervoer en communicatie	32	17	24	11	15	24	12	24
Fin. en zakelijke dienstverlening	50	16	35	25	30	40	15	44
Overige dienstverlening	71	9	18	35	13	43	14	44
Totaal	47	15	25	20	26	36	18	32

¹⁾ Bedrijven met 5 of meer werknemers.

Tabel 3. Belangrijke knelpunten bij bedrijven¹⁾ voor elektronische verkoop (e-commerce)²⁾, 2000

	Weinig klanten	Kosten te hoog	Betaling onzeker	Rechts- zekerheid transacties	Logistiek complex	Huidige kanalen voldoen	Producten ongeschikt
<i>% van bedrijven zonder elektronische verkoop</i>							
Industrie	15	16	11	13	27	22	30
w.v.							
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15	19	18	17	27	27	23
Textiel- en lederindustrie	13	16	13	1	21	30	30
Papierindustrie	17	14	2	5	6	16	11
Uitgeverijen en drukkerijen	4	5	26	28	30	13	16
Aardolie- en chemische industrie	19	19	8	5	16	33	28
Rubber- en kunststofindustrie	17	13	6	4	17	23	21
Basismetalenindustrie	17	15	6	6	23	21	28
Metaalproductenindustrie	14	19	8	17	34	27	49
Machine-industrie	32	32	12	19	53	28	50
Elektrotechnische industrie	15	21	1	6	26	19	32
Transportmiddelenindustrie	7	14	11	8	20	24	33
Overige industrie	8	4	4	2	12	10	16
Landbouw, bosbouw en visserij	10	11	6	6	14	18	26
Delfstoffenwinning	20	13	6	5	33	41	46
Energie- en waterleidingbedrijven	4	27	0	0	6	10	18
Bouwnijverheid	9	12	10	8	20	24	28
Handel, horeca en reparatie	15	16	12	6	23	25	25
Vervoer en communicatie	16	9	5	10	18	16	22
Financiële en zakelijke dienstverlening	15	12	5	6	15	18	28
Overige dienstverlening	6	10	3	3	8	8	19
Totaal	13	13	8	7	19	20	26

¹⁾ Bedrijven met 5 of meer werknemers.

²⁾ Elektronische orderontvangst incl. elektronische boekings/reserveringssystemen.

Opzet van onderzoek

De Automatiseringsenquête geeft jaarlijks inzicht in het gebruik van computers en externe datacommunicatie waaronder internet binnen het bedrijfsleven. Daarnaast geven de resultaten van de enquête informatie over specifieke toepassingen van externe datacommunicatie, zoals het plaatsen en ontvangen van orders (*e-commerce*) of het afhandelen van financiële transacties. Ook worden gegevens verzameld over automatiseringspersoneel en de kosten van en de investeringen in automatiseringsmiddelen. De in dit artikel gepresenteerde gegevens zijn afkomstig van de Automatiseringsenquête 2001-2003. De beschreven populatie in 2001 bestaat uit 108 669 bedrijven en omvat alle bedrijfstakken van de economie (bedrijven met 5 en meer werknemers).

¹ De informatie in dit artikel is ontleend aan de publicatie 'De digitale economie 2003'. Zie voor een uitgebreide beschrijving van de door Nederlandse bedrijven ervaren belemmeringen voor e-commerce het rapport "Belemmeringen e-commerce", CBS 2003.

² De auteurs van dit artikel zijn beiden werkzaam bij de Divisie Bedrijfseconomische Statistieken van het CBS, taakgroep Wetenschap en technologie.

³ Zie voor een uitgebreide beschrijving van de door Nederlandse bedrijven ervaren belemmeringen voor e-commerce het rapport 'Belemmeringen e-commerce', CBS, 2003.

Nederland en de industrie

De gevolgen van de economische stagnatie vanaf begin 2002 worden op de arbeidsmarkt inmiddels pijnlijk zichtbaar. Er zijn in het eerste kwartaal van 2003 minder banen en minder vacatures. De omzet van de industrie is in april van dit jaar nauwelijks hoger. De industriële productie is in deze maand iets lager dan in april een jaar geleden. Het vertrouwen van de ondernemers in de industrie is in juni verder ingezakt naar het laagste niveau ooit. Zij verwachten dat in de maanden juni tot en met augustus de productie licht zal dalen.

Werkgelegenheid weer lager

In het eerste kwartaal van 2003 is het aantal banen van werknemers in de industrie 31 duizend lager dan in het eerste kwartaal van 2002. Dit is een daling van 2,9 procent. De werkgelegenheid neemt af sinds het vierde kwartaal van 2001. De vijf voorgaande jaren groeide de werkgelegenheid nog. Was de afname aanvankelijk nog gering (0,1 procent), in 2002 is het dalingstempo steeds verder toegenomen: van 0,8 procent in het eerste kwartaal tot 2,6 procent in het vierde kwartaal. Met de afname van 2,9 procent in het eerste kwartaal van dit jaar zet dit patroon zich voort.

Vacatures lopen ook terug

Het aantal vacatures in de industrie is in het eerste kwartaal van 2003, vergeleken met een jaar eerder, met 7 duizend teruggelopen. Eind maart stonden er nog 11 duizend vacatures open. Op de duizend banen in de industrie staan er 11 vacatures open. Een jaar eerder waren er dat nog 18.

Investeringsverwachtingen gematigd positief

De ondernemers in de industrie verwachten dit jaar 8 procent meer te investeren dan in 2002. De verwachte investeringstoename is hoofdzakelijk het gevolg van het uitstellen van investeringen die eerder voor 2001 en 2002 gepland waren. De verwachte investeringen in 2003 liggen met 8,3 miljard euro op het niveau van het jaar 2000.

Productie industrie nog wel lager

De industrie heeft in april van dit jaar 0,8 procent minder geproduceerd dan in april 2002. De teruggang is daarmee kleiner dan in het eerste kwartaal van dit jaar, toen 2,2 procent minder geproduceerd werd. Het is inmiddels de twintigste maand op rij met een lagere productie ten opzichte van een jaar eerder. Na correctie voor seizoeninvloeden is de productie van maart op april met 0,8 procent gestegen. Van het vierde kwartaal van 2002 op het eerste kwartaal van 2003 steeg de seizoengecorrigeerde productie ook al, en wel met 1,2 procent. Er is nog geen sprake van een ononderbroken reeks van stijgingen, omdat de productie in maart nog daalde.

Afzetprijzen stijgen iets

Het prijsniveau van de afzet komt in april 2003 gemiddeld 1,7 procent hoger uit dan in dezelfde periode een jaar eerder. De op de binnenlandse markt verkochte producten zijn in april 2,5 procent duurder geworden. Aan buitenlandse afnemers is 1,2 procent meer in rekening gebracht. Voor grondstoffen en halffabrikaten heeft de Nederlandse industrie in april van dit jaar bijna evenveel (+0,2 procent) betaald als in april vorig jaar. Vergeleken met maart van dit jaar zijn de afzetprijzen echter met 2,0 procent gedaald, de verbruiksprijzen zelfs met 3,6 procent.

Omzet industrie nauwelijks hoger

De Nederlandse industrie heeft in april van dit jaar 1 procent meer omgezet dan in april 2002. Dit geldt zowel voor de binnenlandse als voor de buitenlandse omzet. Als voor de hogere afzetprijzen wordt gecorrigeerd komt het volume van de gemiddelde dagomzet echter bijna 1 procent lager uit. Op de binnenlandse markt is het volume van de gemiddelde dagomzet iets meer afgenomen dan op de buitenlandse markt.

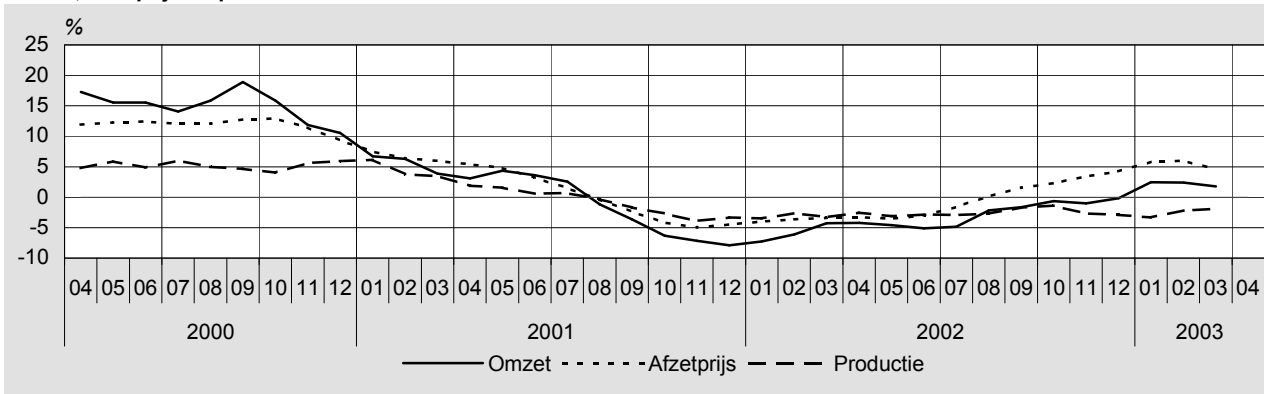
Producentenvertrouwen zakt verder in

Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, is in juni verder gedaald tot -10,1. Dit is het laagste niveau sinds de introductie van de indicator in 1985. Het oordeel van de ondernemers over hun voorraden is licht verslechterd. Per saldo vindt circa 9 procent van de ondernemers de voorraden gereed product nog te groot. Uit de Conjunctuurtest van juni blijkt verder dat de orderontvangsten in mei 2003 iets zijn afgenomen. De index van de orderpositie is met 0,6 punt gedaald naar 91,5 (juli 2000=100). Het oordeel van de ondernemers over de orderpositie is in juni dan ook licht verslechterd.

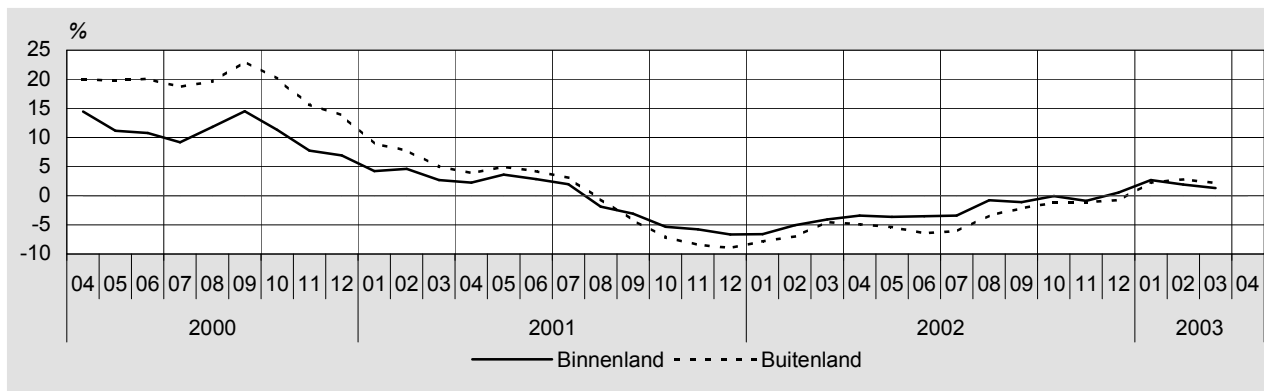
Verwachtingen

De verslechterde stemming van de ondernemers in de industrie is mede toe te schrijven aan de sombere verwachtingen over de productie. Waar de ondernemers in april voor de komende drie maanden nog aan een toename van de bedrijvigheid dachten, in mei aan een ongewijzigde productie, nu verwachten zij een lichte daling van de productie. De ondernemers in de industrie verwachten ook in de komende maanden te moeten snijden in hun personeelsbestand. Deze situatie bestaat al sinds augustus 2001.

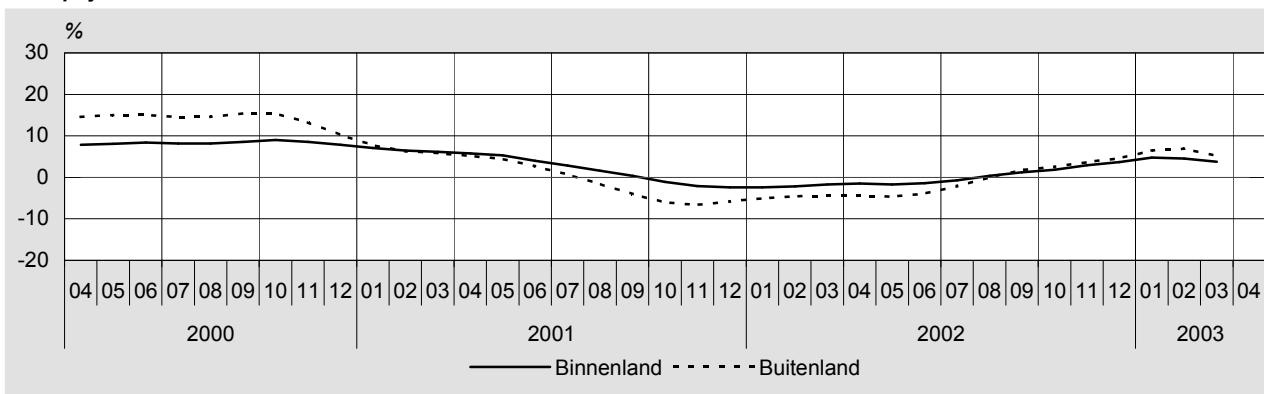
Omzet, afzetprijs en productie

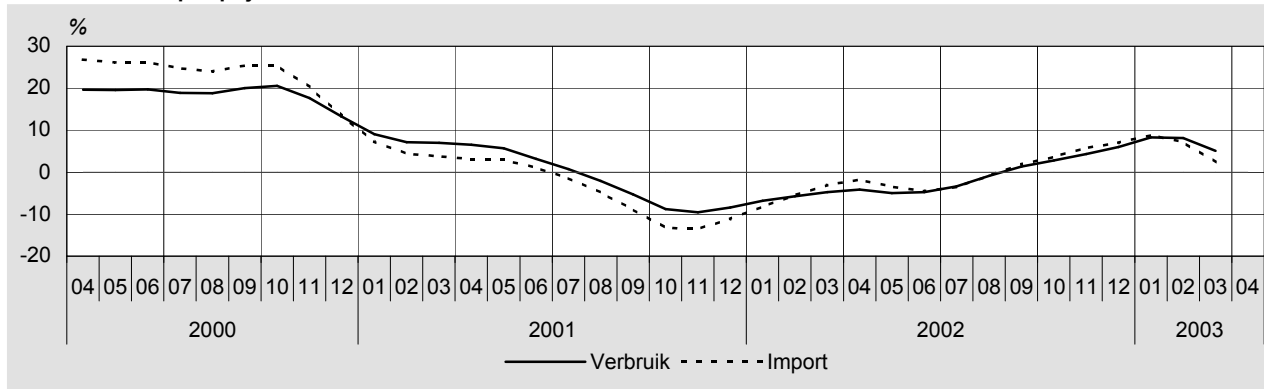
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 1.1
Kerngegevens: Nederland en de industrie

	Eenheid c.q. basis	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		2001	2002	2002			2003		2002		2003		
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	febr.	mrt.		apr.
1995=100													%
Industrie													
Omzet (waarde)		136,4	131,6	127,1	134,6	135,8	130,0	-10,1	-3,9	127,6	135,1	133,5	0,8
binnenland		131,3	127,8	123,7	130,9	131,9	125,9	133,6	128,4	123,4	130,8	130,2	1,4
buitenland		141,3	103,1	130,3	138,1	139,6	133,9	137,4	136,1	131,5	139,2	136,7	0,4
Ontvangen orders (waarde)		146,4	130,5	132,5	136,5	129,1	134,4	130,6	132,9	125,4	143,8	135,2	1,7
binnenland		143,4	127,2	134,0	133,0	123,3	134,1	137,4	128,4	130,6	140,7	131,9	2,7
buitenland		148,1	132,4	131,6	138,6	132,5	134,6	126,6	135,6	122,4	145,7	137,2	1,2
Afzetprijs		115,7	114,5	112,4	114,1	116,1	119,1	113,3	114,7	120,0	118,9	116,6	1,7
binnenland		113,4	113,2	111,8	113,0	114,4	116,9	112,7	113,7	117,5	116,6	116,5	2,5
buitenland		117,1	115,4	112,7	114,8	117,2	120,5	113,7	115,3	121,6	120,4	116,7	1,2
Verbruiksprijs		121,9	119,5	116,5	119,3	121,5	125,8	118,9	120,2	127,3	124,8	120,4	0,2
import		127,9	126,4	122,7	127,7	127,4	131,4	126,6	129,5	133,0	130,3	122,7	-5,3
Productie (volume gemiddelde dag)		114,4	111,2	111,3	117,6	111,9	108,9	117,0	117,0	111,3	113,0	116,1	-0,8
Productie (seizoengecorrigeerd)		114,4	111,2	112,7	112,6	109,0	110,3	113,9	111,9	111,5	110,2	111,1	
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		114,4	112,2	110,0	113,0	115,1	.						-2,3
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	23	15	18	17	12	11						-38,9
ontstaan	1000	91	62	19	17	13	15						-21,1
vervuld	1000	98	68	19	19	12	16						-15,8
Aantal bedrijven ³⁾	1000	46,1	47,2				45,9						
Uitgesproken faillissementen		503	602	160	142	147	168						
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	21	20	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	1249	.	321	298	.	.						
Nederland													
Bruto binnenlands product (volume, mp)		121,5	121,8	119,1	124,6	124,6	118,8						-0,3
Gezinsconsumptie (volume)		123,3	124,5	121,6	125,9	128,7	122,0						0,3
Bedrijfsinvesteringen (volume)		129,2	123,3	126,8	134,9	124,6	118,8						-6,3
Invoer van goederen en diensten (volume)		148,0	144,8	142,8	144,1	150,5	147,8						3,5
Uitvoer van goederen en diensten (volume)		144,9	142,8	140,9	140,3	148,9	142,7						1,3
Werkloze beroepsbevolking ⁴⁾	1000	250	302	282	287	318	377	290	272	377	392	395	
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	197	149	178	162	121	124						-30,3
ontstaan	1000	945	735	213	20	162	177						-16,9
vervuld	1000	986	777	199	216	156	174						-12,6
Uitzenduren en uren aan derden ⁵⁾	mln uren	367,2	.	79,2	87,4	.	.						
Aantal bedrijven ³⁾	1000	714,6	713,7				693,0						
Uitgesproken faillissementen ⁶⁾		4328	4962	1213	1168	1294	1424						
Energieverbruik	PJ	3145	.	893	693	.	.						
Consumentenprijsindexcijfers		116,4	120,5	119,0	120,5	121,5	123,5	119,9	120,6	122,5	123,5	123,8	

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Jaarcijfer is gemiddelde.

³⁾ Stand per 1 januari.

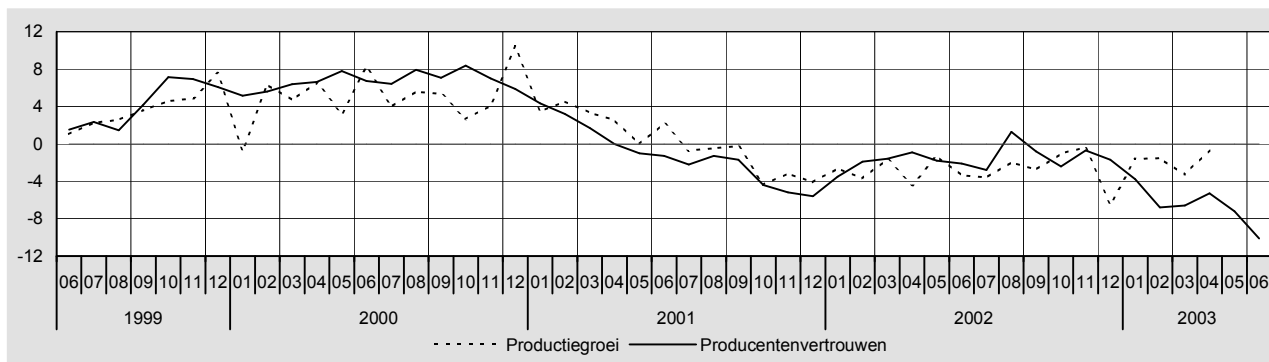
⁴⁾ Kwartaalcijfer, betreft middelste maand van het kwartaal.

⁵⁾ Uitzenduren volgens overeenkomst "voor de duur van de opdracht" en uren van arbeidskrachten in dienst van het uitzendbureau "voor bepaalde of onbepaalde tijd".

⁶⁾ Bedrijven en instellingen.

Productiegroei en producentenvertrouwen

juni 1999 - juni 2003

Tabel 1.2

Conjunctuurgegevens maand: Nederland en de industrie

Conjunctuurgegevens maand: Nederland en de industrie										
	jaar		maand							Gemidd.
	2001	2002	2003							laatste
			jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	jun.	12 mnd.	
Industrie ¹⁾										
Producentenvertrouwen	-1,1	-1,6	-3,8	-6,8	-6,6	-5,3	-7,2	-10,1	-3,9	
Orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor	-3	1	-3	-4	3	-8	-3	-7	-2	
binnenlandse markt	-1	0	-9	-4	-3	-5	0	-7	-2	
buitenlandse markt	-5	1	-1	-4	7	-10	-6	-8	-2	
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor	-1	2	-5	-5	-2	5	-4	-5	-1	
Orderpositie ²⁾	96,8	93,1	92,6	93,1	92,3	92,6	92,1	91,5	92,6	
Beoordelingen: ³⁾										
orderontvangst	-10	-16	-17	-20	-19	-22	-22	-26	-19	
orderpositie totaal	-8	-12	-15	-18	-19	-19	-20	-23	-15	
orderpositie buitenland	-7	-8	-13	-12	-13	-15	-17	-22	-11	
voorraden gereed product	7	6	6	8	9	9	8	9	7	
Verwachting: ³⁾										
bedrijvigheid komende 3 maanden	4	6	-4	2	6	8	-2	-7	3	
verkoopprijs komende 3 maanden	3	4	8	4	7	5	0	-5	4	
personeelssterkte komende 3 maanden	-5	-14	-18	-15	-15	-15	-14	-17	-15	
Nederland										
Consumentenvertrouwen	-1	-20	-34,0	-37,0	-38,0	-38,0	-34,6	-36,1	-32,8	
economische klimaat	-25	-39	-58,0	-62,4	-64,8	-64,9	-56,0	-57,8	-55,8	
koopbereidheid	15	-8	-17,5	-19,2	-19,5	-20,3	-20,3	-21,7	-17,6	
CBS-koersindex algemeen	781,7	593,8	452,4	402,1	376,9	409,6	409,0	432,8	454,3	
Gemiddeld rendement staatsleningen (%)	4,8	4,7	3,9	3,7	3,7	3,8	3,5	3,3	4,0	

¹⁾ Uitkomsten ontleend uit de Conjunctuurtest per maand. Verschil in percentage toegenomen/groot (+) en afgenomen/klein (-), tenzij anders vermeld.

²⁾ Indices: juli 2000 = 100. De orderpositie is gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste dagen van de verslagmaand.

Tabel 1.3

Conjunctuurtest kwartaal: industrie ¹⁾

	jaar		kwartaal							Gemidd.
	2001	2002	2003							laatste
			jan.	apr.	jul.	okt.	jan.	apr.	4 kw.	
Bezettingsgraad	84,5	83,0	83,3	83,0	82,9	82,9	82,3	81,9	82,5	
Productiebelemmeringen ²⁾										
geen	79	79	80	80	78	78	80	76	78	
stagnatie a.g.v.										
onvoldoende vraag	9	14	13	13	14	15	15	18	16	
tekort aan arbeid	6	2	2	2	3	2	1	1	2	
te geringe productiecapaciteit	2	2	2	1	1	2	1	2	2	
overige belemmeringen	4	4	3	4	4	3	3	3	3	
Beoordelingen: ²⁾										
productiecapaciteit	2	8	8	7	7	8	9	7	8	
Concurrentiepositie afgelopen kwartaal										
binnenlandse markt	0	0	4	1	-3	-1	1	-3	-2	
buitenlandse markt										
binnen Europese Unie	-1	-1	-2	2	-1	-4	0	-4	-2	
buiten Europese Unie	0	-1	-2	0	0	-3	-1	-4	-2	
Verwachting: ²⁾										
buitenlandse afzet komend kwartaal	0	5	4	9	6	2	-4	-1	1	

¹⁾ Uitkomsten ontleend uit de Conjunctuurtest per kwartaal. De enquête is ingevuld in de eerste dagen van de eerste maand van het betreffende kwartaal. Verschil in percentage toegenomen/groot (+) en afgenomen/klein (-), tenzij anders vermeld.

²⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste dagen van het betreffende kwartaal.

Voedings- en genotmiddelenindustrie

In de voedings- en genotmiddelenindustrie ligt de omzet in april dit jaar ruim 2 procent hoger dan in april 2002. Doordat de afzetprijzen vrijwel even sterk stijgen, komt het volume van de gemiddelde dagomzet ongeveer op hetzelfde niveau als dat in april vorig jaar. De bedrijvigheid daalt licht en de verkopen nemen fors af van april op mei 2003. Daardoor daalt de stemming onder de producenten verder. Zowel over de verkopen als over de afzet zijn zij somberder. Voor juni tot en met augustus 2003 verwachten de ondernemers een daling van de bedrijvigheid en het aantal werknemers bij gelijkblijvende verkoopprijzen.

Omzet stijgt in april

In april 2003 heeft de voedings- en genotmiddelenindustrie ruim 2 procent meer omgezet dan in april vorig jaar. Op de binnenlandse markt komt de omzet ruim 2 procent hoger uit, terwijl de buitenlandse omzet ruim 1,5 procent hoger is dan in april 2002.

Ook de gemiddelde afzetprijs ligt in april dit jaar hoger dan in april vorig jaar, en wel 1,8 procent. Dit is voornamelijk het gevolg van de 3 procent hogere afzetprijs op de buitenlandse markt. De binnenlandse afzetprijs blijft nagenoeg stabiel.

Vanwege de hogere afzetprijzen komt het volume van de gemiddelde dagomzet ongeveer uit op hetzelfde niveau als in april 2002. Het 1,4 procent lagere volume op de buitenlandse markt wordt gecompenseerd door het 1,9 procent hogere volume in eigen land.

Het volume van de gemiddelde dagproductie komt 0,7 procent hoger uit dan in dezelfde maand een jaar eerder.

De marges komen onder druk te staan, doordat de verbruiksprijzen met 3,9 procent duidelijk sterker stijgen dan de afzetprijzen.

Bedrijvigheid daalt licht

Uit de Conjunctuurtest van juni 2003 komt naar voren dat de bedrijvigheid in de voedings- en genotmiddelenindustrie licht daalt van april op mei. In de verschillende delen van de branche lopen de ontwikkelingen echter flink uiteen. Alleen in de zuivelproductenindustrie blijft de bedrijvigheid stabiel. Daarentegen doet zich in de slachterijen en de vleesverwerkende industrie en de dranken- en tabaksverwerkende industrie respectievelijk een lichte stijging en een stijging van de bedrijvigheid voor. In de rest van de branche daalt de bedrijvigheid, waarbij de diervoederindustrie de sterkste daling laat noteren.

Verkopen dalen fors

De binnenlandse verkopen dalen en op de buitenlandse markt is fors minder verkocht. Gelet op de tijd van het jaar mocht op de buitenlandse markt een lichte stijging verwacht worden. Per saldo zijn de totale verkopen fors gedaald van april op mei. Alleen in de slachterijen en vleesverwerkende industrie stijgen de verkopen in deze periode over de hele linie. In alle andere delen van de branche dalen de verkopen. Daarbij moeten de dranken- en tabakverwerkende industrie en de diervoederindustrie de

zwaarste klappen incasseren. Daar ziet men de verkopen zeer fors dalen. Vermoedelijk houdt de forse daling van de verkopen in de diervoederindustrie verband met de (gevolgen van de) vogelpest.

Stemming daalt verder

Onder invloed van de fors dalende verkopen zijn de ondernemers in de voedings- en genotmiddelenindustrie duidelijk negatiever over hun verkopen. Hun oordeel hierover daalt sterker dan op grond van het seizoen verwacht mocht worden. Alleen de producenten in de slachterijen en de vleesverwerking en de diervoederindustrie zijn iets minder somber dan in mei. En het oordeel van de zuivelproducenten over de verkopen verandert niet.

Over zowel de buitenlandse als de totale afzet zijn de ondernemers in de hele branche minder goed te spreken. En ook hierbij neemt de stemming sterker af dan gebruikelijk voor de tijd van het jaar. Vooral in de overige voedings- en genotmiddelenindustrie is men flink somberder.

Tot slot vinden meer ondernemers de voorraad gereed product te groot, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling.

Verwachtingen

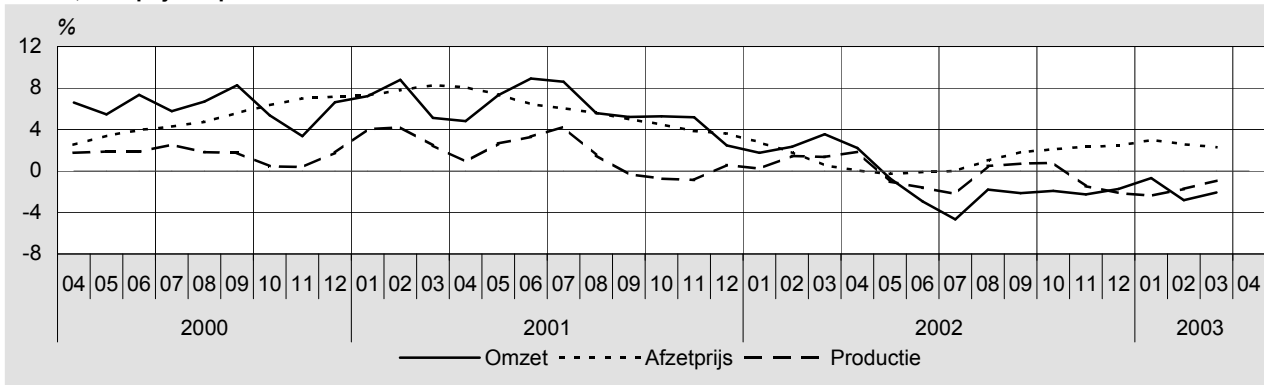
Voor juni tot en met augustus 2003 verwachten de ondernemers in de branche een daling van de bedrijvigheid. In de slachterijen en de vleesverwerkende industrie en de dranken- en tabaksverwerkende industrie rekent men zelfs op een fors lagere bedrijvigheid. Dit is opmerkelijk, omdat de bedrijvigheid alleen in deze delen van de branche niet daalt van april op mei.

Verder verwachten de ondernemers dat de verkoopprijzen stabiel blijven. In de diervoederindustrie en de broodfabrieken en bakkerijen rekent men echter op respectievelijk iets hogere en hogere prijzen. Daarentegen rekenen de zuivelproducenten op een zeer forse daling van de verkoopprijzen.

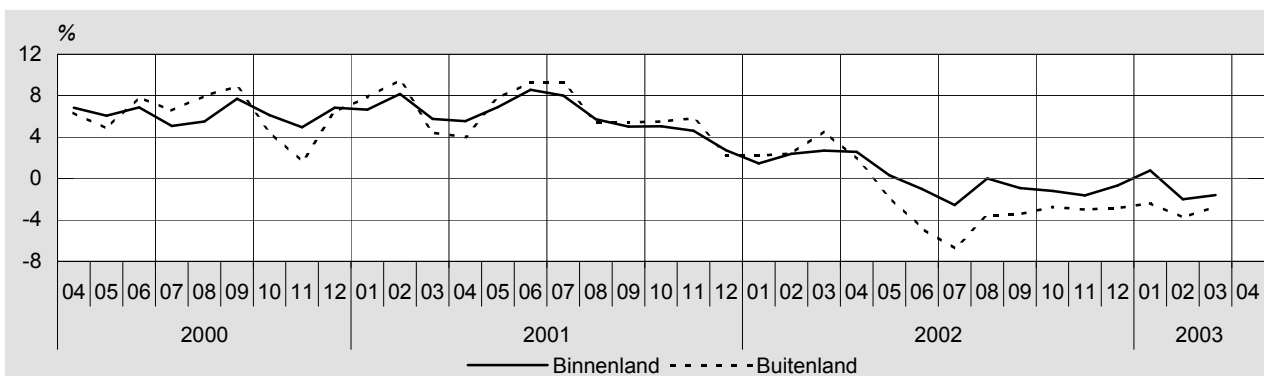
Tot slot verwachten de producenten in de voedings- en genotmiddelenindustrie een afname van het aantal werknemers.

Dat geldt in meer of mindere mate voor vrijwel alle delen van de branche. In de overige voedings- en genotmiddelenindustrie is men nog het minst somber: daar wordt verwacht dat het aantal werknemers stabiel blijft.

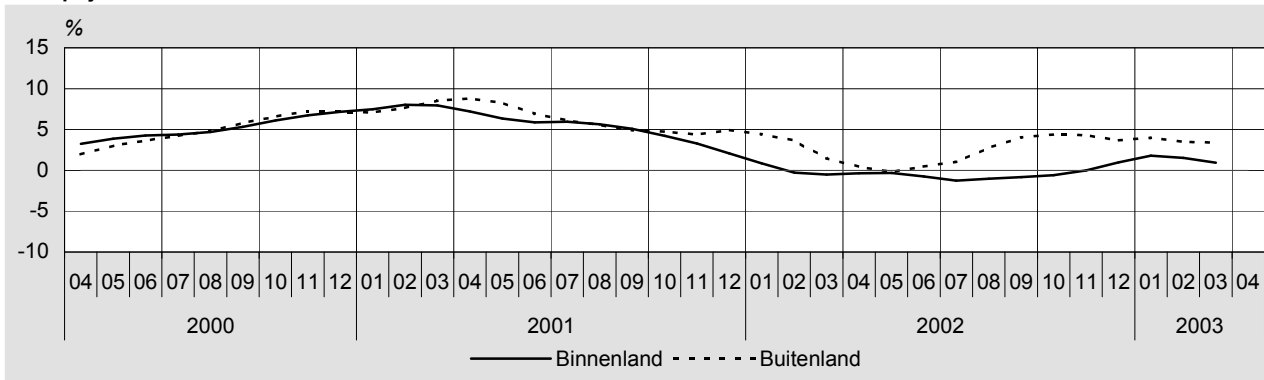
Omzet, afzetprijs en productie

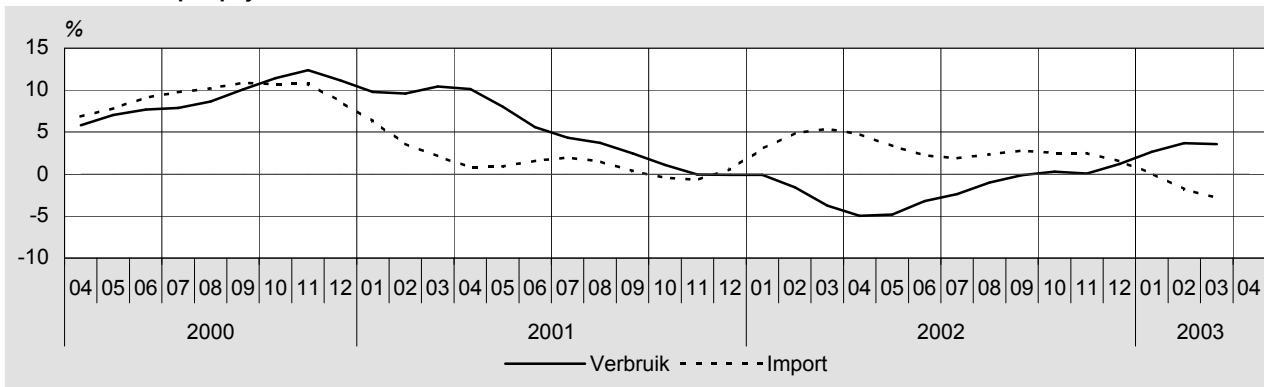
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 2.1

Kerngegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

Kerngegevens: voedings- en genotmiddelenindustrie													
	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		2001	2002	2002			2003	2002		2003			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	febr.	mrt.		apr.
1995=100												%	
Omzet (waarde)		123,6	122,7	122,4	123,2	124,5	118,9	125,3	120,4	115,9	117,9	122,9	2,1
binnenland		117,3	117,5	116,4	117,8	120,4	114,0	120,5	114,8	111,7	112,1	117,4	2,3
buitenland		131,4	129,2	129,9	129,9	129,6	125,1	131,3	127,5	121,1	125,0	129,6	1,6
Afzetprijs		112,0	113,3	112,5	112,0	115,5	115,5	112,5	112,3	115,7	114,7	114,4	1,8
binnenland		110,4	110,0	109,8	109,7	110,7	111,5	110,0	110,4	111,8	110,7	110,8	0,4
buitenland		113,3	116,2	114,9	114,0	119,7	118,9	114,7	114,0	119,1	118,3	117,4	3,0
Verbruiksprijs		111,3	109,2	108,6	106,9	111,4	112,6	108,4	106,0	113,8	111,2	110,2	3,9
import		114,0	117,7	117,9	116,9	118,0	115,8	118,0	117,3	116,3	114,2	113,7	-3,1
Productie (volume gemiddelde dag)		107,4	107,2	105,6	108,5	111,3	103,8	107,7	108,6	105,8	104,2	109,4	0,7
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		107,2	108,0	103,4	104,9	114,2	.						-1,0
Aantal bedrijven ²⁾	1000	5,1	4,9										
Uitgesproken faillissementen		34	54	19	7	13	23						
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	21	20	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	99	.	24	23	.	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 2.2

Conjunctuurtest ¹⁾ Voedings- en genotmiddelenindustrie: maand- en kwartaalgegevens

Conjunctuurtest - voedings- en genotmiddelenindustrie, maand- en kwartaalgegevens	Eenheid	jaar		maand					Gemidd.		
	2)	2001	2002	2003					laatste		
				jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	jun.	12 mnd.	
Maandgegevens											
Verkoop / orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor		1	3	6	-10	-4	-7	10	-16	1	
binnenlandse markt		6	4	2	-10	-6	3	9	-11	1	
buitenlandse markt		-5	1	8	-9	-5	-23	9	-24	-2	
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor		1	1	3	-4	-2	4	1	-4	1	
Beoordeling: 3)											
verkoop / orderontvangst		-2	-4	-2	-6	-10	-15	-15	-24	-8	
afzet / orderpositie totaal		-7	-10	-6	-11	-13	-19	-19	-23	-13	
afzet / orderpositie buitenland		-4	-8	-3	-9	-14	-20	-24	-29	-13	
voorraden gereed product		6	6	4	11	11	13	10	16	9	
Verwachting: 3)											
bedrijvigheid komende 3 maanden		4	7	-3	1	5	-3	-3	-8	4	
verkoopprijs komende 3 maanden		11	9	18	5	19	18	6	-1	9	
personeelssterkte komende 3 maanden		1	-6	-17	-16	-19	-15	-12	-13	-12	
Kwartaalgegevens											
		jaar		kwartaal				Gemidd.			
		2001	2002	2002		2003		laatste			
				jan.	apr.	jul.	okt.	jan.	apr.	4 kte	
Bezettingsgraad 4)	%	85,4	83,9	84,4	83,8	83,3	84,1	84,6	84,3	84,1	
Productiebelemmeringen 4)	%										
geen	%	79	83	83	84	81	82	90	79	83	
stagnatie als gevolg van	%										
onvoldoende vraag	%	3	4	2	4	5	6	3	10	6	
tekort aan arbeid	%	6	2	2	2	3	1	1	0	1	
te geringe productiecapaciteit	%	4	5	7	4	3	5	2	3	3	
overige belemmeringen	%	9	7	6	6	8	6	4	8	7	
Beoordeling productiecapaciteit 4)		0	4	1	2	5	7	8	6	7	
Concurrentiepositie afgelopen 3 maanden											
binnenlandse markt		4	6	5	9	0	10	5	1	4	
buitenlandse markt binnen de Europese Unie		-2	-6	-1	-1	-4	-18	2	-13	-8	
buitenlandse markt buiten de Europese Unie		-5	-3	-1	-2	-6	-3	-1	-2	-3	
Verwachting buitenlandse afzet komende 3 maanden		2	4	11	1	4	0	2	-13	-2	

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtest worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

⁴⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de eerste helft van de eerste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 2.3

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Voedingsmiddelen en dranken	15				37 526	36 599
w.v.						
Productie en conservering van vlees	15.11				3 176	3 257
w.o.						
Kalfs- en rundvlees, hele en halve dieren, voor- en achtervoeten, vers of gekoeld	15.11.11.40	mln kg	89	90	302	377
Kalfs- en rundvlees, vers of gekoeld, excl. hele en halve dieren, voor- en achtervoeten	15.11.11.90	mln kg	140	197	470	673
Kalfs- en rundvlees, delen, bevroren	15.11.12.00	mln kg	28	35	81	94
Varkensvlees, hele en halve dieren, vers of gekoeld	15.11.13.30	mln kg	266	253	466	390
Varkenshammen, -schouders en delen daarvan, vers of gekoeld	15.11.13.50	mln kg	447	456	839	741
Varkensvlees, delen zoals karbonadenstrengen, buiken, buikspek en voorstukken, vers of gekoeld	15.11.13.90	mln kg	374	361	672	617
Varkenshammen, -schouders en delen daarvan, met been, bevroren	15.11.14.50	mln kg	4	x	13	x
Varkensvlees, delen daarvan zoals karbonadenstrengen, buiken, buikspek en voorstukken, bevroren	15.11.14.90	mln kg	57	74	105	120
Eetbare slachtafvallen van runderen, varkens, schapen, geiten, paarden, ezels, muilezels en muildieren, excl. darmen, blazen en magen	15.11.19.00	mln kg	140	161	64	73
Huiden en vellen van runderen, paarden of paardachtigen	15.11.22.00	mln kg	15	.	67	72
Reuzel en ander gesmolten vet van varkens en pluimvee	15.11.30.50	mln kg	91	87	29	33
Kippen en hanen, niet in stukken gesneden, vers of gekoeld	15.12.11.13	mln kg	139	128	253	205
Hanen en kippen, delen van, vers of gekoeld	15.12.11.53	mln kg	414	.	957	913
Kippen en hanen, niet in stukken gesneden, bevroren	15.12.12.13	mln kg	44	x	67	x
Kippen of hanen, delen van, bevroren	15.12.12.53	mln kg	141	.	244	270
Buiken van varkens alsmede delen daarvan	15.13.11.30	mln kg	49	33	154	95
Varkensvlees, gedroogd, gezouten of gerookt, excl. buiken, hammen en schouders	15.13.11.50	mln kg	75	64	232	192
Rundvlees, gedroogd, gezouten of gerookt	15.13.11.70	1 000 kg	3 196	3 756	27	31
Leverworst	15.13.12.13	mln kg	18	18	33	42
Worst, frikandellen, worsten- en saucijzenbroodjes en dergelijke producten, excl. leverworst	15.13.12.15	mln kg	154	150	443	507
Bereidingen, incl. snacks, van vlees, slachtafvallen of bloed van pluimvee, excl. kalkoenen, excl. levers	15.13.12.35	mln kg	98	93	317	275
Bereidingen van hammen van varkens en van delen daarvan, excl. snacks	15.13.12.43	mln kg	30	25	147	124
Bereidingen van varkensvlees, minder dan 40 gew. % vlees of slachtafvallen, spek of vet bevattend, incl. snacks, excl. gevulde deegwaren, sauzen, soepen	15.13.12.53	mln kg	27	21	73	68
Bereidingen van vnl. varkensvlees, slachtafval, spek of vet, ook gecombineerd met andere vleessoorten, vleesgehalte 40 of meer gew. %	15.13.12.59	mln kg	63	59	215	199
Bereidingen van vnl. vlees of slachtafval van runderen, excl. sauzen, soepen of preparaten hiervoor	15.13.12.60	mln kg	30	25	108	92
Bereidingen en conserveren van vis en visproducten	15.2				531	534
w.o.						
Visfilets en ander visvlees, ook indien fijngemaakt, vers of gekoeld	15.20.11.90	mln kg	10	.	71	70
Zeevis, bevroren, excl. filets of fijngemaakt visvlees of van graten ontdaan visvlees	15.20.12.10	mln kg	16	19	61	71
Visfilets, bevroren	15.20.12.70	mln kg	29	30	154	157
Bereidingen en conserveren van schaal-, schelp- en weekdieren met groente en deegwaren, excl. gevulde deegwaren, soepen, sauzen, of preparaten hiervoor	15.20.16.00	mln kg	31	.	82	x
Bereidingen en conserveren van groenten en fruit	15.3				3 002	2 922
w.o.						
Aardappelmeel, -gries, -vlokken, -korrels en -pellets	15.31.12.30	mln kg	92	90	99	106
Aardappelen en aardappelproducten, bevroren, bijv. voorgebakken, excl. in azijn of azijnzuur verduurzaamd	15.31.12.50	mln kg	1 298	1 179	758	743
Aardappelen en aardappelproducten, verduurzaamd, niet bevroren, excl. meel, gries en vlokken	15.31.12.90	mln kg	352	353	233	243
Groenten (incl. gemengde groenten), bevroren, ook indien alleen vooraf gekookt of gestoomd	15.33.11.00	mln kg	236	216	239	268
Paddestoelen en truffels, op andere wijze bereid of verduurzaamd dan in azijn of azijnzuur	15.33.14.30	mln kg	176	178	240	220
Groenten ook mengsels met vlees/deegwaren, bevroren, niet in azijn, bijv. gereede maaltijden, excl. soep(preparaten), sauzen, pizza's of gevulde deegwaren	15.33.14.40	mln kg	47	41	121	100
Groenten en vruchten, verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.15.00	mln kg	68	61	56	57
Jam, vruchtengelei, marmelade, confiture, vruchtenmoes en vruchtenpasta, bereid uit andere vruchten dan citrusvruchten	15.33.22.90	mln kg	102	95	99	97
Grondnoten, gegrild, gezouten, gesuikerd of op andere wijze gezoet, in alcohol of op andere wijze bereid of verduurzaamd (pindakaas), echter geen borrelnootjes	15.33.23.30	mln kg	56	54	138	127
Vruchten, bereid of verduurzaamd, al dan niet met suiker, zoetstoffen of alcohol, excl. jam, vruchtengelei, marmelade, confiture, vruchtenmoes en vruchtenpasta	15.33.25.50	mln kg	49	38	64	50

Tabel 2.3 (vervolg)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Ruwe oliën en vetten	15.41				1 191	1 124
Geraffineerde oliën en vetten	15.42				1 164	1 178
w.o.						
Geraffineerde sojaolie en fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.11.10	mln kg	599	534	259	269
Geraffineerde palmolie en vloeibare fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.10	mln kg	553	549	294	311
Geraffineerde kokosolie (kopraolie), alsmede fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.20	mln kg	169	151	90	82
Plant aardige vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.50	mln kg	409	327	223	190
Margarine en vetten voor menselijke consumptie, excl. ruwe en geraffineerde oliën en vetten	15.43				483	474
w.o.						
Margarine, excl. vloeibare margarine	15.43.10.30	mln kg	252	275	360	341
Bereidingen van vetten en oliën voor menselijke consumptie (vloeibare margarine)	15.43.10.50	mln kg	129	127	123	133
Zuivelproducten	15.5				6 339	5 799
w.o.						
Melk en room, met een vetgehalte > 1%, doch max. 3%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikt	15.51.11.40	mln l	650	611	393	x
Melk en room, met een vetgehalte > 3%, doch max. 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikt	15.51.11.60	mln l	142	123	90	100
Melk en room, met een vetgehalte > 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikt	15.51.12.00	mln l	41	25	87	45
Melk in vaste vorm met een vetgehalte van max. 1,5%	15.51.20.30	mln l	x	x	x	x
Melk en room in vaste vorm, vetgehalte > 1,5%, zoals poeder, korrels e.d.	15.51.20.60	mln l	161	137	436	378
Boter met een vetgehalte van max. 85%	15.51.30.30	mln l	132	118	415	399
Kaas, excl. wrongel, weikaas, smeltkaas en andere verse kaas	15.51.40.50	mln l	641	611	2 403	2 315
Smeltkaas, excl. geraspt of in poeder	15.51.40.70	mln l	22	24	70	74
Ingedikte melk en room, zonder zoetstoffen	15.51.51.04	mln l	303	x	x	x
Ingedikte melk en room, met zoetstoffen	15.51.51.08	mln l	170	142	188	162
Gestremde melk, room, yoghurt en andere gefermenteerde producten, zonder smaakstoffen en zonder toegevoegde vruchten, noten of cacao, niet in vaste vorm	15.51.52.43	mln l	146	135	92	88
Lactose en melksuikerstroop	15.51.54.00	mln l	159	149	111	118
Wei, vloeibaar of ingedikt, echter niet in vaste vorm	15.51.55.40	mln l	1 079	1 008	110	89
Consumptie-ijs	15.52.10.00	mln l	62	64	80	81
Maalderijproducten	15.61				646	626
w.o.						
Granen in de vorm van korrels, voorgekookt of op andere wijze bereid, zoals snelkookrijst en -granen, incl. snacks op basis van, excl. maïs	15.61.33.53	mln kg	x	89	54	56
Mengsels en deeg voor de bereiding van brood, gebak, biscuits, koekjes, beschuit, wafels, ontbijtkoek, hosties en ouwel, excl. broodverbeteraars	15.61.24.00	mln kg	76	78	90	94
Zetmeel en zetmeelproducten	15.62				1 209	1 225
w.o.						
Glucose en glucosestroop, met minder dan 50 % fructose in droge toestand	15.62.21.10	mln kg	723	747	229	232
Maïszetmeel	15.62.22.13	mln kg	x	442	x	188
Tarwegluten ook indien gedroogd	15.62.22.50	mln kg	104	100	86	81
Afvallen van zetmeelfabrieken en dergelijke afvallen	15.62.30.00	mln kg	1 676	1 778	93	96
Bereide diervoeders	15.7				3 797	3 625
w.o.						
Bereidingen voor het voederen van vee, excl. voer voor huisdieren	15.71.10.30	mln kg	13 104	12 573	3 139	2 911
Honden- en kattenvoer	15.72.10.30	mln kg	549	577	420	424
Bakkerijproducten	15.81				1 256	1 241
w.o.						
Brood en broodjes, incl. roggebrood en afgebakken bake-off broodproducten, excl. gevuld brood en broodjes	15.81.11.00	mln kg	.	.	736	714
Bakkers- en banketwaren, gezoet, zoals natgebak, oliebolle, donuts, schuimgebak, vruchten-, noten- en suikerbrood, croissants of brioches	15.81.12.00	mln kg	.	.	520	526
Beschuit, koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk	15.82				945	956
w.o.						
Beschuit, geroosterd brood en dergelijke geroosterde producten	15.82.11.50	mln kg	27	26	74	72
Snijkoek (ontbijt-, candij-, luxekoek) en taaitaai	15.82.12.30	mln kg	31	30	55	58
Gezoete koekjes, biscuits, wafeltjes, met cacao	15.82.12.53	mln kg	40	42	102	99
Gezoete koekjes en biscuits, zonder cacao	15.82.12.55	mln kg	106	97	303	258
Wafels en wafeltjes zonder cacao	15.82.12.59	mln kg	16	21	65	87
Koekjes, biscuits en crackers, niet gezoet	15.82.13.40	mln kg	11	.	45	41
Geëxtrudeerde en geëxpandeerde producten, gezouten of gearomatiseerd, op basis van bloem, meel of maïs	15.82.13.50	mln kg	19	25	63	81

Tabel 2.3 (slot)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	prodcom	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
<i>Beschuit, koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk (vervolg)</i>						
w.o.						
Ongezoete bakkerijproducten, zoals pizza's, hartig gevulde deegproducten, niet-afgebakken bake-off producten, door deeg omgeven snacks, borrelnoten	15.82.13.90	mln kg	72	69	215	235
<i>Suiker</i>	15.83				x	x
<i>Cacao, chocolade en suikerwerk</i>	15.84				2 416	2 684
w.o.						
Cacaomassa (-pasta), al dan niet ontvet	15.84.11.00	mln kg	70	83	124	216
Cacaoboter, cacaovet en cacao-olie	15.84.12.00	mln kg	207	205	508	620
Cacaopoeder, zonder toegevoegde suiker of andere zoetstoffen	15.84.13.00	mln kg	188	192	279	375
Chocolade en chocoladewerken, niet gevuld, zoals hagelslag, chocoladevlokken, geraspte chocolade, chocoladefiguurtjes, niet in tabletten, staven of repen	15.84.22.55	mln kg	38	37	121	116
Zoethoutextract, > 10 gew. % saccharose bevattend, incl. drop, zonder andere toegevoegde stoffen	15.84.23.20	mln kg	22	24	54	61
Pasta's en spijs (incl. marsepein), zonder cacao	15.84.23.53	mln kg	27	27	40	39
Gom- en geleiproducten, incl. vruchtenpasta's toe bereid als suikergoed	15.84.23.65	mln kg	46	53	104	121
<i>Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren</i>	15.85				62	24
<i>Thee en koffie</i>	15.86				x	x
<i>Specerijen en kruidenrijen</i>	15.87				764	734
w.o.						
Tomatenketchup en andere tomatensausen	15.87.12.30	mln kg	176	159	x	210
Sausen en preparaten voor sausen; samengestelde kruidenrijen e.d., excl. sojasaus, tomatensausen, mosterdmeel en bereide mosterd	15.87.12.70	mln kg	226	237	485	474
<i>Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dietvoeding</i>	15.88				467	498
w.o.						
Kindervoeding bestemd voor de detailhandel	15.88.10.70	mln kg	101	97	409	437
<i>Overige voedingsmiddelen</i>	15.89				1 309	1 126
w.o.						
Preparaten voor soep of voor bouillon; bereide soep en bouillon	15.89.11.00	mln kg	91	100	262	212
Eiproducten, excl. ovoalbumine	15.89.12.30	mln kg	63	80	95	99
Bereidingen voor menselijke consumptie van meel, gries, griesmeel, zetmeel e.d., incl. snacks uit meel, vlees, vis met max. 20% vlees of vis	15.89.14.39	mln kg	52	33	145	88
Proteïneconcentraten w.o. puddingpoeder, voedingssupplementen, gisthydrolysa-ten, producten met i.p.v. melkvet plantaardig vet, zonder cacao, incl. limonadesiropen	15.89.14.91	mln kg	268	293	313	264
Suikervrije producten en samengestelde alcoholhoudende preparaten, voor vervaardiging van dranken, excl. op basis van geurstoffen	15.89.14.99	mln kg	167	195	386	424
<i>Dranken</i>	15.9				3 570	3 586
w.o.						
Gin en jenever (alcohol 100%)	15.91.10.50	mln l	.	.	75	77
Gedistilleerde dranken, zoals likeuren, vieux, advocaat, arak, boerenjongens e.d., excl. gedistilleerd uit fruit of wijn, whiskey, rum, tafia, gin, jenever en wodka (alcohol 100 %)	15.91.10.80	1000 l	.	.	97	100
Bier van mout	15.96.10.00	mln l	2 461	2 478	2 146	2 173
Mineraalwater en spuitwater, ongezoet	15.98.11.30	mln l	186	199	32	40
Frisdranken en water, gezoet, incl. mineraal- en spuitwater, excl. sportdranken	15.98.12.30	mln l	1 518	1 239	691	560
Alcoholvrije dranken, zonder melkvet, excl. ongegiste vruchten- en groentesappen	15.98.12.50	mln l	207	213	181	247
Alcoholvrije dranken met melkvet	15.98.12.70	mln l	x	x	x	x
Tabaksproducten	16				3 241	3 670
w.o.						
Sigaren en sigarillo's, tabak bevattend	16.00.11.30	mln st	2 241	2 380	291	342

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Textiel-, kleding- en lederindustrie

In april van dit jaar lag de omzet van de textiel-, kleding-, en lederindustrie slechts 0,5 procent lager dan in april 2002. Het volume van de gemiddelde dagproductie daalde met ruim 3 procent sterker. Wel nam de waarde van de orderportefeuille met bijna 5 procent toe. Ondernemers in de branche verwachten voor de periode juni tot en met augustus dat de bedrijvigheid enigszins zal afnemen bij stabiele afzetprijzen. Een op de vijf ondernemers denkt dat de werkgelegenheid in deze periode verder zal afnemen.

Productie opnieuw minder

In april was de omzet van de branche 0,5 procent lager dan in april 2002. Dit kwam door de bijna 1,5 procent lagere afzet op de binnenlandse markt, terwijl op de buitenlandse markten de afzet gelijk bleef. De verkoopprijzen stegen met gemiddeld 1,2 procent, zodat het volume van de gemiddelde dagomzet met 1,6 procent daalde ten opzichte van april 2002. Het volume van de gemiddelde dagproductie komt over dezelfde periode 3,1 procent lager uit. Dit betekent dat ook de voorraden gereed product kleiner zijn geworden. De importprijzen in de branche daalden gemiddeld met 1 procent. De gemiddelde verbruiksprijzen lagen in april op het zelfde niveau als een jaar eerder.

Bedrijvigheid blijft afnemen

Uit de Conjunctuurtest van juni blijkt dat de bedrijvigheid van april op mei opnieuw afnam. De orderontvangst loopt in dezelfde periode zeer fors terug. Vanuit het buitenland was de afname van orders nog groter dan de al zeer forse afname van binnenlandse orders. Gecorrigeerd voor het seizoen daalt de index voor de werkvoorraad met 1 punt tot 84,6. Ondernemers uit de branche zijn iets ontevredener over de orderontvangst dan in de voorgaande maand. Het oordeel over de orderpositie verandert niet, maar blijft zeer negatief. Per saldo 12 procent van de ondernemers de voorraad gereed product nog te groot gelet op de verwachte afzet.

1. Textielindustrie

In april 2003 kwam de omzet van de textielindustrie ruim 1,5 procent hoger uit dan in april 2002. Op de binnenlandse markt steeg de omzet met bijna 4 procent. Op de buitenlandse markt was de stijging met 0,2 procent slechts licht. Opvallend is de stijging van de waarde van de ontvangen orders met ruim 10 procent, zowel vanuit het binnenland als uit het buitenland. De afzetprijzen liepen met gemiddeld 0,8 procent op. De importprijzen daalden met 0,2 procent enigszins, maar de verbruiksprijzen stegen met 1 procent.

Uit de Conjunctuurtest van juni blijkt dat de bedrijvigheid in mei afnam. Ondernemers uit de textielindustrie rapporteren een zeer sterke afname van de orderontvangsten. De index van de orderpositie neemt, gecorrigeerd voor het seizoen, af met 0,3 punt tot 86,1. Over de orderontvangsten tonen de ondernemers zich nog iets meer ontevreden dan een maand eerder. Het oordeel over de orderpositie bleef onveranderd negatief. Per saldo vindt 11 procent van de ondernemers de voorraad gereed product te groot gelet op de verwachte afzet.

2. Kledingindustrie

In de kledingindustrie kwam de omzet in april ruim 2 procent lager uit dan in april 2002. Dit kwam door een bijna 9 procent lagere omzet op de binnenlandse markt. Op de buitenlandse markt steeg de omzet voor de tweede maand op rij en wel met ruim 12 procent. De orderontvangsten lagen in april ruim 1 procent boven het niveau van april 2002. Uit het binnenland kwamen voor bijna 4 procent meer orders binnen. De waarde van de orders uit het buitenland daalde echter met ruim 3 procent. De verkoopprijzen lagen gemiddeld 1,8 procent hoger, terwijl de import- en verbruiksprijzen lager uitkwamen, respectievelijk 3 en 1,3 procent.

In de Conjunctuurtest van juni geven ondernemers uit de kledingindustrie aan dat de bedrijvigheid in mei fors minder was dan in april. Ook de waarde van de ontvangen orders liep zeer sterk terug. Hierdoor daalt (gecorrigeerd voor het seizoen) de index voor de orderpositie met 1,7 procentpunt tot 81,1. Over de ontwikkeling van de orderontvangsten en de orderpositie waren de ondernemers toch minder ontevreden dan in de voorgaande maand. Het deel van de ondernemers dat de voorraad gereed product te groot vindt gelet op de verwachte afzetontwikkeling liep fors terug tot per saldo 8 procent. De vorige maand was dat nog 14 procent.

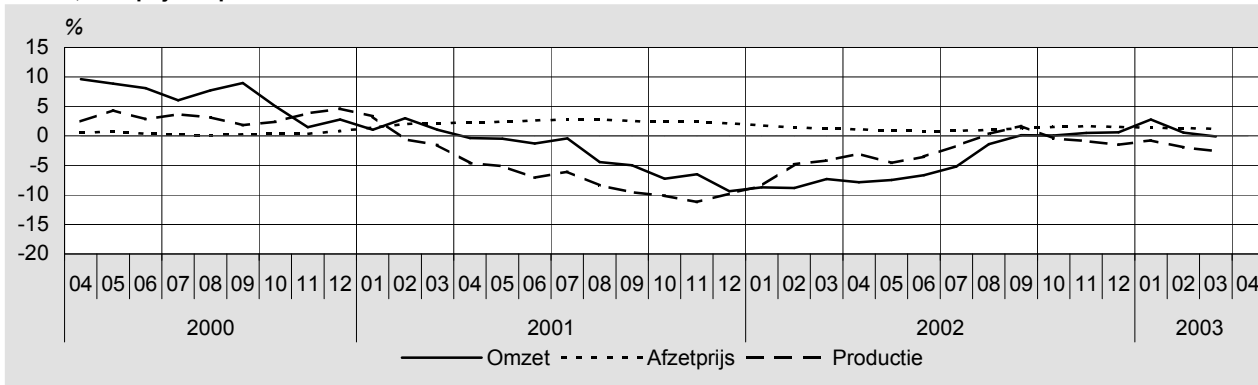
3. Lederindustrie

In de lederindustrie blijft de malaise aanhouden. De omzet in april was 19 procent lager dan in april 2002. In het binnenland liep de omzet bijna 22 procent terug, in het buitenland bedroeg de afname bijna 16 procent. Ook de waarde van de ontvangen orders laat een somber beeld zien. Bijna 40 procent minder orders uit het binnenland, bijna 15 procent minder uit het buitenland. Per saldo liep de waarde van de orderontvangst met bijna 30 procent terug. De afzetprijzen lagen gemiddeld 2 procent hoger dan in april 2002. De importprijzen daalden met 1,1 procent, de verbruiksprijzen met 2,1 procent.

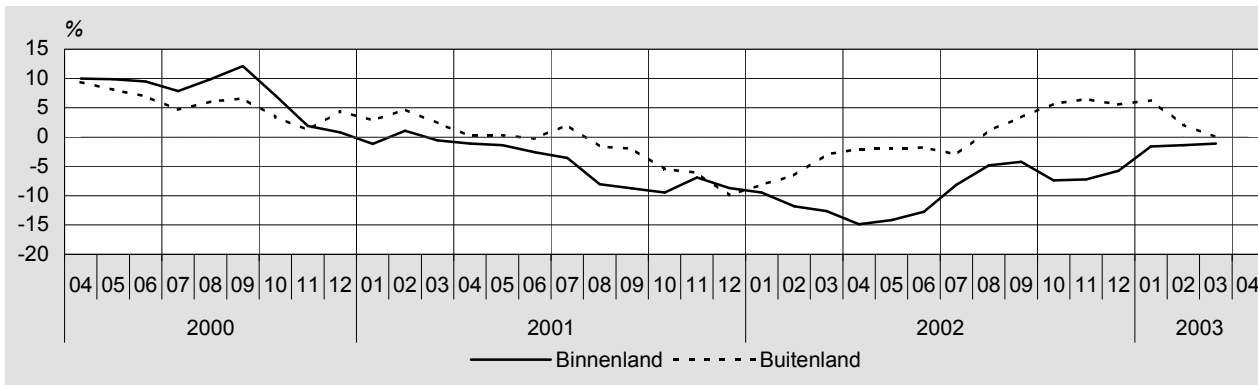
Verwachtingen

In de periode juni tot en met augustus verwachten ondernemers in de textielindustrie een afname van de bedrijvigheid, terwijl men in de kledingindustrie juist een forse toename verwacht. Per saldo verwachten de ondernemers in de gehele branche dat de bedrijvigheid licht zal afnemen. De verkoopprijzen blijven naar verwachting stabiel. In de textiel- en in de kledingindustrie verwacht men een forse afname van het aantal arbeidsplaatsen.

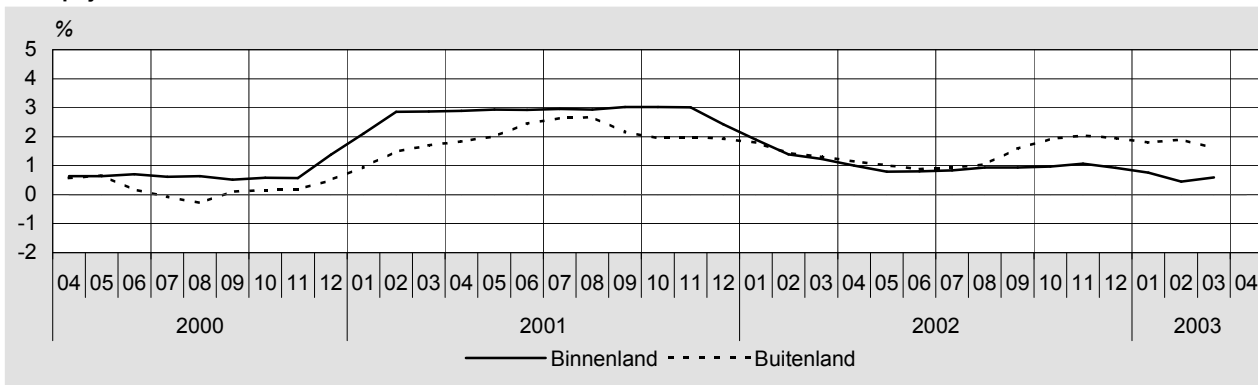
Omzet, afzetprijs en productie

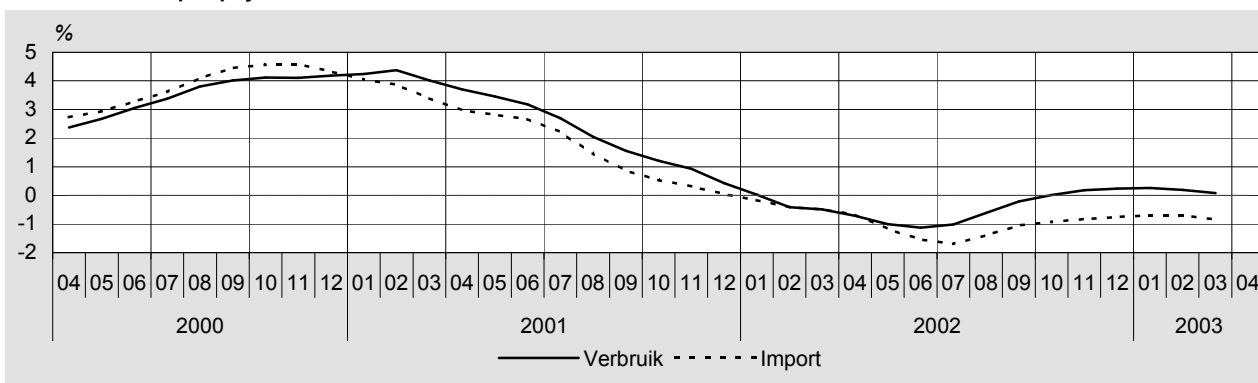
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 3.1

Kerngegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		2001	2002	2002		2003	2002		2003				
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	febr.	mrt.	apr.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		109,4	104,4	109,3	103,8	103,2	109,8	117,0	103,2	110,5	114,5	102,7	-0,5
binnenland		108,0	97,3	105,5	96,8	94,1	104,0	109,6	98,7	103,6	108,0	97,4	-1,3
buitenland		110,6	110,0	112,3	109,5	110,4	114,5	122,8	106,9	116,0	119,8	106,9	0,0
Ontvangen orders (waarde)		118,2	104,7	111,9	103,7	103,8	108,5	118,3	102,0	105,5	110,5	106,7	4,6
binnenland		117,2	98,6	108,1	97,9	97,0	103,9	116,9	104,9	99,6	107,1	106,3	1,3
buitenland		119,0	109,6	115,0	108,3	109,2	112,2	119,5	99,8	110,2	113,1	107,0	7,2
Afzetprijs		103,8	105,1	104,7	105,0	105,7	106,1	104,7	105,0	106,0	106,0	106,2	1,2
binnenland		102,6	103,7	103,8	103,5	103,9	104,2	103,8	103,5	104,3	104,3	104,5	1,0
buitenland		104,7	106,1	105,4	106,0	107,0	107,4	105,3	106,0	107,2	107,3	107,4	1,3
Verbruiksprijs		107,5	107,0	107,1	106,8	107,3	107,3	107,1	107,1	107,3	107,2	107,1	0,0
import		110,0	109,0	109,4	109,1	108,8	108,7	109,5	109,4	108,6	108,7	108,4	-1,0
Productie (volume gemiddelde dag)		101,2	98,5	103,8	103,8	96,4	101,8	111,0	105,5	107,1	105,3	102,3	-3,1
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		101,2	99,4	95,9	97,8	100,3	.						-1,5
Aantal bedrijven ²⁾	1000	3,3	3,2										
Uitgesproken faillissementen		25	50	14	11	15	14						
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	21	20	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	8	.	2	2	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 3.2

Conjunctuurtest ¹⁾ Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie: maand- en kwartaalgegevens

	Eenheid	jaar		maand				Gemidd.			
		2001	2002	2003					laatste		
					jan.	febr.	mrt.	apr.		mei	jun. 12 mnd.
Maandgegevens											
Orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor		-1	-4	-3	3	-15	-21	-15	-27	-9	
binnenlandse markt		-2	-5	-10	-15	-20	-23	-11	-22	-11	
buitenlandse markt		-3	-6	2	12	-14	-18	-20	-34	-9	
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor		-1	-2	-5	9	-10	-17	-15	-15	-7	
Orderpositie (indices: juli 2000 = 100)		98,0	94,3	89,5	89,6	88,5	86,4	85,9	85,0	89,7	
Beoordeling: ³⁾											
orderontvangst		-7	-15	-18	-15	-27	-32	-31	-34	-22	
orderpositie totaal		-3	-15	-18	-15	-23	-29	-31	-32	-21	
orderpositie buitenland		-1	-14	-14	-11	-24	-25	-25	-26	-18	
voorraden gereed product		15	13	15	12	14	11	11	12	12	
Verwachting: ³⁾											
bedrijvigheid komende 3 maanden		4	0	8	4	-5	7	-9	-6	-2	
verkoopprijs komende 3 maanden		10	9	24	5	-1	9	4	2	10	
personeelssterkte komende 3 maanden		-7	-17	-13	-15	-21	-26	-18	-20	-17	
		jaar	kwartaal				Gemidd.				
		2001	2002	2002		2003				laatste	
				jan.	apr.	jul.	okt.	jan.	apr.	4 kw.	
Kwartaalgegevens											
Bezettingsgraad ⁴⁾	%	83,6	82,6	82,7	82,6	82,7	82,5	82,1	80,3	81,9	
Productiebelemmeringen ⁴⁾											
geen	%	83	79	81	78	80	78	82	81	80	
stagnatie als gevolg van											
onvoldoende vraag	%	7	11	10	10	10	15	15	16	14	
tekort aan arbeid	%	5	2	2	2	4	1	0	0	1	
te geringe productiecapaciteit	%	2	2	2	3	1	1	0	1	1	
overige belemmeringen	%	3	6	5	7	5	5	3	2	4	
Beoordeling productiecapaciteit ⁴⁾		7	3	1	2	3	4	7	6	5	
Concurrentiepositie afgelopen 3 maanden											
binnenlandse markt		-5	-5	-1	-4	-6	-8	-4	-4	-6	
buitenlandse markt binnen de Europese Unie		-3	-8	-4	-9	-13	-6	-5	3	-5	
buitenlandse markt buiten de Europese Unie		-1	-3	-4	3	-8	-3	3	0	-2	
Verwachting buitenlandse afzet komende 3 maanden		6	5	-2	14	6	1	15	11	8	

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtest worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

⁴⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de eerste helft van de eerste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 3.3

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

industriële verkopen: producten van textiel of leer			hoeveelheid		waarde	
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Textiel	17				2 259	2 170
w.v.						
Textielgarens	17.1				71	59
Textielweefsels	17.2				235	224
w.o.						
Stoffen van synthetische filamentgarens, excl. voor kleding, wandbekleding of woningtextiel	17.20.31.59	mln m ²	.	.	40	41
Stoffen voor vitrages, gordijnen, rolgordijnen e.d. van weefsels met tenminste 85 % synthetische vezels	17.20.32.14	1 000 m ²	5 104	3 659	26	24
Textielveredelingsdiensten	17.3				266	220
w.o.						
Verven van weefsels van katoen	17.30.22.30	mln m ²	27	24	20	17
Bedrukken van weefsels van kunstmatige filamentgarens en stapelvezels	17.30.30.60	mln m ²	6	3	27	10
Geconfectioneerde artikelen van textiel, excl. kleding	17.4				315	326
w.o.						
Vitrages, gordijnen, rolgordijnen en valletjes, geweven	17.40.15.50	1 000 m ²	1 457	1 065	85	89
Dekbedden en andere textielwaren, niet gevuld met veren of dons, excl. slaapzakken en matrassen	17.40.24.99	1 000 st	2 034	.	27	33
Geconfectioneerde artikelen, zoals zwemgordels, -vesten, dweilen, vaatdoeken, vlaggen e.d. van brei- of haakwerk	17.40.25.90	mln kg	.	.	53	47
Vloerkleden en tapijt	17.51				860	836
w.o.						
Geweven tapijten, incl. handgeweven	17.51.12.00	1 000 m ²	.	4 351	55	57
Getufte tapijten, incl. tegels	17.51.13.00	mln m ²	126	133	719	677
Tapijten van vilt, incl. tegels, excl. gevlokt of getuft	17.51.14.30	mln m ²	x	29	x	72
Koord, bindgaren, touw en netten	17.52				10	9
Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding	17.53				235	221
Textielproducten nergens elders genoemd	17.54				182	194
w.o.						
Beklede weefsels	17.54.37.00	mln m ²	.	.	52	68
Gebreide en gehaakte stoffen	17.6				29	33
Gebreide en gehaakte artikelen	17.7				56	49
Kleding; bont	18				354	307
w.v.						
Kleding van leer	18.1				x	-
w.o.						
Werkkleding	18.21				95	77
Bovenkleding	18.22				128	85
w.o.						
Lange broeken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen, excl. van denim of corduroy, ook excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.43	1 000 st	.	x	19	8
Lange broeken voor dames/meisjes, van synthetische weefsels, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.46	1 000 st	x	x	5	x
Onderkleding	18.23				82	88
w.o.						
Blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.13.10	1 000 st	3 296	x	11	x
Slips en onderbroeken voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.14.20	mln st	11	11	21	20
Overige kleding en toebehoren n.e.g.	18.24				45	57
w.o.						
Kledingtoebehoren zoals koppels, moffen, mouwbeschermers, etiketten, insignes, van geweven stoffen, excl. zakdoeken, sjaals, dassen, handschoenen	18.24.23.93		-	-	14	13
Leder en lederwaren	19				243	211
w.v.						
Leder	19.1				106	76
w.o.						
Leder en gelooide onthaarde huiden en vellen van runderen in gehele staat	19.10.22.00	kg		3		76

Tabel 3.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

industriële verkopen: producten van textiel of leder						
	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Reiskoffers, handtassen e.d.; zadel- en tuigmakerswerk w.o.	19.2				18	16
Kleinlederwaren die gewoonlijk in de zak of in de handtas worden meegedragen, zoals portefeuilles, etuis, kokers e.d.	19.20.12.30				x	x
Schoeisel w.o.	19.3				119	119
Wandelschoenen, bovendeel leder, voor heren, binnenzoolengte ≥ 24 cm	19.30.13.51	1 000 paar	506	573	33	37
Wandelschoenen, bovendeel leder, voor dames, binnenzoolengte ≥ 24 cm	19.30.13.52	1 000 paar	450	439	28	27

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Papier- en grafische industrie

De omzet van de papier- en grafische industrie was in april van dit jaar 0,8 procent hoger dan in april 2002. Het volume van de gemiddelde dagproductie daalde 2 procent. Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de ondernemers voor de periode juni tot en met augustus 2003 een flinke afname van de bedrijvigheid verwachten bij aanhoudende druk op de verkoopprijzen. Per saldo denkt bijna een op de vier ondernemers dat de werkgelegenheid in de branche in deze periode verder zal afnemen.

Omzet stijgt licht

In de papier- en grafische industrie lag de omzet in april 0,8 procent hoger dan in april 2002. Dit is de eerste toename sinds oktober 2001. De stijging van de buitenlandse omzet bedroeg 0,5 procent, in het binnenland lag de omzet 0,9 procent hoger. De afzetprijzen komen 2,2 procent hoger uit. In het binnenland stegen de afzetprijzen 1,5 procent. In het buitenland namen de afzetprijzen met een stijging van 3,3 procent iets sterker toe.

Gecorrigeerd voor de prijsverandering, komt het volume van de gemiddelde dagomzet echter 1,5 procent lager uit. Het volume van de gemiddelde dagomzet is al meer dan twee jaar elke maand lager dan in dezelfde maand een jaar eerder. Het volume van de gemiddelde dagproductie komt in april 2 procent lager uit dan in april van 2002.

Mineurstemming houdt aan

Uit de Conjunctuurtest van juni blijkt dat de bedrijvigheid in de branche van april op mei afnam. In vergelijking met de voorafgaande maand daalde de waarde van de orderontvangst in mei opnieuw, vooral vanuit het buitenland. De index van de orderpositie daalde met 0,4 punt tot 89,5. De sombere stemming onder de ondernemers uit de branche over orderontvangst en orderpositie bleef in mei onveranderd ten opzichte van april.

1. Papierindustrie

In de papierindustrie lag de omzet in april bijna 1,5 procent hoger ten opzichte van april 2002. De binnenlandse omzet was met een stijging van 0,4 procent slechts licht hoger, maar op de buitenlandse markt bedroeg de stijging ruim 2 procent. De afzetprijzen lagen in april 2003 gemiddeld 1,6 procent hoger dan in dezelfde maand in 2002.

Verder blijkt uit de Conjunctuurtest van juni dat de bedrijvigheid in mei licht toenam vergeleken met april. De orderontvangsten, zowel uit het binnenland als uit het buitenland, daalden in vergelijking met de maand ervoor.

De stemming onder de ondernemers in de papierindustrie over de orderontvangst verbeterde in mei licht. Over de orderpositie blijven zij echter ontevreden.

2. Grafische industrie

In de grafische industrie lag de omzet in april 2003 iets hoger in vergelijking met april 2002. Dit is de eerste omzetstijging sinds oktober 2001. Op de binnenlandse markt werd ruim 1 procent meer omgezet, maar op de buitenlandse markt liep de omzet terug met ruim 3 procent. Omdat de buitenlandse omzet slechts een klein deel uitmaakt van de totale omzet, nam de omzet per saldo toch nog met 0,4 procent toe. Het volume van de gemiddelde dagomzet kromp echter met 2 procent als gevolg van de gestegen prijzen.

Uit de Conjunctuurtest van juni blijkt dat de bedrijvigheid in mei afnam in vergelijking met april. Ook de orderontvangsten verminderden, vooral vanuit het buitenland. De stemming over de orderontvangst en de orderpositie blijft onveranderd pessimistisch.

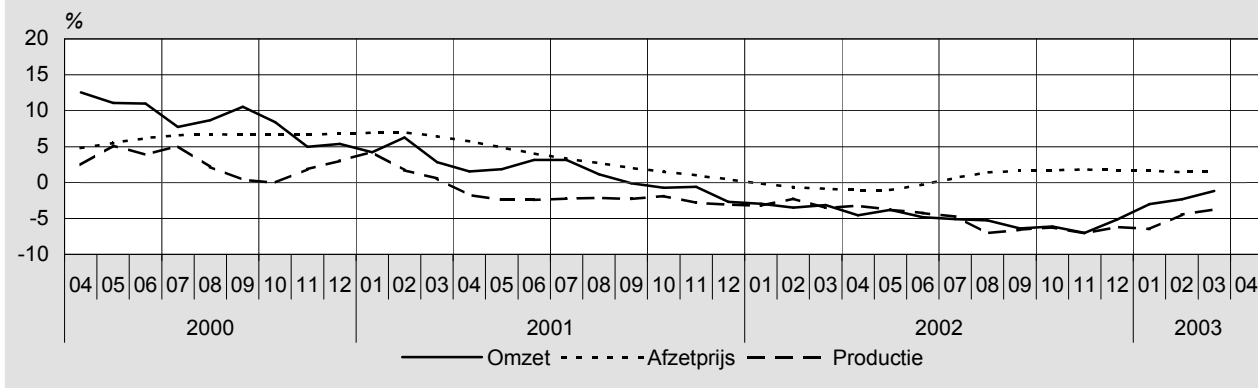
Verwachtingen

Voor de periode juni tot en met augustus verwachten de ondernemers in de papier- en grafische industrie een flinke afname van de bedrijvigheid. De producenten uit de papierindustrie verwachten een toename van de bedrijvigheid, zo blijkt uit de Conjunctuurtest van juni. Hun collega's uit de grafische industrie verwachten juist fors minder bedrijvigheid in die periode.

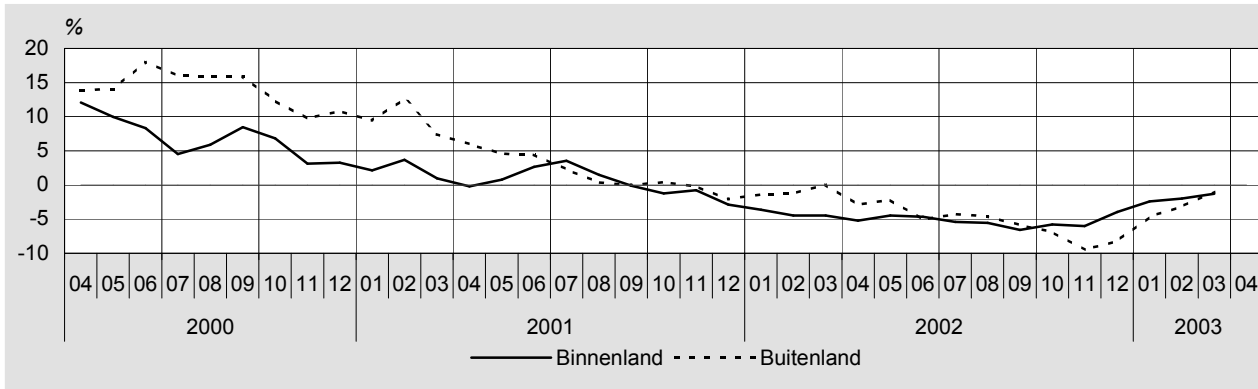
Per saldo een kwart van de ondernemers in de gehele branche voorziet een daling van het aantal arbeidsplaatsen in die periode. Vooral in de grafische industrie zijn de vooruitzichten op dit punt slecht.

Ook voor de verkoopprijzen zien vooral de ondernemers uit de grafische industrie een verdere daling aankomen. In de papierindustrie verwacht men geen prijsdalingen.

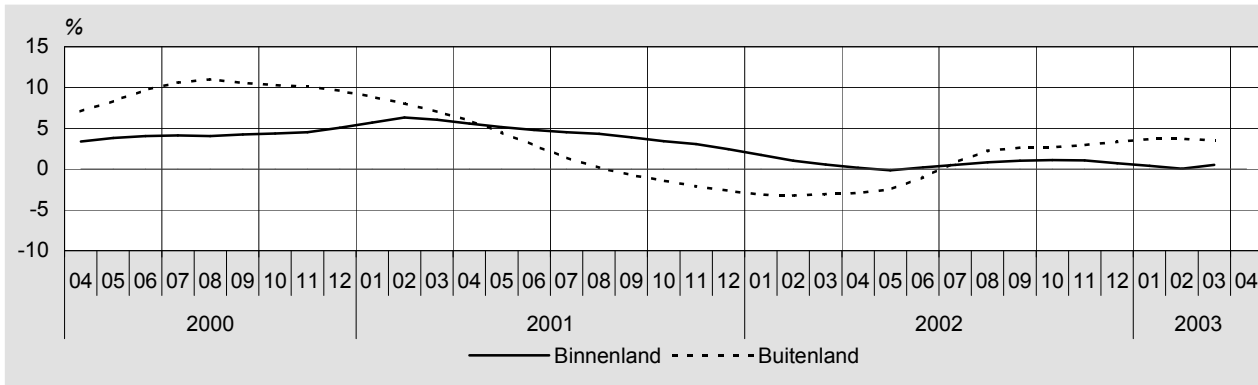
Omzet, afzetprijs en productie

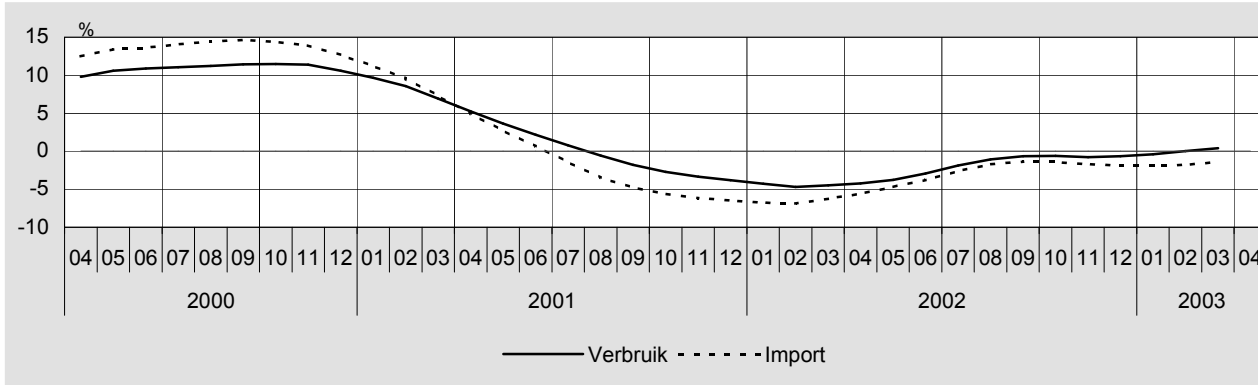
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 4.1

Kerngegevens: Papier- en grafische industrie

Kerngegevens: Papier- en grafische industrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		2001	2002	2002			2003	2002		2003			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	febr.	mrt.		apr.
1995=100												%	
Omzet (waarde)		124,7	118,5	117,2	120,3	121,9	114,3	124,9	116,0	111,2	119,9	116,9	0,8
binnenland		120,9	114,7	111,1	116,8	120,2	108,9	118,6	111,8	104,7	114,6	112,8	0,9
buitenland		134,6	128,6	133,3	129,7	126,4	128,9	141,5	127,3	128,5	134,1	127,9	0,5
Ontvangen orders (waarde) ²⁾		138,6	125,2	128,8	129,0	120,9	128,6	132,2	134,1	120,9	130,6	116,8	-12,9
binnenland		123,7	112,4	118,0	118,7	106,9	113,7	123,1	132,7	109,2	114,3	107,6	-18,9
buitenland		153,3	137,8	139,4	139,1	134,7	143,2	141,1	135,5	132,4	146,6	125,8	-7,2
Afzetprijs		105,1	105,5	105,0	104,2	106,3	106,5	105,0	104,1	106,4	106,4	106,4	2,2
binnenland		104,5	105,2	105,7	104,5	105,5	105,7	105,7	104,3	105,7	105,7	105,8	1,5
buitenland		106,0	105,8	103,8	103,9	107,7	107,7	103,9	103,9	107,6	107,4	107,3	3,3
Verbruiksprijs		102,6	99,9	99,9	99,3	100,2	99,9	99,9	99,3	99,8	99,9	100,5	1,2
import		103,1	99,2	99,3	99,1	99,0	97,6	99,4	99,2	97,4	97,7	98,5	-0,7
Productie (volume gemiddelde dag)		115,0	109,2	107,8	116,7	112,4	103,0	116,0	114,1	104,8	108,9	111,8	-2,0
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		114,9	112,0	108,2	111,9	120,1	.						-2,3
Aantal bedrijven ³⁾	1000	7,1	7,0										
Uitgesproken faillissementen		109	93	20	18	31	30						
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	21	20	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	41	.	11	10	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Uitkomsten hebben betrekking op de ontvangen orders in de papierindustrie.

³⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 4.2

Conjunctuurtest ¹⁾ Papier- en grafische industrie: maand- en kwartaalgegevens

Conjunctuurtest - Papier- en grafische industrie, maand- en kwartaalgegevens		Eenheid	jaar		maand					Gemidd.	
		2)	2001	2002	2003				laatste		
					jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	jun. 12 mnd.	
Maandgegevens											
Orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor			0	1	-7	-3	-3	-19	-4	-8	-2
binnenlandse markt			3	1	-6	2	-6	-19	1	-5	0
buitenlandse markt			-8	-2	-10	-16	3	-19	-21	-12	-9
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor			9	3	0	-29	-4	-1	-3	-10	-3
Orderpositie (indices: juli 2000 = 100)			97,5	95,0	95,3	93,6	93,7	90,3	89,9	89,5	93,6
Beoordeling: 3)											
orderontvangst			-17	-28	-33	-45	-41	-42	-33	-33	-34
orderpositie totaal			-20	-16	-20	-32	-37	-34	-28	-27	-23
orderpositie buitenland			-22	-7	-22	-27	-26	-30	-31	-32	-19
voorraden gereed product			3	2	1	3	4	3	3	3	3
Verwachting: 3)											
bedrijvigheid komende 3 maanden			10	1	-41	-27	-14	44	-6	-28	-2
verkoopprijs komende 3 maanden			-7	-7	-28	-19	-11	-20	-8	-7	-10
personeelssterkte komende 3 maanden			-1	-18	-32	-26	-26	-29	-8	-24	-22

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtest worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

⁴⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de eerste helft van de eerste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 4.3

Industriële verkopen: papier en grafische producten

			hoeveelheid		waarde	
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Pulp, papier en kartonwaren	21				5 200	5 154
w.v.						
Pulp	21.11				x	x
Papier en karton	21.12				1 958	2 096
w.o.						
Houtvrij grafisch papier en karton, met max. 10% mechanische vezels, met een minimaal gewicht van 150 /m², ongestreken	21.12.14.50	mln kg	36	38	65	65
Kraftpapier, ongestreken, met een gewicht van max. 150 g/m², excl. gecrept, geplisseerd of voor kraftliner of grote zakken	21.12.23.33	mln kg	.	.	x	46
Papier en karton, vervaardigd uit oud papier, met een gewicht van minimaal 225 g/m², ongestreken, excl. testliner	21.12.30.85	mln kg	753		377	
Gegolfd papier en golfkarton en verpakkingsmateriaal van papier en karton	21.21				1 587	1 550
w.o.						
Gegolfd papier en gegolfd karton, ook indien geperforeerd	21.21.11.00	mln kg	127	128	149	158
Dozen van gegolfd papier of van gegolfd karton	21.21.13.00	mln kg	634	614	541	507
Vouwdozen, van verpakkingskarton, excl. van gegolfd papier of karton	21.21.14.00	mln kg	.	467	613	621
zachte verpakkingsmiddelen en hoezen voor grammofoonplaten, excl. vouwdozen, zakken	21.21.15.30	mln kg	.	.	195	184
Huishoudelijke en sanitaire papierwaren	21.22				636	656
w.o.						
Luiers, inlegluiers, onderleggers voor zieken, artikelen voor incontinentie van papier, cellulosewatten of vliezen van cellulosevezels	21.22.12.30	mln kg	172	203	388	422
Kantoorbenodigdheden van papier	21.23				386	213
w.o.						
Enveloppen	21.23.12.30	kg	.	.	185	189
Behangselpapier	21.24				x	x
Overige artikelen van papier en karton	21.25				558	584
w.o.						
Bedrukte etiketten van papier of karton, zelfklevend	21.25.12.35	kg	.	.	244	263
Klossen, hulzen en dergelijke opwindmiddelen van papier of karton, excl. voor het opwinden van textielgarens	21.25.14.30	mln kg	36	.	31	31
Bierviltjes en andere artikelen van papier of karton, zoals kartonnen strippen voor klerhangers, staafjes van papier voor mondstukken voor sigaretten	21.25.14.90	mln kg	19	20	52	51
Drukwerk en opgenomen media	22				9 722	9 274
w.v.						
Boeken, couranten en dergelijk drukwerk	22.1				5 348	5 141
w.o.						
Het uitgeven van boeken, brochures en dergelijk drukwerk, in losse vellen	22.11.10.00	mln st	.	.	249	246
Het uitgeven van schoolboeken	22.11.20.10	mln st	20	22	289	289
Het uitgeven van kinderboeken, excl. prentenalbums, -boeken, teken- of kleurboeken	22.11.20.20	mln st	.	.	50	49
Het uitgeven van letterkundige boeken	22.11.20.30	1 000 st	.	6 907	49	48
Het uitgeven van sociale en menswetenschappelijke boeken	22.11.20.40	1 000 st	.	.	72	73
Het uitgeven van natuurwetenschappelijke en technologische boeken	22.11.20.50	1 000 st	.	.	53	134
Het uitgeven van boeken, brochures e.d. drukwerk, zoals telefoon- en adresboeken, telex- en telefaxgidsen, beroeps- en exportgidsen, fotoboeken en plaatwerken	22.11.20.60	mln st	28	28	274	303
Het uitgeven van dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.12.10.00	mln st	1 214	1 387	1 916	1 797
Het uitgeven van dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.13.10.00	mln st	.	.	2 181	2 001
Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen	22.2				3 722	3 579
w.o.						
Drukken van dagbladen en tijdschriften, vier keer of meer per week verschijnend	22.21.10.00				147	132
Waardepapieren, w.o. nieuwe postzegels, gezegeld papier; cheques, bankbiljetten, aandelen e.d.	22.22.11.00				107	109
Handelscatalogi	22.22.12.30				97	101
Reclamedrukwerk zoals brochures, folders, reisgidsen, sales promotionmateriaal, excl. handelscatalogi	22.22.12.50				1 082	1 072
Ander drukwerk n.e.g., bijvoorbeeld handelsformulieren, reisbiljetten, toegangskaarten, fotokopieën en familiedrukwerk, excl. kettingformulieren en reclamedrukwerk	22.22.13.00				448	360
Opbergmappen, mappen en banden, omslagen voor dossiers, van papier of karton	22.22.20.50	kg	.	.	62	65
Sets kettingformulieren, ook met carbonpapier	22.22.20.75	kg	.	.	79	68
Drukken van boeken, brochures (geen reclame), jaarverslagen e.d. drukwerk, prentenalbums, prenten-, teken- en kleurboeken, geschreven of gedrukte muziek	22.22.31.00				309	330

Tabel 4.3 (slot)

Industriële verkopen: papier en grafische producten

		hoeveelheid		waarde		
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen (vervolg)						
w.o.						
Drukken van kranten en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.22.32.20				686	630
Afwerken van boeken e.d. artikelen (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.10				93	94
Afwerken van brochures, tijdschriften, catalogi, reclamemateriaal, prospectussen, enz. (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.30				114	115
Drukletters, clichés, drukplaten, drukcilinders en dergelijke	22.24.20.00				101	94
Reproductie van opgenomen media	22.3				652	554
w.o.						
Reproductie van compact discs	22.31.10.70	mln st	446	392	383	356
Reproductie van beeldplaten en andere media voor video-toepassing	22.32.10.70				72	83
gegevensverwerking, excl. magneetbanden; toegangs- en identificatiepasjes	22.33.10.70				52	39

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

In april 2003 lag de omzet van deze branche ruim 1 procent hoger in vergelijking met dezelfde maand het jaar ervoor. De verbruiks- en importprijzen lagen in april lager. De productie blijft toenemen. De bedrijvigheid nam van april op mei 2003 af. Voor juni tot en met augustus 2003 verwachten de ondernemers dat zowel de bedrijvigheid als de prijzen vrijwel stabiel zullen blijven. Ruim een op de vijf ondernemers verwacht dat de werkgelegenheid in deze periode zal afnemen.

Productie en omzet blijven stijgen

Het volume van de gemiddelde dagproductie van de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie lag in april 2,6 procent hoger dan in april 2002. Dit is nu al voor de zeventiende achtereenvolgende maand dat de productie hoger is dan in de overeenkomstige maand van het jaar daarvoor.

De omzet was in april slechts ruim 1 procent hoger dan in dezelfde maand in 2002. Steeg de omzet op de buitenlandse markt met bijna 2 procent, op de binnenlandse markt bedroeg de omzetstijging slechts 0,4 procent. Dat de omzet nog steeg was vooral een gevolg van de hogere afzetprijzen. Deze lagen in de branche 1,8 procent hoger dan in april 2002. In het binnenland lagen de prijzen 4,4 procent hoger dan in dezelfde maand een jaar eerder, de buitenlandse prijzen namen met 0,8 procent toe.

Als gevolg van de sterk gedaalde prijs van ruwe aardolie namen de importprijzen met 10,1 procent af. Ook de verbruiksprijzen daalden en wel met 4,2 procent.

Gecorrigeerd voor het prijseffect lag het volume van de gemiddelde dagomzet in april dit jaar 0,5 procent lager dan in dezelfde maand een jaar eerder. De ontwikkelingen op de binnenlandse en de buitenlandse markt wijken sterk af. Waar op de binnenlandse markt het volume van de gemiddelde dagomzet met 3,8 procent afnam, steeg dit volume op de buitenlandse markt met 0,8 procent.

Bedrijvigheid neemt af

Uit de Conjunctuurtest van juni 2003 blijkt dat de bedrijvigheid in de branche in mei afnam vergeleken met april. In de chemische industrie bleef de bedrijvigheid voor de tweede maand op rij onveranderd. In de kunststofverwerkende industrie nam de bedrijvigheid echter fors af.

Orderontvangst neemt af

De totale orderontvangsten lagen in mei onder het niveau van april. De waarde van de buitenlandse orderontvangsten van de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie als die van de binnenlandse orderontvangsten namen in mei af in vergelijking met de maand daarvoor.

In mei daalden de buitenlandse orderontvangsten van de chemische industrie. De binnenlandse orderontvangsten in de chemie namen slechts licht af. Ook in de kunststofverwerkende industrie namen de totale orderontvangsten af. Vooral op de buitenlandse markt was de daling zeer fors. De binnenlandse orders namen echter licht toe.

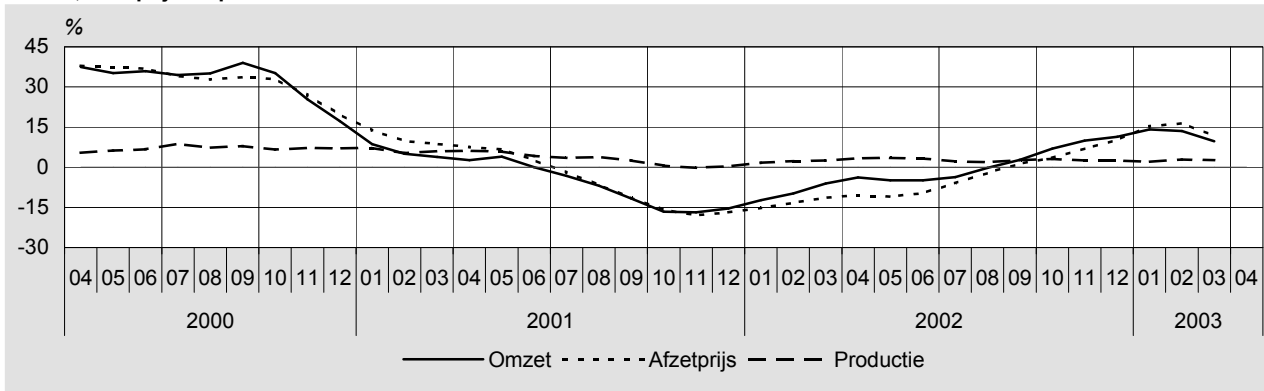
Stemming ondernemers verslechtert

De stemming over de orderpositie onder de ondernemers in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie verslechterde in mei 2003 verder. De index van de orderpositie daalde van 98,1 naar 97,0. Ook over de orderontvangst nam het pessimisme onder de ondernemers toe.

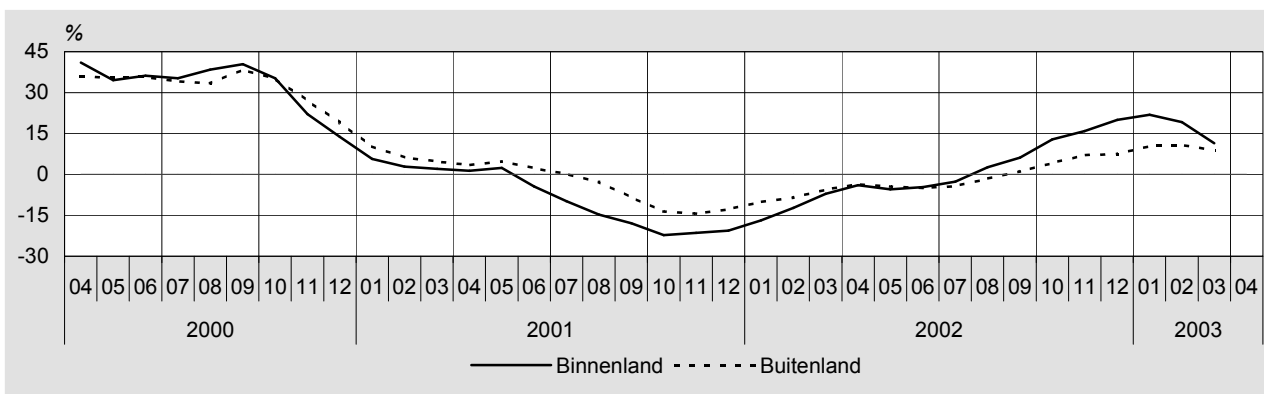
Verwachtingen

Voor de periode juni tot en met augustus 2003 verwachten de producenten in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie dat zowel de bedrijvigheid als de verkoopprijzen vrijwel stabiel zullen blijven. De ondernemers uit de branche verwachten echter dat de werkgelegenheid fors zal afnemen. Deze verwachtingen komen voor wat betreft de verkoopprijzen en de werkgelegenheid overeen met die in de chemische industrie. In deze laatste bedrijfstak verwachten de ondernemers echter een lichte afname van de bedrijvigheid. In de kunststofverwerkende industrie verwachten de ondernemers een toename van de bedrijvigheid en stabiele afzetprijzen. Ook in deze industrie verwachten de ondernemers een forse daling van de werkgelegenheid.

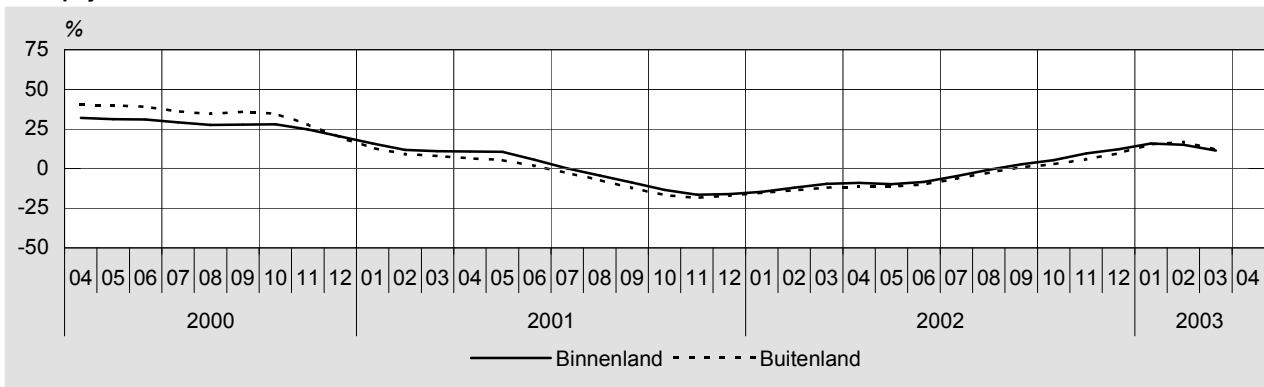
Omzet, afzetprijs en productie

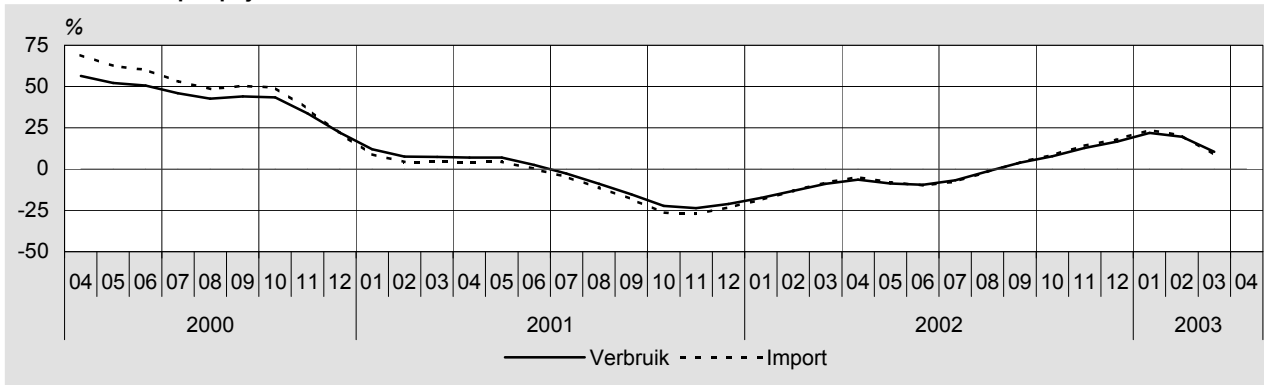
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 5.1

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		2001	2002	2002			2003	2002		2003			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	febr.	mrt.		apr.
1995=100													%
Omzet (waarde)		154,1	151,7	141,9	154,8	156,0	160,9	151,4	155,7	158,9	166,3	157,7	1,3
binnenland		150,3	149,6	138,2	151,3	157,1	164,0	153,5	155,2	163,9	167,8	155,8	0,4
buitenland		156,0	152,8	143,8	156,7	155,3	159,3	150,4	156,0	156,3	165,6	158,6	1,7
Ontvangen orders (waarde) ²⁾		155,8	144,7	139,3	147,0	146,5	154,3	136,6	149,8	151,8	159,9	155,6	3,9
binnenland		156,3	141,3	137,1	141,7	145,7	148,0	135,7	138,9	142,5	150,1	151,6	9,1
buitenland		155,6	145,7	140,1	148,6	146,7	156,3	136,9	153,2	154,7	163,0	156,9	2,4
Afzetprijs		136,5	129,3	122,8	129,8	131,8	142,8	126,2	131,7	146,1	143,2	134,1	1,8
binnenland		139,2	133,9	127,4	134,4	137,1	146,6	131,9	137,1	149,5	146,5	143,1	4,4
buitenland		135,6	127,6	121,1	128,2	129,9	141,5	124,2	129,9	144,9	142,0	130,9	0,8
Verbruiksprijs		156,9	151,5	141,6	154,0	155,2	169,0	150,7	158,2	172,8	167,3	151,5	-4,2
import		165,5	160,3	148,7	164,6	163,3	178,2	160,4	169,6	182,7	175,9	152,6	-10,1
Productie (volume gemiddelde dag)		115,6	118,6	119,0	125,5	113,9	122,4	121,4	122,1	125,9	125,0	125,3	2,6
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		115,5	118,9	115,4	124,0	115,8	.						2,1
Aantal bedrijven ³⁾	1000	2,0	1,9										
Uitgesproken faillissementen		30	33	11	6	8	17						
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	20	21	22	20	21	
Energieverbruik	PJ	857	.	220	208	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Uitkomsten hebben betrekking op de ontvangen orders in de chemische industrie.

³⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 5.2

Conjunctuurtest ¹⁾ Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie: maand- en kwartaalgegevens

Conjunctuurtent - Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie: maand- en kwartaalgegevens												
	Eenheid	jaar		maand								Gemidd. laatste 12 mnd.
		2001	2002	2003								
				jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	jun.			
Maandgegevens												
Orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor		-7	2	-11	14	13	18	-9	-12	1		
binnenlandse markt		-11	1	-35	19	13	23	-9	-11	-1		
buitenlandse markt		-5	3	-3	10	13	14	-9	-10	1		
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor		-4	6	-5	16	-9	17	-7	-8	2		
Orderpositie (indices: juli 2000 = 100)		98,0	96,3	95,6	95,6	96,3	98,8	98,1	97,0	96,9		
Beoordeling: ³⁾												
orderontvangst		-10	-11	-15	-12	-8	-8	-13	-19	-12		
orderpositie totaal		-7	-8	-11	-11	-8	-4	-10	-14	-9		
orderpositie buitenland		-7	-6	-12	-10	-7	-8	-9	-15	-8		
voorraden gereed product		6	4	6	4	3	5	2	5	3		
Verwachting: ³⁾												
bedrijvigheid komende 3 maanden		4	8	15	10	18	13	-2	-2	6		
verkoopprijs komende 3 maanden		-4	4	18	15	21	20	8	-3	8		
personeelssterkte komende 3 maanden		-3	-12	-20	-18	-9	-13	-17	-21	-15		
		jaar		kwartaal							Gemidd.	
		2001	2002	2002					2003	laatste		
				jan.	apr.	jul.	okt.	jan.	apr.	4 kw.		
Kwartaalgegevens												
Bezettingsgraad ⁴⁾	%	85,1	84,8	83,5	85,1	85,1	85,3	84,1	84,6	84,8		
Productiebelemmeringen ⁴⁾												
geen	%	82	84	80	87	87	83	88	87	86		
stagnatie als gevolg van												
onvoldoende vraag	%	11	10	16	8	7	9	8	7	8		
tekort aan arbeid	%	3	2	1	3	2	1	0	0	1		
te geringe productiecapaciteit	%	1	1	0	0	1	2	0	1	1		
overige belemmeringen	%	3	3	3	2	3	5	4	5	4		
Beoordeling productiecapaciteit ⁴⁾			3	6	14	3	3	5	3	0	3	
Concurrentiepositie afgelopen 3 maanden												
binnenlandse markt		-4	-5	-4	-8	-2	-4	0	1	-1		
buitenlandse markt binnen de Europese Unie		-1	0	-1	3	1	-4	-1	1	-1		
buitenlandse markt buiten de Europese Unie		-2	-1	-2	1	5	-6	-2	-9	-3		
Verwachting buitenlandse afzet komende 3 maanden			2	9	12	11	12	-1	-2	7	4	

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtest worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

⁴⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de eerste helft van de eerste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 5.3
Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Chemische producten en synthetische of kunstmatige vezels	24				30 827	30 920
w.v.						
Basischemicaliën	24.1					
w.o.						
Industriële gassen	24.11				x	220
Kleurstoffen en pigmenten	24.12				349	405
w.o.						
Kleur- en verfstoffen, preparaten en luminofores (excl. op basis van titaanoxide, of chroom- of cadmiumverbindingen)	24.12.24.70	mln kg	10	11	83	91
Overige anorganische chemische basisproducten	24.13				921	894
Overige organische chemische basisproducten	24.14				9 066	9 168
w.o.						
Cycloalkanen, cycloalkenen en cycloterpenen, excl. cyclohexaan	24.14.12.15	mln kg	54	58	62	67
Benzeen	24.14.12.23	mln kg	994	1 279	329	449
Esters van azijnzuur, excl. ethyl- en vinylacetaat	24.14.32.19	mln kg	37	40	38	38
Mono-, di-, trichloorazijnzuur, propionzuur, boterzuur, valeriaanzuur en zouten of esters daarvan	24.14.32.20	mln kg	93	92	78	73
Verzadigde eenw. acyclische carbonzuren, incl. zouten en esters daarvan, excl. mieren-, azijn-, propion-, boter-, valeriaan-, palmitine -, stearinezuur	24.14.32.80	mln kg	21	26	32	33
Carbonzuren met andere zuurstofhoudende groepen en derivaten daarvan, excl. citroenzuur en derivaten daarvan	24.14.34.75	mln kg	x	x	81	x
Aminoverbindingen met zuurstofhoudende groepen, excl. aminoalcoholen, lysine en glutaminezuur	24.14.42.90	mln kg	x	x	116	120
2,2'-oxydiëthanol (diëthyleenglycol)	24.14.63.33	mln kg	91	123	54	67
Etheralcoholen en halogeën-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diëthyleenglycol	24.14.63.39	mln kg	186	262	161	207
Naftaleen en mengsels van aromatische koolwaterstoffen	24.14.73.40	mln kg	x	x	x	254
Olie en andere olieproducten, uit de distillatie van steenkoolteer, excl. benzol, toluol, xylol, naftaleen, creosootolie en mengsels van aromaten	24.14.73.67	mln kg	407	382	66	58
Kunstmeststoffen en stikstofverbindingen	24.15				1 068	837
w.o.						
Ammoniak, watervrij (100% N)	24.15.10.75	mln kg	861	1 155	172	173
Meststoffen met stikstof, fosfor en kalium, > 10 gewichtspercenten stikstof (100% effectieve stof)	24.15.80.23	mln kg	364	x	91	73
Kunststoffen in primaire vormen	24.16				7 339	7 165
w.o.						
Copolymeren van acrylonitril, butadieen en styreen (ABS), in primaire vormen	24.16.20.70	mln kg	115	130	188	186
Polymeren van styreen, in primaire vormen, excl. polystyreen, SAN en ABS	24.16.20.90	mln kg	158	185	207	214
Polyethyleenglycolen en andere polyetheralcoholen, in primaire vormen	24.16.40.15	mln kg	389	434	459	515
Verzadigde polyesteren n.e.g., in primaire vormen	24.16.40.90	mln kg	88	90	217	194
Acrylpolymere, in primaire vormen, excl. polymethylmethacrylaat	24.16.53.90	mln kg	93	111	255	246
Synthetische rubber in primaire vormen	24.17				x	x
Verdelingsmiddelen en andere chemische producten voor de landbouw	24.2				201	188
Verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek	24.3				1 610	1 714
w.o.						
Verf en vernis, op basis van acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.50	mln kg	152	141	202	179
Verf en vernis, op basis van andere synthetische polymeren dan acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.70	mln kg	21	16	38	38
Verf en vernis oplossingen van polyesteren met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.29	mln kg	53	56	220	238
Verf en vernis oplossingen van acryl- of vinylpolymeren met meer dan 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.30	mln kg	14	19	51	61
Verf en vernis oplossingen van acryl- of vinylpolymeren met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet- waterige systemen	24.30.12.50	mln kg	6	6	27	28
Verf en vernis oplossingen op basis van synth. polymeren met max. 50 gew.% oplosmiddel, niet-waterige systemen, excl. van acryl- of vinylpolymeren	24.30.12.90	mln kg	73	73	230	233
Bereide pigmenten, opacificeermiddelen en verfstoffen (bijv. voor keramiek)	24.30.21.30	1 000 kg	6 225	7 642	58	62
Niet-vuurvaste preparaten voor het bestrijken of bepleisteren van metselwerk	24.30.22.60	mln kg	82	79	69	72
Zwarte drukinkt	24.30.24.50	mln kg	13	13	24	25
Drukinkt, excl. zwarte drukinkt	24.30.24.70	mln kg	65	69	216	227

Tabel 5.3 (vervolg)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Farmaceutische grondstoffen	24.41				712	633
Farmaceutische producten	24.42				4 891	5 132
w.o.						
Geneesmiddelen met penicillinen of streptomycinen in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.60				77	62
Geneesmiddelen met andere antibiotica dan penicillinen of streptomycinen, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.80				38	50
Glycerol, zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen	24.51				698	682
w.o.						
Was- en reinigingsmiddelen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.50	mln kg	252	.	216	183
Was- en reinigingsmiddelen, n.o.v.k.	24.51.32.70	mln kg	.	79	71	120
Preparaten voor het parfumeren van of het neutraliseren van geuren in vertrekken	24.51.41.00				x	x
Parfums en cosmetische artikelen	24.52				242	278
w.o.						
Schoonheids- en verzorgingsmiddelen, excl. voor het opmaken van lippen en ogen, de verzorging van handen of voeten, poeder voor cosmetisch gebruik	24.52.15.00				36	33
Kruit en springstoffen	24.61				x	x
Lijm en gelatine	24.62				276	286
w.o.						
Lijm, excl. op basis van caseïne, caseïnatens, albuminen, albuminaten, gelatine, beenderen of zetmeel	24.62.10.95	mln kg	118	118	170	179
Etherische oliën	24.63				425	415
w.o.						
Mengsels van reukstoffen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie	24.63.10.75	mln kg	40	30	288	257
Fotochemische producten	24.64				836	903
Informatiedragers waarop niets is opgenomen	24.65				x	x
Andere chemische producten, niet eerder genoemd	24.66				1 231	1 275
w.o.						
Reactie-initiatoren, -versnellers en katalytische preparaten, n.e.g.	24.66.46.60	mln kg	x	x	x	233
Producten van rubber of kunststof	25				4 809	4 915
w.v.						
Producten van rubber	25.1				475	466
w.o.						
Gegoten artikelen van niet-geharde ge vulcaniseerde rubber, excl. voor motorvoertuigen	25.13.73.60	kg	.	.	60	48
Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	25.21				1 858	1 910
w.o.						
Stijve buizen en slangen, van polyethyleen	25.21.21.53	mln kg	.	.	70	67
Stijve buizen en slangen, van polyvinylchloride	25.21.21.57	mln kg	.	.	169	159
Niet-stijve buizen en slangen van kunststof, versterkt of op andere wijze gecombineerd met andere stoffen, excl. flexibele met drukweerstand minder dan 27,6 MPa	25.21.22.50	kg	.	.	47	49
Hulpstukken voor buizen en slangen, van kunststof	25.21.22.70	mln kg	.	.	129	122
Platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstructuur, niet versterkt met andere stoffen, van polyethyleen, dikte max. 0,1 mm, niet vezelversterkt	25.21.30.10	mln kg	.	83	227	212
Platen, foliën e.d. van polyurethanen met celstructuur	25.21.41.50	mln kg	31	33	147	142
Platen, foliën e.d. van kunststoffen, met celstructuur, excl. van polystyreen, polyvinylchloride, polyurethanen of geregenereerde cellulose	25.21.41.80	mln kg	.	.	106	100
Platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstructuur, versterkt of gecombineerd, excl. van polymerisatieproducten door herschikking, condensatie of additie	25.21.42.80	kg	.	1 819	56	58
Verpakkingsmateriaal van kunststof	25.22				930	957
w.o.						
Vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van polyethyleen	25.22.11.00	mln kg	.	.	228	227
Vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van kunststof, excl. van polyethyleen	25.22.12.00	mln kg	.	.	42	50
Dozen, bakken, kisten en dergelijke artikelen van kunststof	25.22.13.00	mln kg	.	.	254	288
Flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, max. 2 l	25.22.14.50	mln st	1 105	1 096	123	117
Stoppen, deksels en andere sluitingen, van kunststof	25.22.15.27	mln kg	.	.	40	37
Vaten, containers of pallets voor vervoer, opslag of verpakking, van kunststof	25.22.15.40	stuks	.	.	199	191

Tabel 5.3 (slot)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

industriele verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof			hoeveelheid		waarde	
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Kunststofartikelen voor de bouw	25.23				521	520
w.o.						
Bidets, closetpotten, stortbakken en dergelijke sanitaire artikelen, van kunststof	25.23.12.90	1 000 st	x	x	x	x
Deuren en ramen, deur- en raamkozijnen, drempels voor deuren en vensterbanken, van kunststof	25.23.14.50	kg	.	.	164	174
Uitrustingsstukken van kunststof voor gebouwen, zoals kabelgoten of rawl- en andere pluggen, excl. garnituren en beslag	25.23.15.90	kg	.	.	62	63
Geprefabriceerde bouwwerken van kunststof	25.23.20.00				40	30
Overige producten van kunststof	25.24				1 024	1 062
w.o.						
Tafelkleden, bakjes voor levensmiddelen en ander keuken- en tafelgerei van kunststof	25.24.23.20	mln kg	34	33	112	129
Huishoudelijke en toiletartikelen van kunststof, excl. van geregenereerde cellulose, ook excl. keuken- of tafelgerei	25.24.23.70	kg	.	.	69	70
Artikelen van kunststof en van fysisch gewijzigde natuurlijke harsen, niet uit vellen, excl. kleding (toebehoren), beslag voor meubelen, beeldjes, schoolbehoeften	25.24.28.70				384	373
Onderdelen van kunststof voor automobielen, tractors, rijwielen, motorrijwielen en andere voertuigen voor vervoer over land	25.24.90.60	kg	.	.	114	151

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

In april is er nog geen verbetering gekomen in de gang van zaken bij de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie. Alweer is het volume van de gemiddelde dagproductie lager dan een jaar eerder. Ook het volume van de gemiddelde dagomzet is kleiner. Wel is de waarde van de orderontvangst iets hoger. Volgens de Conjunctuurtest is de bedrijvigheid en de orderontvangst van april op mei gelijk gebleven. De ontevredenheid in de branche is echter iets toegenomen. Voor juni tot en met augustus verwachten de fabrikanten lagere afzetprijzen, nauwelijks wijziging in de bedrijvigheid en een afname van het aantal werknemers.

Productie is lager

Al bijna twee jaar is het volume van de gemiddelde dagproductie elke maand lager dan in de overeenkomstige maand een jaar eerder. Ook in april van dit jaar blijft de productie van de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie achter bij die van april 2002. Het volume van de gemiddelde dagproductie komt 2,6 procent lager uit dan in april vorig jaar.

Omzet is ook iets minder

Ten opzichte van april 2002 heeft deze branche in april van dit jaar 1 procent minder omzet geboekt. Deze afname doet zich voor ondanks de gemiddeld 1,4 procent hogere afzetprijzen. Het is met name de buitenlandse omzet die achter blijft. Die is namelijk ruim 1,5 procent minder dan in april vorig jaar. Wel zijn de afzetprijzen die aan buitenlandse afnemers zijn berekend gemiddeld 0,2 procent lager. De binnenlandse omzet is nagenoeg gelijk gebleven, maar de afzetprijzen in Nederland zijn 4,0 procent hoger. Als de prijseffecten op de omzet worden verrekend, verandert het beeld nogal. Op de binnenlandse markt is het volume van de gemiddelde dagomzet namelijk bijna 4 procent lager. Op de buitenlandse markt is dit volume 1,5 procent lager. Per saldo is het totale volume van de gemiddelde dagomzet in april van dit jaar bijna 2,5 procent lager dan in april 2002.

Binnenlandse orderontvangst hoger

De waarde van de binnenlandse orderontvangst is in april 2003 ruim 3 procent hoger dan in april verleden jaar. Ook de waarde van de orders uit het buitenland is iets hoger, maar de toename is slechts 0,6 procent. Daarmee komt de waarde van de totale orderontvangst ruim anderhalf procent hoger uit dan in april 2002.

Bedrijvigheid neemt iets af

Volgens de Conjunctuurtest van juni heeft de bedrijvigheid zich in mei gestabiliseerd op het niveau van april. Ook de waarde van de totale orderontvangst is nagenoeg gelijk gebleven. Wel is er een verschil tussen de ontwikkeling van de binnenlandse en de buitenlandse orderontvangst. De waarde van de binnenlandse orderontvangst is namelijk afgenomen, terwijl die van de buitenlandse orderontvangst juist enigszins gestegen is.

Door de stabilisatie van de bedrijvigheid en de gelijk gebleven orderontvangst wijzigt de index van de orderpositie nauwelijks en komt uit op 90,3 (juli 2000 = 100).

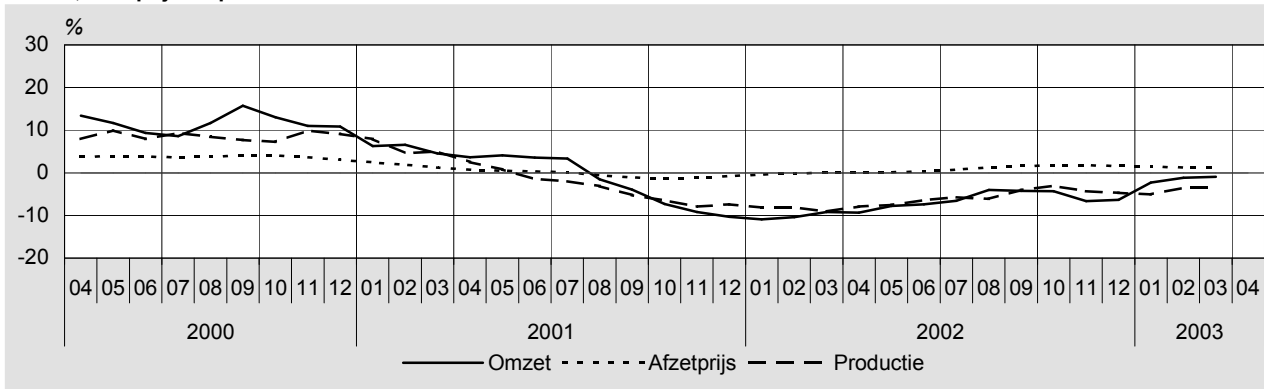
Als gevolg van deze ontwikkelingen verslechtert de stemming van de ondernemers in deze branche nog enigszins verder. Over de orderontvangst zijn ze namelijk iets minder te spreken dan vorige maand. Ook de buitenlandse orderpositie wordt beoordeeld als licht verslechterd. Over de totale orderpositie zijn de producenten in deze branche net zo ontevreden gebleven als vorige maand. Het oordeel over de voorraad gereed product is ietwat positiever. Het percentage fabrikanten dat de voorraad gereed product te groot vindt, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, is gedaald van 11 naar 9.

Verwachtingen

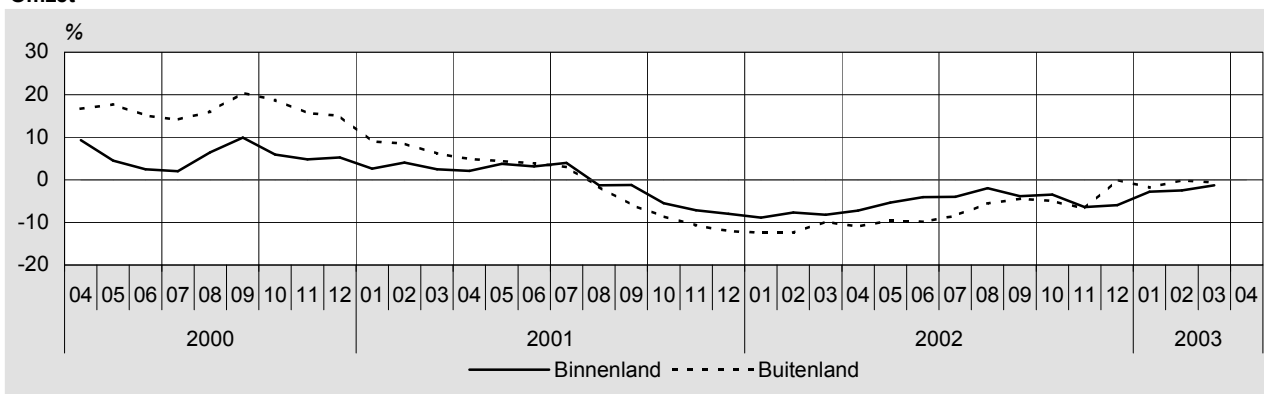
Voor de periode juni tot en met augustus verwachten de ondernemers in de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie een gelijkblijvende bedrijvigheid. Hierbij is de invloed van vakantiedagen buiten beschouwing gelaten. Vorige maand werd door de ondernemers voor het eerst sinds eind 2001 een lichte daling van de afzetprijs verwacht. In de Conjunctuurtest van juni wordt deze verwachting nog iets sterker uitgesproken.

Over de toekomstige omvang van het personeelsbestand is de mening niet veranderd. Ook in juni voorziet per saldo een op de zeven producenten een afname van het aantal werknemers in de maanden juni tot en met augustus.

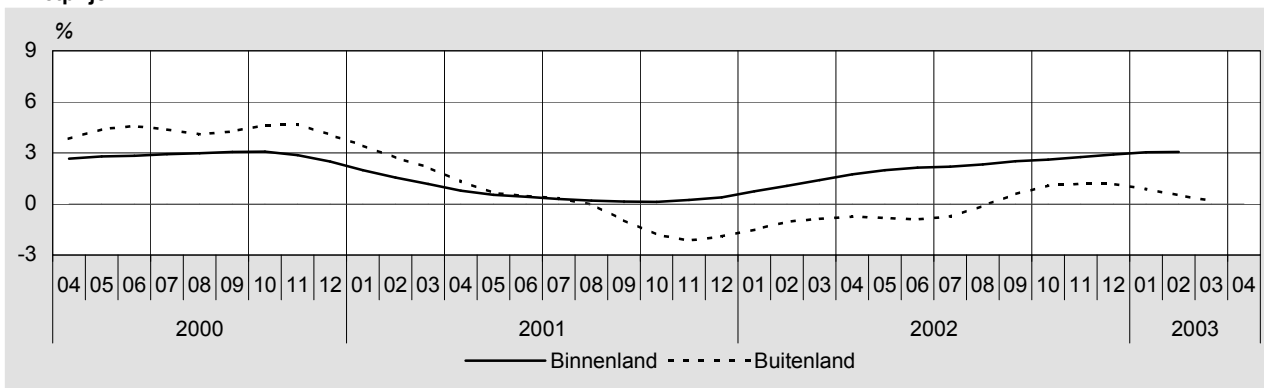
Omzet, afzetprijs en productie

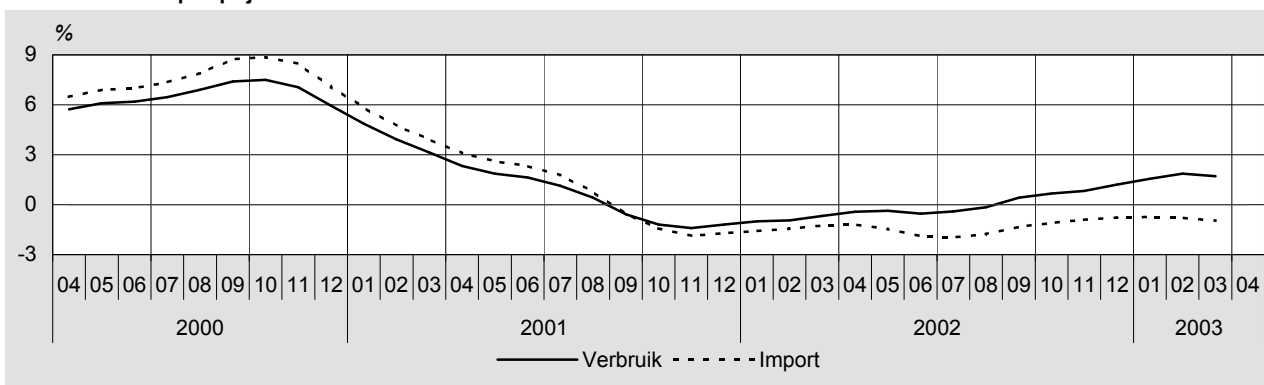
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 6.1

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		2001	2002	2002			2003	2002		2003			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	2002		2003			
								mrt.	apr.	febr.	mrt.		apr.
1995=100													%
Omzet (waarde)		138,8	128,6	122,7	133,2	135,9	121,1	134,7	129,7	119,1	129,5	128,4	-1,0
binnenland		138,4	130,8	126,9	136,5	134,0	123,5	140,0	132,4	120,6	132,1	132,3	-0,1
buitenland		139,1	127,0	119,5	130,7	137,2	119,3	130,8	127,7	118,0	127,6	125,5	-1,7
Ontvangen orders (waarde)		143,7	124,4	130,1	133,4	121,6	125,0	127,8	125,2	111,7	138,0	127,3	1,7
binnenland		143,5	126,4	136,6	134,3	119,9	134,1	141,2	126,4	131,3	143,1	130,3	3,1
buitenland		143,9	123,0	125,3	132,7	122,8	118,2	117,7	124,3	97,1	134,2	125,0	0,6
Afzetprijs		106,0	106,8	106,2	106,6	107,3	107,5	106,3	106,4	107,5	107,5	107,9	1,4
binnenland		107,0	109,2	108,2	109,0	110,1	111,5	108,4	108,7	111,5	111,6	113,0	4,0
buitenland		105,4	105,4	105,0	105,2	105,7	105,2	105,1	105,1	105,2	105,1	104,9	-0,2
Verbruiksprijs		107,8	107,6	107,0	107,6	108,1	109,0	107,2	107,5	109,0	108,9	109,3	1,7
import		108,4	106,9	107,0	107,3	106,6	106,2	107,2	107,5	106,1	106,1	106,5	-1,0
Productie (volume gemiddelde dag)		118,8	111,0	112,7	118,8	111,9	108,7	121,3	120,0	110,9	114,8	116,9	-2,6
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		118,8	111,6	111,4	110,6	115,5	.						-4,6
Aantal bedrijven ²⁾	1000	18,9	19,5										
Uitgesproken faillissementen		220	260	59	74	52	59						
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	21	20	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	200	.	52	45	.	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 6.2

Conjunctuurtest ¹⁾ Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie: maand- en kwartaalgegevens

Conjunctuurtest - metaar-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie. maand- en kwartaalgegevens											
	Eenheid	jaar		maand				Gemidd.			
		2001	2002	2003					laatste		
					jan.	febr.	mrt.	apr.		mei	jun. 12 mnd.
Maandgegevens											
Orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor		-5	1	-2	-12	7	-13	-7	1	-2	
binnenlandse markt		-3	-4	-3	-9	-7	-8	-7	-9	-5	
buitenlandse markt		-7	3	0	-14	16	-15	-6	6	0	
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor		-3	1	-6	-5	2	0	-5	-1	-1	
Orderpositie (indices: juli 2000 = 100)		95,6	91,0	90,2	91,5	90,6	91,8	90,5	90,3	90,8	
Beoordeling: ³⁾											
orderontvangst		-9	-17	-14	-17	-18	-22	-23	-25	-19	
orderpositie totaal		-5	-11	-13	-14	-15	-18	-22	-22	-13	
orderpositie buitenland		-4	-7	-12	-10	-9	-11	-16	-19	-8	
voorraden gereed product		6	8	9	9	12	12	11	9	9	
Verwachting: ³⁾											
bedrijvigheid komende 3 maanden		1	6	-1	7	3	0	1	-1	3	
verkoopprijs komende 3 maanden		2	4	6	7	3	0	-5	-7	2	
personeelssterkte komende 3 maanden		-8	-13	-13	-10	-13	-13	-14	-14	-12	
		jaar		kwartaal					Gemidd.		
		2001	2002	2002					2003	laatste	
				jan.	apr.	jul.	okt.	jan.	apr.	4 kw.	
Kwartaalgegevens											
Bezettingsgraad ⁴⁾	%	83,0	80,7	81,5	80,2	80,3	80,6	80,0	79,3	80,1	
Productiebelemmeringen ⁴⁾	%	80	80	79	80	80	79	78	76	78	
geen	%	80	80	79	80	80	79	78	76	78	
stagnatie als gevolg van											
onvoldoende vraag	%	9	15	16	15	13	16	17	19	16	
tekort aan arbeid	%	7	2	2	1	3	2	2	2	2	
te geringe productiecapaciteit	%	2	1	1	1	1	1	1	1	1	
overige belemmeringen	%	3	3	2	3	3	2	2	2	2	
Beoordeling productiecapaciteit ⁴⁾		2	10	10	13	9	9	14	11	11	
Concurrentiepositie afgelopen 3 maanden											
binnenlandse markt		0	-3	2	-2	-6	-4	1	-1	-3	
buitenlandse markt binnen de Europese Unie		2	-1	-4	-2	2	0	0	2	1	
buitenlandse markt buiten de Europese Unie		3	-1	-5	-1	1	0	0	-2	0	
Verwachting buitenlandse afzet komende 3 maanden		-1	6	-7	14	12	4	-9	0	2	

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtest worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

⁴⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de eerste helft van de eerste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 6.3

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

			hoeveelheid		waarde	
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer	27				.	.
w.v.						
Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer	27.21				x	x
Buizen en hulpstukken (fittings) van staal	27.22				305	x
Getrokken draad uit ijzer of staal	27.34				81	78
Aluminium en werken van aluminium	27.42				1 496	1 342
w.o.						
Ruw aluminium (blokken e.d.) van gelegeerd secundair aluminium	27.42.11.55	mln kg	118	96	149	150
Staven en profielen, incl. holle profielen, van gelegeerd aluminium	27.42.22.50	mln kg	85	128	300	386
Lood, tink en zink en werken daarvan	27.43				x	x
Werken van koper	27.44				260	237
Gieten van ijzer	27.51				183	181
Gieten van lichte metalen	27.53				186	239
w.o.						
Gegoten onderdelen van lichte non-ferro metalen, excl. voor voertuigen, machines, aandrijvingselementen, kussenblokken of assen	27.53.10.90	mln kg	13	12	119	112
Producten van metaal, excl. machines en apparaten	28				9 450	9 640
w.v.						
Metalen constructiewerken en delen daarvan	28.11				3 448	3 776
w.o.						
Geprefabriceerde bouwwerken van ijzer of staal, zoals broeikassen, warenhuizen, bedrijfsgebouwen, loodsen, serres, wachthuisjes ofabri's e.d.	28.11.10.30				462	483
Geprefabriceerde bouwwerken van aluminium, zoals broeikassen, warenhuizen, bedrijfsgebouwen, loodsen, serres, wachthuisjes ofabri's e.d.	28.11.10.50				80	75
Bruggen en bruggdelen, van ijzer of van staal	28.11.21.00	kg	.	.	87	85
Constructiewerken hoofdzakelijk bestaand uit plaatmateriaal van ijzer of staal, met isolerende tussenlaag, zoals puien, gevels, plafonds, vloeren of scheidingswanden, excl. waterbouwkundige constructiewerken	28.11.23.40	kg	.	.	216	193
Constructiewerken hoofdzakelijk bestaand uit plaatmateriaal van ijzer of staal, zonder isolerende tussenlaag, zoals puien, gevels, plafonds, vloeren of scheidingswanden, excl. waterbouwkundige constructiewerken	28.11.23.50	mln kg	.	.	135	132
Constructiewerken en delen hiervoor, van ijzer of staal, vrijwel geen platen, zoals luchtkanalen, hekwerken, pijp- en transportleidingen, skeletten, spanten, magazijnrekken, e.d., excl. waterbouwkundige constructiewerken	28.11.23.60	kg	.	.	1 817	2 016
Constructiewerken en delen hiervoor, van aluminium	28.11.23.70	kg	35	35	492	629
Metalenconstructiewerken voor de bouw	28.12				444	468
w.o.						
Deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van ijzer of staal	28.12.10.30	1 000 st	x	380	175	196
Deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van aluminium	28.12.10.50	stuks	.	.	269	272
Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen van metaal	28.21				342	369
w.o.						
Kuipen, reservoirs, tanks, inhoud > 300 l, niet inwendig bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer/staal, voor vloeistof, excl. vloeibare gassen	28.21.11.30	kg	.	.	46	51
Kuipen, reservoirs, tanks, silo's, inhoud > 300 l, voor vaste stoffen, van ijzer of staal	28.21.11.50	mln kg	x	x	32	x
Radiatoren en ketels voor centrale verwarming	28.22				521	502
w.o.						
Radiatoren, convectoren, panelen en delen daarvan, van ijzer of staal, excl. voor elektrische verwarming en excl. steunen, afsluiters, buizen e.d.	28.22.11.50	mln kg	.	.	96	90
Verwarmingsketels voor centrale verwarming, lagedrukstoomketels, e.d.	28.22.12.00	1 000 st	441	409	394	379
Stoomketels, excl. warmwaterketels voor centrale verwarming	28.3				461	362
Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie	28.4				1 092	968
w.o.						
Pers-, trek- en stansdelen van staal voor voertuigen voor vervoer over land	28.40.13.10	mln kg	.	.	338	300
Pers-, trek- en stansdelen van staal voor elektrotechnische producten	28.40.13.40	kg	.	.	78	72
Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie (vervolg)						
w.o.						
Pers-, trek- en stansdelen van staal, excl. voor landvoertuigen, machines of elektrotechnische producten	28.40.13.50	kg	.	.	414	337
Pers-, trek- en stansdelen van non-ferrometalen	28.40.13.70	mln kg	12	13	70	71

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Oppervlaktebehandeling van metaal	28.51				497	551
w.o.						
Het verzinken, vertinnen, verkoperen, verloden e.d. van metalen, d.m.v. (thermisch) dompelen	28.51.11.30				89	153
Het aanbrengen van metallische lagen door middel van elektro-chemisch verchromen, vernikkelen, incl. hardverchromen, verkoperen, cadmeren e.d.	28.51.11.90				39	33
Oppervlaktebewerking van metalen, excl. plastificeren, fosfateren, lakken, anodiseren, harden, metalliseren	28.51.22.90				79	84
Het aanbrengen van niet-metallische lagen: lak- en poederspuiten, moffelen, emaileren e.d.	28.51.22.30				208	205
Algemene metaalbewerking	28.52				410	404
w.o.						
Gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen of mechanische werktuigen	28.52.10.33	kg	.	.	143	107
Gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor elektrotechnische producten	28.52.10.53	kg	.	.	51	50
Gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor optische, fotografische, medische, meet- en regelapparatuur	28.52.10.55	kg	.	.	77	76
Scharen, messen en bestek	28.61				x	x
Gereedschap	28.62				208	229
w.o.						
Stamp-, pers- en stansgereedschappen voor metaalbewerking	28.62.50.33	kg	.	.	72	81
Hang- en sluitwerk	28.63				x	x
w.o.						
Cilindersloten voor deuren van gebouwen van onedel metaal, mechanisch of elektrisch	28.63.12.30	1 000 st	x	x	45	47
Garnituren, beslag e.d. artikelen voor gebouwen, van onedel metaal	28.63.14.40	mln kg	11	.	41	46
Stalen vaten e.d.	28.71				115	113
w.o.						
Reservoirs, vaten, bussen e.d. verpakkingsmiddelen, inhoud 50 t/m 300 l, al dan niet bekleed of geïsoleerd, van ijzer/staal, excl. voor gecompriëerd/vloeibaar gas	28.71.11.00	1 000 st	4 880	5 024	88	88
Bergingsmiddelen van lichtmetaal	28.72				521	549
Artikelen van draad	28.73				318	336
Bouten, schroeven, moeren, kettingen en veren	28.74				135	112
Overige producten van metaal, n.e.g.	28.75				764	727
w.o.						
Werken van ijzer/staal, zoals zonwering, troggen voor kneden/mengen, looprekken, gereedschapkasten, botaniseertrommels, contactverbindingen voor optische vezelkabel	28.75.27.49	kg	.	.	75	56
Werken van aluminium, zoals kettingen, lijstwerkprofielen, afvoerbuizen, binnen- en buitenzonwering, excl. van gegoten aluminium en excl. spijkers, nagels e.d.	28.75.27.55	1 000 kg	.	.	167	185
Verkeersborden, straatnaamborden, uithangborden e.d. borden, van onedel metaal, excl. borden voorzien van lichtbron	28.75.27.87	kg	.	.	50	45
Machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	29				11 939	11 971
w.v.						
Motoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	29.11				563	535
w.o.						
Revisie, reparatie en onderhoud van verbrandingsmotoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en motorrijwielen	29.11.92.00				255	334
Pompen en compressoren	29.12				933	928
w.o.						
Hydraulische motoren en krachtmachines, rechtlijnig werkend, excl. hydraulische systemen	29.12.11.35	stuks	.	.	86	92
Delen van pompen en elevatoren voor vloeistoffen	29.12.42.00				132	137
Delen van lucht- en vacuümpompen, compressoren, ventilatoren en afzuigkappen waarvan de langste horizontale zijde maximaal 120 cm is	29.12.43.00				63	75
Revisie, reparatie en onderhoud van hydraulisch- en pneumatische motoren en systemen, pompen en compressoren	29.12.92.00				74	93

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

			hoeveelheid		waarde	
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Kranen en dergelijke artikelen	29.13				330	344
w.o.						
Vlinderkleppen	29.13.13.75	kg	.	.	80	x
Kranen, excl. sanitaire, voor C.V., regel-, schuif-, klep- en kogelafsluiters, plugkranen, vlinderkleppen of membraanafsluiters	29.13.13.80	1 000 kg	.	.	43	x
Lagers, getande overbrengingen en drijfwerkelementen	29.14				194	188
Hijs-, hef- en transportwerktuigen	29.22				1 657	1 641
w.o.						
Kranen, hijsmachines en -toestellen ontworpen voor montage op een wegvoertuig (hoog en laagwerkers)	29.22.14.60	stuks	4 723	4 205	99	89
Elektrisch aangedreven personen- en goederenliften, incl. bakkenliften	29.22.16.30	1 000 st	15	16	134	148
Continu werkende transportinrichtingen met banden voor stort- en stukgoederen, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.70	stuks	.	.	109	110
Continu werkende transportinrichtingen met rollenbanen/castors, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.93	stuks	.	.	67	93
Continu werkende transportinrichtingen, excl. met bakken, banden en rollenbanen/castors of pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.95	stuks	.	.	123	85
Hef-, hijs-, laad- en losmachines en -toestellen, incl. laadtoestellen voor hoogovens en manipulators voor smeedinrichtingen	29.22.18.70	1 000 st	.	.	78	170
Delen van heftuigen, heftrucks en transportwagentjes met hef en hanteerinrichting, transport-, laad- en losinrichtingen of toestellen	29.22.19.30				165	111
Revisie, reparatie en onderhoud van hef-, hijs- en transportwerktuigen (incl. goederen- en personenliften)	29.22.92.00				246	275
Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik	29.23				802	880
w.o.						
Warmtewisselaars	29.23.11.30	1 000 st	.	.	80	90
Toestellen voor het filtreren of zuiveren van lucht	29.23.14.10	1 000 st	77	x	73	89
Het installeren van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.91.00				192	219
Revisie, reparatie en onderhoud van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.92.00				113	119
Overige machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.	29.24				1 462	1 306
w.o.						
Toestellen voor het filtreren of zuiveren van water	29.24.12.30	stuks	.	.	132	74
Verpakkingsmachines, excl. voor het vullen, sluiten, capsuleren of etiketteren van verpakkingen en het persen van koolzuur in dranken	29.24.21.70	1 000 st	17	15	173	165
Thermische apparaten, inrichtingen en systemen voor de industrie	29.24.40.70	stuks	.	.	213	176
Onderdelen voor filters en toestellen voor het filteren of zuiveren van vloeistoffen, lucht en andere gassen	29.24.52.50				58	69
Onderdelen voor machines en toestellen van metaal, excl. elektrische of voorzien van elektrische onderdelen n.e.g.	29.24.54.00				383	364
Revisie, reparatie en onderhoud van overige machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.	29.24.92.00				193	129
Andere machines en werktuigen voor de land- of bosbouw (geen tractoren)	29.32				711	741
w.o.						
Machines voor land-, tuin- of bosbouw, excl. ploegen, eggen, cultivators, zaai-, plant- of pootmachines en meststoffenverspreiders	29.32.15.00	1 000 stuks	9	.	49	53
Machines voor het reinigen of sorteren van eieren, vruchten of andere landbouwproducten	29.32.61.00	stuks	1 689	1 278	100	103
Machines voor het bereiden van veevoeder	29.32.63.36	stuks	224	.	50	46
Machines en toestellen voor de land-, bosbouw en bijenteelt, excl. voor veevoederbereiding, pluimveeteelt en automatische drinkbakken	29.32.65.50	stuks	.	.	68	65
Onderdelen voor oogst-, dorst-, pers-, maai-, reiniging- en sorteermachines	29.32.70.50				76	82
Gereedschapswerktuigen	29.4				334	321
Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw	29.52				179	155
w.o.						
Onderdelen voor bulldozers, schrapers, walsen, hijskranen, takelwagens, heimachines, sneeuwruimers, kolenploegen, machines voor grond, mineralen, erts en e.d.	29.52.61.50				69	58

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	29.53				807	832
w.o.						
Machines en toestellen voor het industrieel vervaardigen van deegwaren	29.53.16.15	stuks	.	.	59	59
Machines en toestellen voor het industrieel bewerken of verwerken van vlees	29.53.16.50	1 000 st	.	.	213	201
Machines en toestellen voor de industriële bereiding van vruchten of groenten	29.53.16.60	stuks	.	.	66	72
Machines voor de industriële behandeling of bereiding van koffie, thee, dranken en voedingsmiddelen, excl. brouwerijen	29.53.16.70	1 000 st	.	.	56	62
Onderdelen voor machines en toestellen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie, brood- en banketbakkerijen, excl. voor bewerking van vetten en oliën	29.53.22.50				140	112
Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	29.54				86	61
Overige machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	29.56				3 036	3 158
w.o.						
Vormen (matrijzen) voor het spuit- of persgieten van rubber of kunststof	29.56.24.70	stuks	.	.	88	97
Machines voor het mengen, kneden, breken, malen, ziften, homogeniseren, emulgeren of roeren, excl. robots	29.56.25.65	1 000 st	x	x	82	70
(Montage)machines, mechanische toestellen, zoals voor verfrissen lucht via verdampen, productie van diverse soorten schakelingen, systemen voor openen van garagedeuren e.d.	29.56.25.90	1 000 st	.	.	x	x
Revisie, reparatie en onderhoud van speciaal machines, -apparaten en -werktuigen voor specifieke industriële activiteiten	29.56.92.00				x	x
Niet-elektrische huishoudelijke apparaten	29.72				162	147
w.o.						
Luchtverhitters en/of luchtverspreiders voorzien van ventilator of blaasinrichting met motor, excl. met elektrische warmtebron	29.72.13.00	1 000 st	147	86	81	79
Kantoormachines en computers	30				x	1 197
w.v.						
Kantoormachines, alsmede delen daarvan	30.01				x	564
Computers en andere informatieverwerkende machines	30.02				x	632
(Overige) elektrische machines en apparaten, incl. delen, zoals elektromotoren, transformatoren, schakel- en verdeelinrichtingen, geïsoleerde kabel en draad, accumulatoren, lampen, buizen	31				3 329	2 746
w.v.						
Elektromotoren, elektrische generatoren en elektrische transformatoren	31.1				456	439
w.o.						
Schakel- en verdeelinrichtingen	31.2				1 018	679
w.o.						
Schakelaars, spanning max. 1 kV, excl. vermogensschakelaars	31.20.25.00	mln st	.	.	187	134
Borden, (installatie)panelen, schakelkasten, verdelers, meterbevestigings- platen, voor elektrische bediening/verdeling van elektrische stroom, spanning max. 1 kV	31.20.31.70	1 000 st	.	.	266	134
Geïsoleerd kabel en draad	31.3				634	457
w.o.						
Coaxiaalkabel en andere coaxiale geleiders van elektriciteit, data- en besturingskabels	31.30.12.00	kg	.	.	54	40
Draad en kabel voor telecommunicatie, spanning max. 80 V	31.30.13.30	kg	.	.	70	42
Draad en kabel, 80 V < spanning <= 1kV	31.30.13.70	kg	.	.	243	215
Lichtreclames, verlichte aanwijzingsborden e.d. artikelen	31.50.24.00	1 000 st	.	.	87	76
Luchters en andere elektrische plafond- en wandlampen voor huishoudelijk gebruik	31.50.25.30	stuks	.	.	104	94
Elektrische machines en toestellen met een eigen functie, excl. deeltjes- versnellers, signaalgeneratoren, toestellen voor galvanotechniek, elektrolyse of elektroforese	31.62.13.90	kg	.	.	156	100
Radio-, televisie- en telecommunicatieapparatuur	32				2 058	1 164
w.o.						
contacten	32.10.30.50	mln st	.	.	133	x
Delen voor elektronische geïntegreerde schakelingen en micro-assemblages	32.10.73.70					
Medische apparatuur en instrumenten, precisie- en optische instrumenten	33				3 406	3 416
w.v.						
Medische apparatuur en instrumenten en orthopedische artikelen	33.1				1 819	1 844
w.o.						
Orthoped. en prothese artikelen/toest. voor behandeling van botbreuken en voor verhelpen/verlichten van gebreken/kwalen	33.10.17.39				74	54
Tandprothesen en orthodontische artikelen, excl. kunststanden	33.10.17.59				77	73
Prothesen, excl. tand- en gewrichtsprothesen	33.10.17.90				57	76

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Meet-, regel- en controleapparatuur (excl. voor de bewaking van industriële processen)	33.2				1 101	1 161
w.o.						
Elektronische doorstromingsmeters	33.20.52.35	1 000 st	.	76	142	130
Installatie van meet-, regel-, controle- en besturingsapparatuur, excl. voor bewaking of besturing van industriële processen	33.20.91.00				156	158
Ontwerpen en assembleren van meet-, regel-, controle- en besturingsapparatuur voor industriële procesbesturing	33.30.10.00				237	x
Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur	33.4				250	194
w.o.						
Brillenglazen, afgewerkt aan beide zijden, voor verbetering van gezichtsstoornissen, excl. unifocale	33.40.11.59	1 000 st	1 352	1 194	50	49
Motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	34				6 146	6 266
w.v.						
Motorvoertuigen	34.1				4 387	4 378
Carrosserieën voor motorvoertuigen; aanhangwagens en opleggers	34.2				756	802
w.o.						
Carrosserieën incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, voor personenvervoer < 10 personen, incl. bestuurder	34.20.10.30	stuks	.	.	120	150
Carrosserieën incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, excl. voor personenvervoer < 10 personen	34.20.10.50	1 000 st	5	4	141	134
Containers en dergelijke laadkisten, incl. tankcontainers, ingericht en uitgerust voor het vervoer met ongeacht welk vervoermiddel	34.20.21.00	stuks	x	x	38	36
Aanhangwagens en opleggers voor goederenvervoer	34.20.23.00	1 000 st	45	46	318	353
Delen en toebehoren voor automobielen en motoren daarvan (excl. elektrische)	34.3				1 003	1 087
w.o.						
Delen voor zuigermotoren met vonkontsteking, excl. voor luchtvaartuigmotoren	34.30.11.00				69	91
Delen en toebehoren voor carrosserieën en cabines, excl. veiligheidsgordels	34.30.30.90				208	208
Overige transportmiddelen (incl. onderdelen)	35				3 379	2 865
w.v.						
Schepen	35.11				1 891	1 340
w.o.						
Nieuwbouw van zeegaande algemene ladingschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.30	stuks 1 000 GT	26 100	18 145	271	372
Reparatie, onderhoud en scheepsschilderwerken aan binnenvaart- en zeegaande schepen en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.91.00				530	397
Plezier- en sportvaartuigen	35.12				291	329
w.o.						
Motorboten en -jachten, zeegaand, excl. met buitenboordmotor	35.12.13.30	stuks	84	114	169	157
Rollend materieel voor spoor- en tramwegen	35.2				95	84
Lucht- en ruimtevaartuigen	35.3				490	495
w.o.						
Delen voor luchtvaartuigen met en zonder voortbewegingsmechanisme e.a. vlieg- en ruimtevaartuigen, excl. propellers, rotors en landingsgestellen	35.30.50.90				274	296
Reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen en motoren voor luchtvaartuigen	35.30.91.00				154	140
Motorrijwielen	35.41				43	51
Rijwielen	35.42				476	478
w.o.						
Fietsen met kogellagers, zonder hulpmotor, incl. bakfietsen	35.42.10.50	1 000 st	1 042	1 082	427	431
Invalidenwagens	35.43				x	x
Overige transportmiddelen n.e.g.	35.5				90	80

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

In april 2003 is de productie lager dan in april 2002. Het volume van de gemiddelde dagomzet is vergeleken met april 2002 gelijk gebleven. De orderontvangsten zijn in mei licht gedaald ten opzichte van april, vooral door een zeer forse afname van de buitenlandse orders. De producenten blijven pessimistisch. Zij verwachten voor de periode juni tot en met augustus een afname van de bedrijvigheid en een daling van de personeelsomvang.

Productie nog steeds lager

In april 2003 is de productie in de hout-, bouwmaterialen- en overige industrie 2,6 procent lager ten opzichte van dezelfde maand een jaar geleden. De branche produceert inmiddels al negentien maanden op rij minder in vergelijking met een jaar eerder. De afzetprijzen zijn gemiddeld 2,0 procent hoger dan in april 2002. De op de binnenlandse markt verkochte producten zijn in april 5,0 procent duurder geworden, die op de buitenlandse markt echter 0,5 procent minder duur. Voor grondstoffen en halffabrikaten heeft de branche in april 2,1 procent meer betaald.

De omzet ligt 2 procent hoger dan in april 2002. Gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling is het volume van de gemiddelde dagomzet gelijk gebleven.

Orderontvangsten dalen licht

Volgens de Conjunctuurtest van juni 2003 zijn de orderontvangsten van april op mei licht gedaald. Deze daling wordt veroorzaakt door een zeer forse afname van de buitenlandse orderontvangsten. De binnenlandse orders zijn gelijk gebleven. De index van de orderpositie is met 1,4 punt gedaald naar 92,9 (juli 200=100). De bedrijvigheid is in mei iets afgenomen ten opzichte van de voorgaande maand.

Ondernemers blijven pessimistisch

Vergeleken met april zijn de producenten aanhoudend ontevreden over de orderpositie en orderontvangsten in mei. Met name over de sterk teruggelopen orderontvangsten uit het buitenland zijn ze minder te spreken. Gelet op de verwachte afzetontwikkeling vindt per saldo 12 procent van de ondernemers de voorraad gereed product te groot.

1. Bouwmaterialen-, aardewerk- en glasindustrie

Van april op mei zijn de totale orderontvangsten in de bouwmaterialen-, aardewerk- en glasindustrie licht gedaald. Dit komt vooral door een zeer forse afname van de buitenlandse orders. De index van de orderpositie is dan ook met 0,2 punt iets gedaald. De bedrijvigheid is in vergelijking met april hetzelfde gebleven. Het pessimisme over de orderontvangsten in deze branche is niet veranderd. Ook over de totale orderpositie blijven de ondernemers ontevreden. Gelet op de verwachte afzetontwikkeling vindt een kwart van de ondernemers de voor-

raad gereed product te groot. Dit is vergelijkbaar met de maand ervoor.

2. Timmerindustrie

De totale orderontvangsten zijn in mei 2003 fors gestegen ten opzichte van april. Vooral de orders uit het buitenland zijn flink toegenomen. Ook de bedrijvigheid in deze bedrijfstak is toegenomen. De index van de orderpositie stijgt met 0,8 punt naar 79,0. Ondanks deze positieve ontwikkelingen is er ook in dit deel van de branche nog geen sprake van tevredenheid. Integendeel, zowel over de orderontvangsten als over de orderpositie zijn de ondernemers nog steeds even ontevreden. Daarentegen vinden per saldo minder ondernemers, gelet op de verwachte afzetontwikkeling, de voorraad gereed product te groot.

3. Meubelindustrie

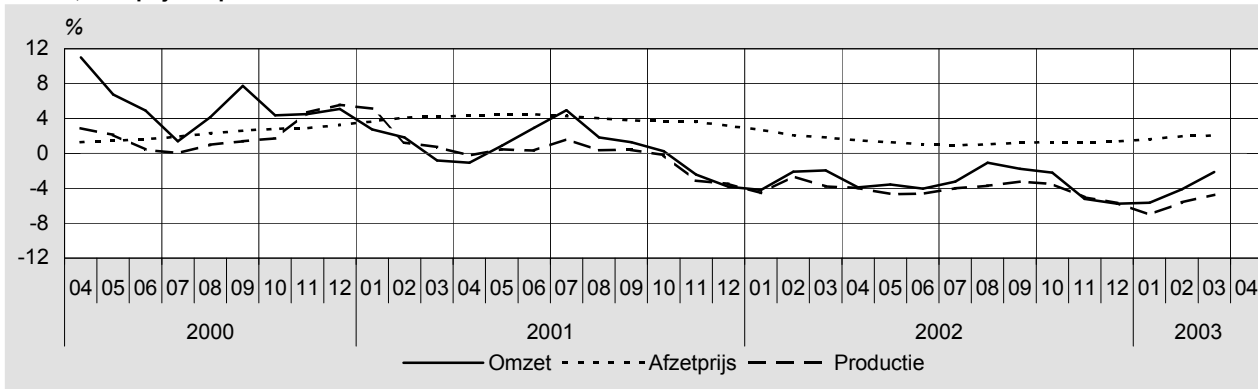
De orderontvangsten in de meubelindustrie zijn in mei iets gedaald opzichte van april. De binnenlandse orders zijn gelijk gebleven, de orders uit het buitenland zijn fors gedaald. De index van de orderpositie is met 2,7 punt gedaald naar 100,9. Ook de bedrijvigheid is afgenomen. De meubelfabrikanten zijn nog somberder geworden over de orderontvangsten en de totale orderpositie dan een maand geleden. Gelet op de verwachte afzetontwikkeling vindt per saldo 5 procent van de ondernemers de voorraad gereed product te groot.

Verwachtingen

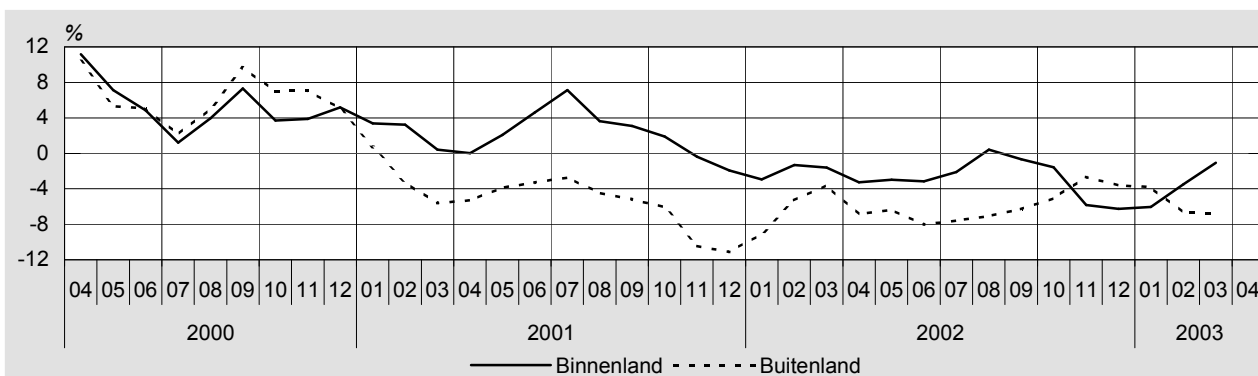
Voor juni tot en met augustus rekenen de ondernemers in de hout-, bouwmaterialen- en overige industrie op een lichte afname van de bedrijvigheid bij iets lagere verkoopprijzen. Eenderde van de ondernemers voorziet een inkrimping van het personeelsbestand.

De ondernemers in de bouwmaterialenindustrie verwachten dat de bedrijvigheid gelijk blijft bij dalende afzetprijzen. Per saldo verwacht 22 procent van de ondernemers een afname van het aantal werknemers. De ondernemers in de timmerindustrie verwachten nog steeds een flinke toename van de bedrijvigheid bij dalende afzetprijzen. Per saldo voorziet nog maar 7 procent van de producenten een afname van de personeelsomvang. Tenslotte verwachten de ondernemers in de meubelindustrie een grote afname van de bedrijvigheid bij gelijk blijvende afzetprijzen. De helft van de ondernemers verwacht een afname van het aantal werknemers.

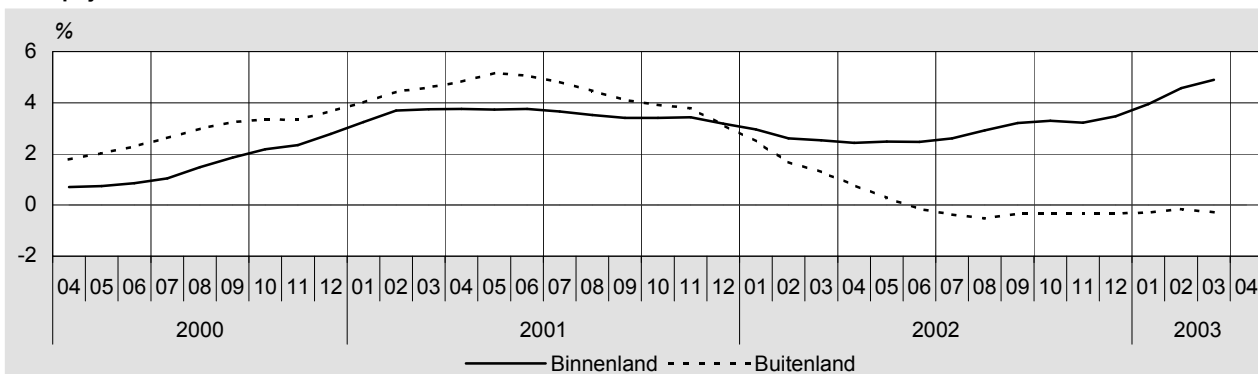
Omzet, afzetprijs en productie

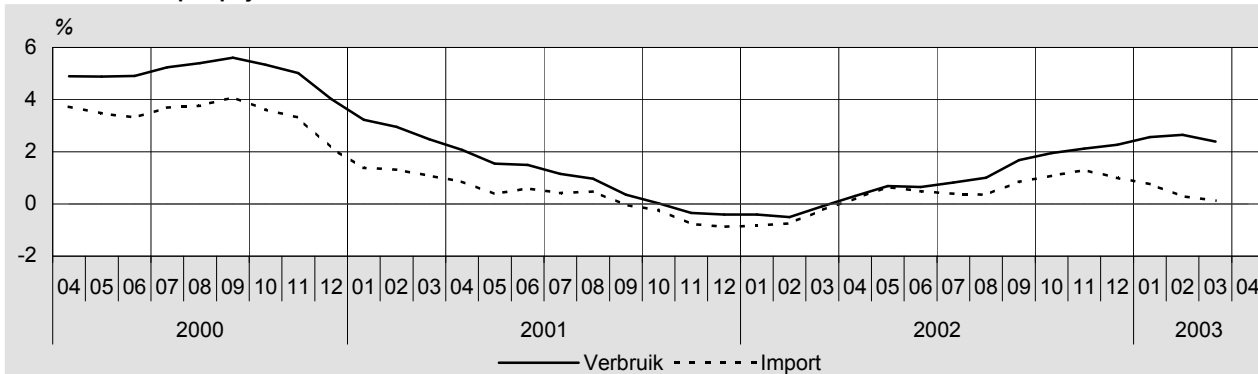
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 7.1

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾		
		2001	2002	2002		2003	2002		2003					
				1e kw.	2e kw.		4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	febr.		mrt.	apr.
1995=100													%	
Omzet (waarde)		132,6	128,6	125,9	136,7	130,4	120,8	138,0	132,8	117,5	134,3	135,4	2,0	
binnenland		139,9	136,4	132,7	146,3	138,6	128,1	146,8	141,1	124,1	144,6	146,3	3,7	
buitenland		109,1	103,1	103,8	105,6	103,9	96,8	109,5	105,7	95,9	100,8	99,8	-5,6	
Afzetprijs		109,2	110,7	110,3	110,6	111,3	112,5	110,2	110,6	112,5	112,7	112,8	2,0	
binnenland		110,2	113,3	112,3	112,7	114,6	117,4	112,1	112,5	117,6	117,8	118,1	5,0	
buitenland		108,4	108,7	108,7	109,0	108,6	108,6	108,6	109,1	108,5	108,6	108,6	-0,5	
Verbruiksprijs		108,8	109,7	108,7	109,4	110,8	111,6	108,9	109,1	111,8	111,3	111,4	2,1	
import		105,8	106,3	105,6	106,3	106,7	105,9	105,8	106,0	106,1	105,7	106,0	0,0	
Productie (volume gemiddelde dag)		114,4	109,7	107,5	118,4	111,4	101,4	114,6	117,1	102,8	108,4	114,1	-2,6	
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		114,4	110,9	110,7	117,0	111,5	.						-5,8	
Aantal bedrijven ²⁾	1000	10,4	10,5											
Uitgesproken faillissementen		82	111	27	25	28	25							
Aantal werkdagen		254	254	63	61	64	63	21	20	20	21	20		
Energieverbruik	PJ	42	.	11	9	.	.							

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 7.2

Conjunctuurtest ¹⁾ Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie: maand- en kwartaalgegevens

				Eenheid				Maand- en kwartaalgegevens				Gemidd.
				jaar		maand						laatste
				2001	2002	2003						laatste
						jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	jun.	12 mnd.
Maandgegevens												
Orderontvangst vorige maand t.o.v. maand daarvoor				-3	-4	-8	-2	-7	-19	0	-4	-6
binnenlandse markt				-3	-1	-10	-10	-2	-14	6	1	-4
buitenlandse markt				-5	-14	-3	24	-27	-26	-23	-24	-11
Bedrijvigheid vorige maand t.o.v. maand daarvoor				1	-3	-23	-27	1	4	2	-6	-6
Orderpositie (indices: juli 2000 = 100)				96,9	92,8	94,4	94,7	94,1	93,7	94,3	92,9	93,3
Beoordeling: ³⁾												
orderontvangst				-18	-31	-38	-36	-34	-34	-32	-34	-32
orderpositie totaal				-14	-25	-39	-33	-34	-28	-25	-29	-27
orderpositie buitenland				-33	-27	-39	-24	-30	-37	-37	-38	-31
voorraden gereed product				12	7	4	9	12	10	10	12	8
Verwachting: ³⁾												
bedrijvigheid komende 3 maanden				5	5	-2	8	18	6	-6	-10	0
verkoopprijs komende 3 maanden				16	10	13	2	-2	-3	-3	-5	4
personeelssterkte komende 3 maanden				-6	-26	-29	-21	-19	-26	-26	-31	-26
				jaar	2002	kwartaal				2003		Gemidd.
				2001								laatste
						jan.	apr.	jul.	okt.	jan.	apr.	4 kw.
Kwartaalgegevens												
Bezettingsgraad ⁴⁾	%			84,6	80,6	81,1	80,8	80,9	79,6	77,1	77,1	78,7
Productiebelemmeringen ⁴⁾												
geen	%			76	66	72	66	64	63	69	69	66
stagnatie als gevolg van												
onvoldoende vraag	%			11	29	24	28	32	33	30	29	31
tekort aan arbeid	%			10	2	2	3	1	1	0	0	1
te geringe productiecapaciteit	%			1	1	1	0	1	1	0	2	1
overige belemmeringen	%			3	2	1	3	2	2	1	0	1
Beoordeling productiecapaciteit ⁴⁾				3	18	14	19	19	21	19	20	20
Concurrentiepositie afgelopen 3 maanden												
binnenlandse markt				3	-4	-5	-4	-1	-6	-3	-3	-3
buitenlandse markt binnen de Europese Unie				-4	-3	-6	-13	6	0	-11	-5	-3
buitenlandse markt buiten de Europese Unie				-3	-6	-5	-8	-1	-8	-8	6	-3
Verwachting buitenlandse afzet komende 3 maanden				8	2	17	-2	-15	6	15	-7	0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtest worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Betreft oordelen / verwachtingen gemeten in de eerste helft van de verslagmaand.

⁴⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de eerste helft van de eerste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 7.3

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Andere delfstoffen	14				597	627
w.o.						
Kiezelzand, kwartszand of industrieel zand	14.21.11.50	mln kg	8 593	8 329	63	79
Zand voor de bouw, excl. metaalhoudend	14.21.11.90	mln kg	12 330	10 764	54	51
Hout en producten van hout en kurk (excl. meubelen), artikelen van riet	20				1 600	1 539
w.v.						
Hout, gezaagd, geschaafd of geïmpregneerd	20.1				46	48
Fineer, duplex-, triplex- en multiplexhout, meubelplaat, spaanplaat, vezelplaat en andere panelen of platen	20.2				45	60
Schrijn- en timmerwerk voor bouwwerken	20.3				1 191	1 093
w.o.						
Ramen en raamkozijnen van hout	20.30.11.10	st	.	.	433	380
Deuren van hout en houtvezelplaat, incl. kozijnen en drempels	20.30.11.50	1 000 st	2 404	1 964	217	196
Timmerwerken voor bouwwerken, zoals panelen, wanden, trappen, hout- en dakconstructies e.d., excl. deuren, ramen, kozijnen e.d.	20.30.13.00	kg	.	.	215	224
Geprefabriceerde bouwwerken van hout	20.30.20.00				280	242
Houten emballage	20.4				241	253
w.o.						
Pallets en opzetframes voor pallets, van hout	20.40.11.33	mln st	18	.	157	169
Overige artikelen van hout; artikelen van kurk, van riet en van vlechtwerk	20.5				77	85
w.o.						
Houtwaren, zoals graf- en crematiekisten, kleeerhangers, spoelen, clossen, gordijn- en jaloezierollen, heften voor tafelmessen, excl. opzetframes voor pallets	20.51.14.50				67	70
Overige niet-metaalhoudende minerale producten	26				4 825	4 692
w.v.						
Glas en producten van glas	26.1					
Vlakglas	26.11				168	144
w.o.						
Vuurgepolijst glas, in platen, ongewapend, met reflecterende of absorberende laag, dikte max. 3,5 mm	26.11.12.17	mln m ²	21	21	81	75
Gevormd en bewerkt vlakglas	26.12				253	245
w.o.						
Geharde glasplaten (veiligheidsglas), excl. voor vervoermiddelen	26.12.12.30	1 000 m ²	1 212	1 077	54	47
Meerwandig glas voor isolatiedoeleinden	26.12.13.30	1 000 m ²	3 531	3 975	147	146
Glasvezels	26.14				223	213
Niet-vuurvaste keramische producten, excl. die voor de bouw	26.2				114	111
Keramische tegels en plavuizen	26.3				89	82
Bakstenen, tegels en andere bouw materiaal, van gebakken klei	26.4				353	337
w.o.						
Bakstenen (niet vuurvast, in waalformaat)	26.40.11.10	1 000 st	1 394	1 369	260	249
Cement, kalk en gips	26.5				x	x
Werken van beton, gips en cement	26.6				2 356	2 285
w.o.						
Bouwblokken en stenen van cement, beton, kalk e.d. (in waalformaat)	26.61.11.30	mln st	1 518	1 204	162	141
Producten van beton voor woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw en agrar. toepassingen, excl. bouwblokken en stenen van beton	26.61.11.50	mln kg	.	4 572	466	427
Geprefabriceerde bouwelementen van beton, zoals heipalen en oplangers, vloer-, wand- en gevelelementen, kolken, putten	26.61.12.00	mln kg	6 439	5 899	1 026	932
Buizen van beton of kunststeen	26.61.13.00	mln kg	376	280	42	36
Stortklaar beton, niet vuurvast	26.63.10.00	1 000 m3	5 188	5 208	433	470
Niet-vuurvaste mortel en beton, excl. stortklaar beton	26.64.10.00	1 000 m3	.	.	84	86
Steen en werken daarvan	26.7				x	x
Schuur-, slijp- en polijstmiddelen	26.81				x	x

Tabel 7.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

industriele verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige			hoeveelheid		waarde	
	code	eenheid	2001	2002 ¹⁾	2001	2002 ¹⁾
mln euro						
Overige niet-metaalhoudende minerale producten n.e.g.	26.82				461	463
w.o.						
Bedekkingsmateriaal van asfalt, bitumen, teer en dergelijke producten, op rollen	26.82.12.53	mln m ²	26	25	60	51
Bitumineuze mengsels van natuurlijk asfalt, natuurlijk bitumen, petroleumbitumen, minerale teer, teerpek of koudasfalt	26.82.13.00	mln kg	x	x	31	83
Meubelen; overige goederen en producten n.e.g.	36				2 831	2 786
w.v.						
Stoelen, banken en andere zitmeubelen	36.11				598	666
w.o.						
Zitmeubelen met metalen onderstel, opgevuld	36.11.11.70	1 000 st	398	381	88	87
Zitmeubelen met houten romp of geheel van hout, opgevuld	36.11.12.50	1 000 st	632	563	229	225
Zitmeubelen met kunststof onderstel of geheel van kunststof	36.11.13.00	1 000 st	3 825	.	35	78
Kantoor- en winkelmeubilair	36.12				643	617
w.o.						
Bureaus (compleet, incl. ladeblok) met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm	36.12.11.30	1 000 st	109	109	72	72
Kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm, excl. bureaus	36.12.11.50	1 000 st	x	x	88	82
Kantoormeubelen met metalen onderstel of geheel van metaal en hoogte meer dan 80 cm, deurkasten, rolluikkasten en kasten met kleppen	36.12.11.73	1 000 st	202	165	62	55
Meubels en interieurs met houten onderstel of volledig van hout en betimmeringen van hout, voor bedrijven, cafe's, winkels, schepen e.d.	36.12.13.00	st	.	.	366	346
Keukenmeubelen	36.13				251	241
w.o.						
Keukenelementen met houten onderstel of volledig van hout	36.13.10.50	1 000 st	.	.	226	211
Andere meubelen	36.14				535	489
w.o.						
Meubelen met metalen onderstel of volledig van metaal, excl. zitmeubelen, kantoormeubelen e.d.	36.14.11.00	kg	.	.	185	186
Slaapkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout	36.14.12.30	1 000 st	665	358	61	46
Woonkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout, zoals tafels, bergmeubelen en kleinmeubelen	36.14.12.50	1 000 st	316	.	104	100
Meubelen met kunststof onderstel of volledig van kunststof, excl. zitmeubels	36.14.14.30	1 000 st	.	.	43	27
Delen voor meubelen van hout, excl. voor zitmeubelen	36.14.15.50		.	.	48	38
Matrassen	36.15				154	130
w.o.						
Springbakken, spiraalmatrassen en andere bedbodems	36.15.11.00	1 000 st	362	287	58	50
Matrassen met binnenvering	36.15.12.70	1 000 st	298	243	63	56
Sieraden en munten	36.2				54	34
Muziekinstrumenten	36.3				24	25
Sportartikelen	36.4				29	48
Spellen en speelgoed	36.5				55	60
Overige producten n.e.g.	36.6				487	476

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Gepubliceerde artikelen

In de Industriemonitor verschijnen regelmatig één of meer artikelen over de industrie. Onderstaande artikelen zijn reeds gepubliceerd.

Artikel

	Auteur(s)	Maand
E-commerce in de industrie	Vincent F. van der Veen Kees van den Berg	juli 2003
Branche uitgebreid: de hout-, bouwmaterialen- meubel- en overige industrie	Michiel Jansen	juni 2003
Branche uitgebreid: de grafische Industrie	Frank Bongers	maart 2003
De sociale werkvoorziening in 2000	Margot de Bontridder	december 2002
Het world wide web in de industrie 1995-2002	Kees van den Berg Masja van Bommel	juli 2002
Bedrijfsopleidingen in de industrie	Martje Roessingh	april 2002
Industriële innovatie, deel 2: loont innoveren?	Gerhard Meinen	februari 2002
Industriële innovatie, deel 1: ontwikkelingen tot en met 1999	Gerhard Meinen	januari 2002
Ontwikkelingen in de sociale werkvoorziening	Margot de Steur	november 2001
Elektronische netwerken in de industrie 1995-2001	Kees van den Berg Masja van Bommel	oktober 2001
De gevolgen van MKZ voor de slachterijen en vleesverwerking	Margot de Steur	september 2001
Vacatures in de Industrie	Martje Roessingh	april 2001
Innovatie bij groot en klein	Gerhard Meinen	april 2001
Investeringsverwachtingen industrie 2000 en 2001	Petra Brocke	maart 2001
De Nederlandse tabakverwerkende industrie	Margot de Steur	januari 2001
Conjunctuuronderzoek MKB	Marjolein van Eekelen	november 2000
De invloed van grote buitenlandse ondernemingen in de Nederlandse economie	Bert Diederens	oktober 2000
Bedrijfsafvalstoffen vrijgekomen bij de nijverheid, 1998	René Jolly, Paul Klein	september 2000
Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001	André Meurink	juli 2000
Internet in de Industrie 1995-2000	Kees van den Berg Andries Kuipers	juli 2000
Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000	Wim Koopman Ab Mulder	juli 2000
Bouwen en bouwmaterialen	Willem Heijnen	juni 2000
De top vijf van de industrie in 1999	Willem Heijnen	mei 2000
Export, groei en winstgevendheid	Robert Goedegebuure	april 2000
Innovatie en provincie	Hans Langenberg	maart 2000
Investeringsverwachtingen industrie 1999 en 2000	André Meurink	februari 2000
De auto-industrie	Willem Heijnen	januari 2000

Gepubliceerde producttabellen

Hieronder staat een overzicht van in de Industriemonitor opgenomen producttabellen (tabellen x.3).

De producttabellen bevatten een systematische opsomming van de meest recente productgegevens per branche. Verkopen in waarden worden per kwartaal gepubliceerd. De verkopen in hoeveelheden worden jaarlijks opgenomen in de Industriemonitor. Omdat bij publicatie van het meest recente kwartaal de voorgaande kwartalen worden geactualiseerd, kunnen deze cijfers afwijken.

Meer informatie over deze producttabellen vindt u op "Statline" in de tabel "Verkopen industriële producten". U kunt Statline vinden op onze website: <http://www.cbs.nl>.

Het nummer van de Industriemonitor dat hieronder vermeld staat, betreft het meest recente exemplaar waarin de productgegevens over de betreffende verslagperiode zijn opgenomen.

Periode		Waarde / hoeveelheid	Industriemonitor
2002	jaar	hoeveelheid	juli 2003
	jaar	waarde	juli 2003
	4 ^e kw	waarde	juni 2003
	3 ^e kw	waarde	juni 2003
	2 ^e kw	waarde	februari 2003
	1 ^e kw	waarde	november 2002
2001	jaar	hoeveelheid	juli 2003
	jaar	waarde	juli 2003
	4 ^e kw	waarde	juni 2003
	3 ^e kw	waarde	juni 2003
	2 ^e kw	waarde	februari 2003
	1 ^e kw	waarde	november 2002
2000	jaar	hoeveelheid	juli 2002
	jaar	waarde	februari 2003
	4 ^e kw	waarde	september 2002
	3 ^e kw	waarde	juni 2002
	2 ^e kw	waarde	februari 2002
	1 ^e kw	waarde	november 2001
1999	jaar	hoeveelheid	juli 2001
	jaar	waarde	februari 2002
	4 ^e kw	waarde	augustus 2001
	3 ^e kw	waarde	februari 2001
	2 ^e kw	waarde	november 2000
	1 ^e kw	waarde	september 2000
1998	jaar	hoeveelheid	juli 2000
	jaar	waarde	juli 2000
	4 ^e kw	waarde	juni 2000
	3 ^e kw	waarde	februari 2001
	2 ^e kw	waarde	november 2000
	1 ^e kw	waarde	september 2000
1997	jaar	hoeveelheid	juli 1999
	jaar	waarde	juli 1999
	4 ^e kw	waarde	juni 1999
	3 ^e kw	waarde	februari 2001
	2 ^e kw	waarde	november 2000
	1 ^e kw	waarde	september 2000
1996	jaar	hoeveelheid	september 1998
	jaar	waarde	september 1998
	4 ^e kw	waarde	april 1997
	3 ^e kw	waarde	februari 2000
	2 ^e kw	waarde	november 1996
	1 ^e kw	waarde	september 1999

Informatieservice

Het CBS: betrouwbare informatie voor u

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat u over betrouwbare en onafhankelijke informatie kunt beschikken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zorgt hier al meer dan 100 jaar voor. Het CBS verzamelt, bewerkt en analyseert gegevens over alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Hieruit publiceren wij informatie over bijvoorbeeld de Nederlandse economie maar ook over de leefsituatie van de bevolking en over het milieu. Tevens garanderen wij dat individuele gegevens van personen of bedrijven niet zijn af te leiden uit de gepubliceerde cijfers.

Veelzijdige en flexibele dienstverlening

CBS-informatie is voor iedereen toegankelijk. Vooral beleidsmedewerkers, markt- en bedrijfstakanalisten, onderzoekers en studenten maken hier veelvuldig gebruik van. Ook op de CBS-site op internet (www.cbs.nl) is veel informatie te vinden. Hier vindt u Statline, de voor het publiek toegankelijke databank van het CBS. Deze is gevuld met actuele cijfers, tijdreeksen etc. Vraagt u informatie bij ons aan dan verstrekken wij die in de vorm die u wenst: per post, fax, e-mail, diskette of bij eenvoudige inlichtingen telefonisch. Alle informatie kan zowel incidenteel als op basis van een abonnement geleverd worden.

Telefonische informatie kunt u verkrijgen via betaaltelefoon 0900 0227 (€ 0,50 per minuut). Publicaties zijn gratis toegankelijk bij de CBS-bibliotheken in Voorburg en Heerlen en bij vele openbare en universiteitsbibliotheken. Voor het ontvangen van bijvoorbeeld publicaties of diskette betaalt u slechts de kosten van de informatiedrager en het verzenden. Als de door u gewenste informatie niet direct voorhanden is, kan het CBS maatwerk leveren. U betaalt dan de extra arbeidskosten.

De Infoservice

Het CBS beschikt echter over veel meer, en meer gedetailleerde informatie dan er in een publicatie zoals de Industriemonitor wordt opgenomen. Die informatie is op aanvraag verkrijgbaar bij onze Infoservice (0900 0227 € 0,50 per minuut). Van de onderwerpen die in de Industriemonitor staan zoals de productie, omzet, prijzen, in- en uitvoer en de conjunctuurtest zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar voor specifieke branches en bedrijfstakken zoals de zuivelindustrie en de landbouwmachine-industrie. Kortom: voor alles wat u wilt weten over de industrie kunt u bij deze dienst terecht. E-mail: infoservice@cbs.nl.

Alfabetische begrippenlijst

Bedrijfsinvesteringen in vaste activa

Tot de investeringen in vaste activa worden gerekend de goederen die worden aangeschaft (of in eigen beheer zijn voortgebracht) met het doel ze als kapitaalgoed in het productieproces aan te wenden. In het algemeen gaat het om goederen met een levensduur van meer dan een jaar bijvoorbeeld gebouwen, machines en vervoermiddelen. De toevoeging 'bruto' geeft aan dat de investeringen zowel de vervangings- als uitbreidingsinvesteringen omvatten. Het gaat hier om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

Het BBP is de som van de in het binnenland gevormde toegevoegde waarde inclusief de afschrijvingen. Deze indicator wordt veel gebruikt om de economische groei weer te geven. Bij het samenstellen van deze indicator gebruiken wij gegevens over zowel de productie als de bestedingen. Voor totaal Nederland is alleen de volumeontwikkeling opgenomen, dat wil zeggen voor prijsontwikkelingen.

BBP (mp)

Bruto Binnenlands Product tegen marktprijzen. Dit is inclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

BBP (bp)

Bruto Binnenlands Product tegen basisprijzen. Dit is exclusief het saldo van productgebonden indirecte belastingen en de productgebonden prijsverlagende subsidies.

Bruto Toegevoegde Waarde

De bruto toegevoegde waarde is gedefinieerd als de waarde van de productie minus de waarde van het verbruik (inclusief afschrijvingen); het gaat hier om de waarde die wordt toegevoegd aan de goederen (en/of diensten) die in het productieproces worden gebruikt. Tot het verbruik behoren niet de diensten van de ingezette arbeid en kapitaal.

CBS-Koersindex

De CBS-Koersindex geeft de ontwikkeling weer van het gemiddelde koersniveau van gewone aandelen. De index wordt eenmaal per dag berekend op basis van de slotkoersen. In deze berekening worden alle op de beurs genoteerde Nederlandse gewone aandelen betrokken met uitzondering van aandelen van vastgoedfondsen, beleggings- en houdstermaatschappijen. Bij de berekening wordt wel gecorrigeerd voor kapitaalmutaties (bijvoorbeeld emissies), maar niet voor dividenduitkeringen. Het maandcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de dagcijfers.

Conjunctuurtest

Elke maand houdt het CBS onder circa 1 700 ondernemingen uit de industrie een conjunctuurenquête. Deze enquête –de Conjunctuurtest– heeft tot doel binnen vier weken na een verslagmaand actuele informatie te verschaffen over de economische ontwikkelingen in de bedrijfstak industrie en de daaronder vallende bedrijfsklassen en -groepen. Het gaat daarbij met name om de richting waarin een aantal conjunctuurindicatoren zoals bedrijvigheid, orderontvangst, voorraden, orderpositie etc. zich van maand op maand ontwikkelt. Met het oog hierop zijn de

vragen eenvoudig gehouden. Er wordt niet naar exacte, kwantitatieve gegevens gevraagd. De cijfermatige presentatie van de resultaten over de vragen met een drieledige antwoordstructuur vindt plaats in de vorm van saldering van de positieve (gestegen; groot) en negatieve (gedaald; klein) antwoorden (in %). De saldi geven informatie over de richting waarin de variabelen zich hebben ontwikkeld. Bij de ontwikkelingsvragen geeft het saldo op zich al direct de richting aan. Bij de beoordelingsvragen, die een momentopname weergeven, is daartoe vergelijking met het saldo van de voorafgaande maand nodig. De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 10 werknemers.

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Bedrijvigheid t.o.v. de vorige maand

Het niveau van de productie is vorige maand (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toegenomen / vrijwel gelijk gebleven/ afgenomen.

Beoordeling orderontvangst

De totale orderontvangst¹ in de vorige maand beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling orderpositie

De orderportefeuille¹ beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling productiecapaciteit

De huidige productiecapaciteit achten wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Beoordeling voorraden gereed product

Onze voorraden eindproduct beoordelen wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Bezettingsgraad

De bezettingsgraad² van de beschikbare productie-installaties bedraagt momenteel ca.%

Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1

Onze concurrentiepositie³ in het afgelopen kwartaal is op de markt: verbeterd / vrijwel gelijk gebleven / verslechterd.

Orderontvangst t.o.v. de vorige maand

De waarde van de orderontvangst¹ is vorige maand uit het buitenland / uit het binnenland / in totaal: toegenomen / vrijwel gelijk gebleven / afgenomen.

Orderpositie

Onze totale orderportefeuille⁴ vertegenwoordigt, bij normale werktijden, aan maanden werk ca.. mnd.

¹ Indien u uitsluitend levert uit voorraad en de orderportefeuille is vrijwel nihil, dan kunt u voor 'orderontvangst' lezen 'omzet / verkopen'. Bij de beoordelingsvragen over de orderportefeuille geeft u vervolgens een oordeel over de huidige afzetontwikkeling van het bedrijf (gunstig = groot; ongunstig = klein).

² Bij incidentele toepassing van een meerploegenstelsel of overwerk, kan de bezettingsgraad meer dan 100% bedragen. Groot onderhoud kan tot een verlaging van de bezettingsgraad leiden.

³ De verhouding van de afzetprijs en / of kwaliteit van uw producten met die van andere aanbieders op de markt.

Vervolg:

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurttest.

Productiebelemmeringen

Onze productie ondervindt thans: a) geen belemmeringen, b) wel belemmeringen als gevolg van onvoldoende vraag / tekort aan arbeidskrachten / te geringe capaciteit van de productie-installaties / andere oorzaken, nl.

Verwachting bedrijvigheid

Het gemiddelde productieniveau zal in de komende 3 maanden (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toenemen / gelijk blijven / afnemen.

Verwachting buitenlandse afzet

De buitenlandse afzet zal dit kwartaal: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting personeelssterkte

Onze personeelssterkte zal in de komende drie maanden naar verwachting: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting verkoopprijs

Onze verkoopprijzen zullen in de komende 3 maanden: stijgen / vrijwel gelijk blijven / dalen.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen is een samengestelde stemmingsindicator opgebouwd uit antwoorden op drie vragen van de Conjunctuurttest industrie. Het betreft hier de vragen over de door de ondernemers te verwachten bedrijvigheid in de komende drie maanden, hun oordeel over de orderpositie en hun oordeel over de voorraden gereed product. Om dit in één kengetal naar buiten toe te kunnen brengen en daarnaast het verloop van de ontwikkeling van de industriële productie zo goed mogelijk te benaderen, wordt eerst het verschil tussen het percentage positieve en negatieve antwoorden zowel voor het seizoen als voor de lange termijn trend gecorrigeerd. Over de afgelopen 15 jaar heeft het CBS per vraag het vooruitlopen op de feitelijke ontwikkelingen gemeten. Op basis van deze gegevens worden de recente uitkomsten gewogen. De hieruit berekende uitkomst (producentenvertrouwen) geeft in één kengetal de stemming onder de ondernemers aan. Het producentenvertrouwen kan variëren tussen -10 en 10.

Consumentenprijsindex

De consumentenprijsindex heeft betrekking op alle goederen en diensten die huishoudens voor consumptie aanschaffen, excl. de verzekerde medische zorg. Zowel dagelijkse boodschappen als aankopen die minder vaak gedaan worden, zoals auto's en wasmachines horen hiertoe. Ook betalingen aan de overheid voor verleende diensten (schoolgelden, secretarieleges) en zogenaamde consumptiegebonden belastingen zijn in de index opgenomen. De voor deze index gevolgde prijzen zijn de contante prijzen, inclusief BTW.

Consumentenvertrouwen

In het Consumentenconjunctuuronderzoek worden aan 1 000 respondenten vijf vragen gesteld over de algemene economische situatie en de eigen financiële situatie. Van

iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal aantal antwoorden bepaald. Het Consumentenvertrouwen wordt uitgedrukt als het rekenkundig gemiddelde van deze vijf saldi. De minimale waarde is dus -100; de maximale +100.

Economisch klimaat

De ontwikkeling van het economisch klimaat wordt bepaald door twee vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek over de algemene economische situatie in Nederland.

Koopbereidheid

De ontwikkeling van de koopbereidheid wordt ontleend aan de antwoorden op drie vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek naar de eigen financiële situatie, waaronder de vraag of de tijd gunstig wordt geacht grote aankopen te doen.

Energieverbruik

De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, minus de afleveringen van energiedragers. Onder PJ (petajoule = 10^{15} joule) wordt een energiehoeveelheid verstaan die overeenkomt met 31,6 miljoen m³ aardgas.

Faillissementen

Het gaat bij de reeks Faillissementen om alle uitgesproken faillissementen, zowel van natuurlijke als van rechtspersonen. De cijfers worden niet gecorrigeerd voor faillietverklaringen die later ten gevolge van verzet, hoger beroep of cassatie worden vernietigd.

Geregistreeerde werklozen

Onder de geregistreeerde werklozen worden de bij een arbeidsbureau ingeschreven personen verstaan van 15-64 jaar die niet meer dan twaalf uur per week werken, twaalf uur of meer willen werken en daarvoor beschikbaar zijn. Er is niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

Gezinsconsumptie

De reeksen van de gezinsconsumptie geven de bestedingen weer van gezinnen. Dit is inclusief de aankopen van buitenlandse toeristen in Nederland en exclusief de aankopen van Nederlanders in het buitenland. De bestedingen betreffen aankopen van voedings- en genotmiddelen, duurzame consumptiegoederen en overige goederen en diensten. Het gaat in de Industriemonitor om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties. De maandcijfers van de gezinsconsumptie laten soms grote fluctuaties zien doordat de cijfers niet voor koopdagen en seizoensinvloeden gecorrigeerd zijn. Het is verstandig hier bij de interpretatie van de ontwikkelingen rekening mee te houden.

Invoer van goederen en diensten

De invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen (cost, insurances, freight). Dat wil zeggen inclusief alle vracht- en assurantiepremies die op het vervoer tot het punt van inkleding in Nederland betrekking hebben en exclusief invoerrechten, accijns op invoer en bijzondere verbruiksbelasting op auto's.

Omzet

Omzet betreft de factuurwaarde van de aan derden verkochte zelfvervaardigde of geassembleerde goederen en opbrengsten van diensten (exclusief: BTW, aan afnemers in rekening gebrachte accijnzen, verbruiksbelastingen,

⁴ Orderportefeuille excl. Het reeds gerealiseerde deel aan onderhanden werk; incl. eventueel werk verbonden aan het op peil brengen van voorraden.

BPM op auto's en statiegelden). De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 20 werknemers.

Producentenprijzen industrie

De Statistiek producentenprijzen meet de prijzen die de producent of de importeur in rekening brengt aan de afnemers. De gevolgde prijzen zijn de gemiddelde maandprijzen exclusief BTW, af-fabriek, van de afgezette goederen. Voor de importprijzen is gebruik gemaakt van prijzen op cif-basis (cost, insurance, freight).

Productie-index

De productie-index geeft de volume-ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen weer. De cijfers zijn voor prijsinvloeden gecorrigeerd. Tevens vindt er een correctie plaats voor het aantal werkdagen in de betreffende maand. De cijfers betreffen dus de ontwikkeling van de gemiddelde dagproductie. Er wordt rekening gehouden met continudiensten. Voor de maandelijkse productie-ontwikkelingen zijn ook seizoengecorrigeerde gegevens beschikbaar.

Uitvoer van goederen en diensten

De uitvoer van goederen is gewaardeerd tegen fob-prijzen (free-on-board). Dit is de waarde af-producent, vermeerderd met de handels- en vervoersmarges tot aan de Nederlandse grens. Onder de export zijn de goederen opgenomen die uit het Nederlandse vrije verkeer worden gebracht. Goederen die aan het buitenland zijn verkocht, maar nog niet geleverd, zijn niet als export beschouwd.

Vacatures

Vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor personeel wordt gezocht dat op korte termijn kan worden geplaatst. Tot en met het derde kwartaal van 1993 is het door het CBS gepubliceerde aantal vacatures van geheel Nederland exclusief die bij de overheid, het onderwijs, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en uitleenbedrijven. Vanaf het vierde kwartaal 1993 zijn alleen de vacatures bij de overheid en het onderwijs nog uitgesloten. Bij het aantal vervulde vacatures worden de vervallen vacatures meegerekend.

Werkdagen

Aantal dagen in de maand verminderd met zaterdagen en zondagen alsmede algemeen erkende feestdagen.

Standaard bedrijfsindeling

In vrijwel alle economische statistieken van het CBS worden de gegevens geordend naar economische activiteit. Dit gebeurt op basis van de standaard bedrijfsindeling. De industrie is onderverdeeld in verschillende bedrijfsklassen. De totale industrie omvat SBI 15 tot en met 37. Hieronder staan de bedrijfsklassen genoemd behorend bij de verschillende branches zoals ze gegroepeerd zijn in de Industriemonitor.

<i>SBI</i>	<i>Rubriek in Industriemonitor</i>
15	<i>Voedings- en genotmiddelenindustrie</i>
16	Voedingsmiddelen- en drankenindustrie Tabakverwerkende industrie
17	<i>Textiel-, kleding- en lederindustrie</i>
18	Textielindustrie
19	Kleding- en bontindustrie Leer-, lederwaren- en schoenindustrie (excl. kleding)
21	<i>Papier- en grafische industrie</i>
22	Papier(waren)- en karton(waren)industrie Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media
23	<i>Aardolie-, chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie</i>
24	Aardolie-, steenkoolverwerkende industrie
25	Chemische industrie Rubber- en kunststofverwerkende industrie
27	<i>Metaal- elektrotechnische en transportmiddelenindustrie</i>
28	Basismetalaalindustrie
29	Metaalproductenindustrie
30	Machine- en apparatenindustrie
31	Kantoormachine- en computerindustrie
32	Elektrische machines en apparatenindustrie Audio-, video- en telecommunicatie- apparatenindustrie
33	Overige machines en apparatenindustrie (incl. medische apparatuur)
34	Industrie van auto's, aanhangwagens en opleggers
35	Overige transportmiddelenindustrie
20	<i>Hout-, bouwmaterialen en overige industrie</i>
26	Hout-, kurk-, rietwarenindustrie (excl. meubels)
36	Glas-, aardewerk-, cement-, kalkindustrie Meubel- en overige industrie

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 569 blz., € 25,-, incl. StatLine cd-rom.

ISSN 0924-2686. Kengetal: A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

Wekelijks, ca. 10 blz. € 72,25 per jaar.

ISSN 0166-9680.

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare wijze een breed en samenhangend overzicht te geven van de economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde.

Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks, 333 blz., € 13,90.

ISSN 1386 – 1042. Kengetal: P-19.

Kennis en economie 2001

Kennis wordt tegenwoordig als de vierde productiefactor gezien naast de traditionele factoren: land, arbeid en kapitaal. In de publicatie *Kennis en economie 2001* staan de uitkomsten van de R&D-enquête over 1999 centraal. Naast de vergelijking met Nederlandse gegevens van voorgaande jaren, worden de uitkomsten ook in een internationaal perspectief geplaatst: de cijfers van andere landen binnen de EU en de OESO worden hier ook gepresenteerd.

Jaarlijks, 284 blz., € 28,50.

ISBN 903572955 2. Kengetal: K-300.

De digitale economie 2002

Deze nieuwe CBS-publicatie beschrijft de omvang en groei van de binnenlandse ICT-sector. Het gebruik van internet door huishoudens. De activiteiten door het Nederlandse bedrijfsleven op internet en andere elektronische netwerken. Daarnaast worden genoemde ontwikkelingen in Nederland vergeleken met die in de ons omringende landen.

Jaarlijks, 237 blz., € 15,75. Kengetal: P-34.

ISSN 1568-2773.

Nationale Rekeningen

Deze publicatie geeft een compleet overzicht van de stand en de ontwikkeling van onze economie. Bevat gedetailleerde gegevens over de bedrijfstakken, over groepen producten en over ondernemingen, huishoudens en overheid.

Jaarlijks, 292 blz. € 41,50. Kengetal: P-2.

ISSN 0168-3489.

De Nederlandse conjunctuur

Op basis van de vele CBS-conjunctuurgegevens wordt een gedetailleerd, samenhangend overzicht gegeven van de recente ontwikkelingen in de Nederlandse economie. De samenhang wordt onder andere bereikt door het gebruik van de uitkomsten van de Kwartaalrekeningen, die een systematische beschrijving van de economie geven.

Kwartaal, € 34,85 per jaar.

ISSN 1566-3191. Kengetal: P-104.

Maandstatistieken

Het CBS publiceert nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

Sociaal-Economische Maandstatistiek

Maandlijks, ca. 100 blz., € 112,25 per jaar.

ISSN 0168-549X. Kengetal: V-4.

Maandstatistiek van de Prijzen

Maandlijks, ca. 115 blz., € 112,25 per jaar.

ISSN 0166-9486. Kengetal: U-2.

Financiële Maandstatistiek

Maandlijks, ca. 50 blz., € 94,80 per jaar.

ISSN 1381-6780, Kengetal: O-1.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

De CBS-website is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

StatLine

StatLine is de gratis elektronische centrale databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie in de vorm van tabellen, teksten en grafieken. Alle resultaten kunt u bekijken, printen of exporteren. StatLine bevat tevens tijdreeksen over vele maatschappelijke en economische onderwerpen, over de regio en de conjunctuur. U kunt StatLine vinden op onze website: <http://www.cbs.nl/> of direct via: <http://StatLine.cbs.nl/>

StatLine op cd-rom

StatLine is tegen geringe kosten ook op cd-rom te bestellen. U kunt StatLine dan op een intranetomgeving plaatsen of gebruiken op een computer zonder internetverbinding.

10 keer per jaar. € 87,65 per jaar, € 10,75 per exemplaar.

Kengetal: A159cd.

De publicaties van het CBS kunnen besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl of via de boekhandel.

Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.